

העולם הזה

כוכבת השנה
בריג'ט בארדו

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט".
המציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139
ההפצה: דוד טופל ובניה, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן הסודעות

העתון הנקרא

העורך הראשי:	אורי אבנרי
ראש המערכת:	שלום כהן
עורך משנה:	רוב איתן
עורך כיתוב:	עידית כיתוב:
סליבי קשת	כתב בכיר:
אלי תבור	חברי המערכת:
משה ברדיין, שיינע גלור, יליני גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרסוף, עמאלח כמנור, אלכס סמס, אביבה ססו, עמוס קינן, שלמה קרו.	

ביותר במדינה

ואמנם, הנערים הושפעו, נקטו בשיטה זו. המרד הגדול חוסל.

אולם פרשת אותו מוסד לא נגמרה בזה. טיפול העולם הזה — עוד לפני שנכתבה אף שורה אחת בעתון — המשיך להכות גלים במעגלים מתרחבים. ראשי עליית-הנוער, אליהם פנה כתב העולם הזה לקבלת אינפורמציה נוספת, הפכו את הקצרה על פיה, ראינו את ה' כתב. כתוצאה מכך מינה מנהל עליית-הנוער, ער, משה קול, חברי-נאמנים, אשר ינהל חקירה פנימית, לבירור המצב. פרקליט-המחוז, ששמע אף הוא על חקירת העולם הזה, הזמין את הכתב לשיחה פרטית, גילה ענין רב בשטח זה, יעץ לו להרחיב את היריעה ולספל בבעיה הכאובה כולה. קציני-המעקב של משרד-הסעד, שתפקידם לספל בעבריים צעירים אחרי שנפתח גגם תיק, הופיעו במערכת, ביקשו לשמוע מפי הכתב את רשמיו על אחד הנערים ועל ה' מוסד כולו.

העולם הזה לא התכוון לכתוב כתבה על מוסד זה בנפרד, דבר שעלול היה לגרום נזק נפשי נוסף לנערים ולשבש את הסיי פול הפסיכולוגי בהם. אולם חקירתם ה' שבוע במוסד זה תשמש להם כחומר נוסף לסידרה גדולה על העבריות הצעירה, אשר כתבי העתון שוקדים זה מכבר על הכנתה.

אורי אבנרי

מכתבים

מפורסם. למרות פעלו בציונות יותר על מקומו בקונגרס לטובת הר"ר ולי. א. רוט, תל-אביב

בסוף כתבתם על עמוס חכם הבאתם קטע מסכתנו לידר. לדעתך, היה מעניין יותר לו במקום להדפיס במוסד כיצד קרה סמס את גולת המכתב בכתב ידו.

שאלו בנכנישתי, ירושלים

דוגמת כתביו של עמוס חכם, בברכת שנה טובה ששלח לידו דוד יוס'פון, ראה תמונה.

...קלעתם לדעת קוראים, בכחרכם את עמוס חכם כאיש השנה. כרמלה סבוראי, תל-אביב

הכסף עוזר? באינו חוצפה מעו רויאל רוזנפלד לדרוש חמשת אלפים ל"ה מהמשרדה, תפורת גילוי כנופית רוצח פימאלי (העולם הזה 1002)? הסרת פושעים היא מתפקידו של כל אורה ישר, ורוזנפלד ראי לעושי רק בעל זה שירע קודם על הכנופיה ולא הסגירה בעל שרב עם וייס. שיגיד תודה נם כשנותנים לו 50 ל"ה.

מתן פרסים לעוזרים למשרדה היא תופעה מקובלת למדי בעולם. מדוע באמת משרדה ישראל לא הולכת בשיטה הזו? עובדה היא שהרבה אנשים ידעו משהו על כנופית בלוי ולא מסרו דבר למשרדה. אולי באמת היו להם סיבות. אבל אולי עשו חשבון: למה להפסיד זמן ובכסף מוח בעד דבר שאינו נושא עמו משהו? כדאי לעמדים להשקיע קצת כסף, כי הכסף עוזר בספק: שרברים אחרים לא עוזרים.

חיים רוזנמן, חיפה

כדא או הבראה? בנוגע למאמרם, "שרות של חם" (העולם הזה 1002) אני מרשה לעצמי להביא בפניי

הסוציאליזם בימינו. משטר רקב זה הוא מקור האוירה המורעלת, השמה מחנק לבן חוריו השואף לחיים באויר צח.

ירובעל, ירושלים

שיחות במחנת פור אינני יודע אם מאז קום המדינה פור סמה בעתונות העברית סידרת גילויים כה מרתקת, והנוגעת לעניינים כה חיוניים ל' עצם קיומם ומחלתם של המדינה. כוונתי לסידרת המאמרים הדנה בהצעת שיתוף הפעולה של המחנה העיראקית, באמצעות ה' ציון ב'אפרים (העולם הזה 1008 ו' הלאה).

מדי שבוע אני קורא פרס נוסף, ומרהים מן הקורס, כיצד זילזלו מעצבי המדיניות של ישראל בהצעה זו. בעצם, קשה לומר שהם "זילזלו" בה. כדי לזלזל במשהו, חיי בים תחילה להבין את מהותו ואת ערכו, ורק לאחר מכן להחליט כי אינו ראוי ליחס רציני או חיובי. אולם האדונים ראובן ש' לזה ושות' אפילו לא הבינו מה מוצע להם. היה זה כאילו דרשו מכותמות להבין את שפת אנשי המאדים.

אין כל ספק כי זוהי זכותו של מר שילוח לא להבין דבר במדיניות ובתהליכים החיים מוריים העמוקים הקובעים בבוא העת את גורלם של עמים ומדינות. אולם אני חולק בהחלט על כך שזכותו של איש כזה לכתב בתפקיד כה מכריע.

ד"ר יוחנן פרום, תל-אביב

חיכיתי בנשימה עצורה להמשרד הסידרה, בנליון ראש השנה שלכם. מדוע אנוכיות? בנימין הקץ, חיפה

הפרק האחרון בסידרה זו יפורסם בגליון הבא של העולם הזה.

דוויץ' יוס'פון אלה בחלון
השם מאי, שנה טובה
כי הברכה מאורה.
מאחר מאוס חכם
ישראל עריה
ה'נה תלפארת ללמות יהיו חייך.

גלוית שנה טובה של עמוס חכם

מחנה הירידים איזו כתבה זאת שכתבתם על המוויקרים (העולם הזה 1008)? עד כמה שירוע לי ה' ארגון שאירגן את מחנה העבודה באבן ספיר הוא, ועד השרות של הירידים האסי' ריקאיים בע"מ, ארגון אשר לא היסבתם ל' תאר בכתבה זו.

משה משתף, ירושלים

מארגני המחנה נמנים על קבוצה של סרבני מלחמה, אשר נוסדה ב'1917 ואשר הרעיון המנחה שלה הוא לספק מסגרת ל' סרבני המלחמה, בה יוכלו להתגייס לשרות מקביל לשרות חובה בצבא ארצות-הברית. פעולותיהם מכוננות למניעת המלחמה, ו' להקלת הסבל של נפגעים.

בשם האנושות

בחור אחד מסוראי העולם הזה ובחור אחד מחושבי הכפר עראבה, אני עדיין מ' בולבל מן הידיעות השונות על כנופיות ה' כות אליה הם מסכרי. אני מבקש שתעשו חקירה ותוציאו את האמת לעיני כל, ב' נלל אותה הבעיה. מאחר שאני וגם אחי רים מתכיישים להגיד ליהודי שאנו מכפר עראבה, משהם שהם מסתכלים עלי בתחנות ואמריים: "הלא אתם מכפר המרגלים?"

סעיד יוסף נאסר, עראבה

אני תמיד נהנה מהעולם הזה מכל מדוי ריו, ובפרט מאמרי העורך הבלתי נשכחים. לטובת הקוראים ולמען העם הייתי מציע להוסיף מדור חדש בהעולם הזה, למען אחי ויהי חבנה. אחיכם באנושות.

אברהם קעבור, עוספיה

דן המצחיק

קראתי את מכתבו של הקורא י. בחור (העולם הזה 1001) נגד פירסומים על ר' ב'אמון, ואני מתפלל על שבכלל הדי' סתם מכתב שחצני וטיפשי זה. ידוע לכל אדם שר' ב'אמון הוא אולי הטוב ש' בהומוריסטים בארץ וכל הארץ מתגלגלת כבחינתו. ואני ים מישו שאינו נתנה מ' הם, הרי או שהוא חולה בסרה שחורה או שנפגע מאחת מהו.

רפאל דרור, חיפה

העולם הזה 1094

אל תחכו על פועלי מלחמה

מאת **יואל בראנד**

צאה כדי לרפות את ידיהם של אנשים, שיכ-
לו להתעורר כתוצאה מרשימת "העולם הזה"
ולמסור לגרמנים עדות בפרשה זו.
בעמודים אלה מגלה אחד האנשים המרכזיים
של ימי השואה את דעתו על ענין קרומי, ועל
כל העמדה המזוהה של ממשלת ישראל בפר-
שות פשעי-המלחמה. יואל בראנד (תמונה ל-
מעלה), שנשלח בשעתו על-ידי אייכמן לתור-
כיה כדי להציע לבנות-הברית 100 אלף יהודים
חיים תמורת ציוד מלחמתי, ושהוסגר על-ידי
אהוד אבריאלי ומשה שרת לידי הבריטים,
כתב על פרשה זו ספר שתרגום מתוקן ומסו-
דף ממנו הופיע בישראל. הדברים המתפרס-
מים כאן יעוררו מחשבות עמוקות בלב הקורא.

תחת הכותרת "היכן העדים?" הביא העולם
הזה (1089) לפני חמישה שבועות את הידיעה
כי שלטונות ישראל אינם משתפים פעולה
עם השלטונות הגרמניים, כדי למצוא עדים
נגד פושעי-המלחמה קרומי, ממשמדי יהודי
בדפסט, שהועמד לדין על-ידי הגרמנים. הו-
בעה ההשערה כי אדישות מזוהה זו מקורה
באי-רצונם של חוגים מסויימים בישראל לעזור
להרחבת משפט, בו עלולים להתגלות פרטים
נוספים על פרשת קסטנר, ועל חלקם של אי-
שים ישראלים מרכזיים בפרשות ההשמדה.
שבוע אחרי הופעת רשימה זו הופיעה לפתע
ב"גרולסלם פוסט" ידיעה, לפיה זוכה קרומי
מאשמה זו. ידיעה כוזבת זו נראית כאילו הומ-

מים הדרושים במטבע זר בתנאים טובים יותר מאחרים,
השיגו את כליהתחבורה במחיר זול יותר, בדרך זו הצ-
ליחו להעלים נאצים מבוקשים, מבלי לעורר תשומת לב.
כל מחאותי נגד שיטה זו, שמקורה לא היה ברצון רע,
אלא באדישות ורשלנות, היו לשוא.
להלן מכתב שהפניתי או לאנשים האחראיים בסוכנות
היהודית:

"תל-אביב, 30 באוגוסט, 1946.
אל ג', ז', ג' וצ'.
חברים יקרים,

לאור העובדה שהדו"ח שלי מיום 5.4.46, 6.5.46 ו-
2.6.46 כנראה לא נלקחו בחשבון, הייתי רוצה למשוך שוב
את תשומת-לבכם למקרים מסויימים, ולהגיש כמה הצעות.
1. כמה מאות (ואולי אף יותר) נאצים עליונים ועשירים
בהונגריה נימולו (מהם אחדים בבית-החולים היהודי בבוד-
פשט). כן הוסרו מהם שם כתובות-קעקע שהיו סימני-ההיכר
של הס.ס. לאחר מכן אופשר להם לצאת מהונגריה בדרך
הבריחה (היינו, על-ידי המוסד לעליה ב', שהיה קשור עם
השי" של ההגנה).

2. הזדמנות זו ניתנה לנאצים, בין השאר, על-ידי אחד
זלצר במונקאצ'י, שקיבל מהם תמורת שרות זה סכומי
כסף גדולים. זלצר שיתף-פעולה, בעמדה חשובה, עם הברי-
חה בהונגריה. שליחנו וחברנו יונה ניצל את שרותו (מבלי
לדעת את הפרטים הנ"ל), מכיון שזלצר היה מסוגל להשיג
קרונות-רכבת זולים יותר וכלי-תחבורה אחרים למען הברי-
חה.

3. בוינה ניצלו כמה סוכנים ראשיים של המחלקה היהודי-
דית של הנאצים, וכן סוכני שרות הריגולה-הנדי של הי-
צבא הגרמני, את הבריחה שלנו לעיסקות מסחריות. שמור
תיהם של כמה מהם: יוזי ויניגר, רודולף שולץ, ד"ר
שמידט, פרנק, ועוד. שליחנו וחברנו אשר (שלא ידע את
עברם) ניצל יסודות אלה מפני שהיו מסוגלים לקנות ול-
מכור מטבע זר בשעורים נוחים יותר, ולרכוש מכונות
וכלי-תחבורה אחרים במחירים זולים יותר.

4. כאשר הפניתי את תשומת-לבם של החברים געעון
ואשר לעובדה זו, חקרו בדבר וקיבלו את האינפורמציה
כי הנאצים האלה עובדים עתה, כביכול, למען הבריטים
נגד האמריקאים (אם זה נכון, איני יכול להבין מדוע הם
רוצים לעבוד דווקא עם המוסד לעליה).

5. בבראטיסלבה, בגינבה, באיריז ובפאריס, מנסים אני
שים חשודים להתקרב אל חברינו.

6. תברייחה שלנו מנוצלת עתה במידה רבה על-ידי מברי-

היכן אייכמן?

פושעי-המלחמה אדולף אייכ-
מן היה אחראי להשמדת הי-
הודים באזורי-הכיבוש. אחרי המלחמה נעלם. לפי דברי
אישיות גרמנית מסדר חגרמנים לממשלת ישראל את מקום
הימצאו של אייכמן. לא נעשתה כל פעולה לגילוי.

לפני חודש, ב-20 באוגוסט, פירסם גרולסלם פוסט
ידיעה שהופיעה גם ברוב העיתונים העבריים. נאמר כי
קצין הס.ס. לשעבר, אובר-שטרומבאן-פירר הרמן קרומי,
זוכה בפראנקפורט מכל אשמה ביחס לפשעים שביצע בי-
שנת 1944, כשכיהן כממלא-מקומו של אדולף אייכמן.
לעומת זאת נאסר מחדש, כך נאמר, בעון רצח 88 ילדים
בכפר הציכי ליד צ'כיה (שהושמד כולו על-ידי הנאצים, כתג-
מול על הריגת מושל צ'כיה, איש הס.ס. היינריך היידריך).
ידיעה זו, במידה שהיא נוגעת לפשעים שבוצעו בבודפשט,
היא כוזבת. מסתתרת בכזב זה מגמה מסויימת. האמת
היא כי המשפט נגד קרומי ותברוי, בעון רצח וסחיטה
בבודפשט, עדיין תלוי ועומד.

ב-26 באוגוסט כתב לי השופט-החוקר ד"ר גראברט, הי-
מנהל את החקירה, מפראנקפורט:

"אין אמת בידיעה (שפורסמה בגרולסלם פוסט) כאילו
זוכה קרומי מן ההאשמות שנתעוררו נגדו בקשר עם
שהותו בבודפשט. החקירה המוקדמת, שנפתחה נגדו בענין
זה עודנה מתנהלת, והיא לא נסתיימה. מכאן שלא היה שום
זיכוי וגם לא סגירת-תיק. על כן אבקשך להמשיך במאמציך
להשיג חומר ולגלות עדים נוספים בפרשה זו."

★ ★ ★

ממשמדי יהודים במוסד העליה

אין זה מקרה יוצא מן הכלל. השלטונות הישראליים,
אחלק מן העתונות הישראלית, מגלים עמדה סותרת,
ולעתים אדישות שלא תיאמן, הן ביחס להענשת פושעי-
מלחמה נאצים ישנים, והן ביחס להוקעת זרמים ומעשים
נאציים חדשים.

אין זו מגמה חדשה. היא כבר היתה קיימת בשנת 1945,
בעת התמוטטותו של הרייך הנאצי. כאשר דרשתי או מן
הסוכנות לארגן קומנדו מיוחד שיפרע את החשבון עם
רוצחי-היהודים, קיבלתי מפי אישיות מסויימת את התשובה
הבאה:

"מה אתה רוצה, יואל? אין אנחנו מצפון העולם. איננו
יכולים גם להקים משטרה עולמית. המעצמות הגדולות כבר
יחסלו את הנאצים במשפטי פושעי-המלחמה. לנו יש תפ-
קידים אחרים."

לאחר מכן, בשנים 1946 ו-1947, גיליתי כי עלה בידי
חברים לשעבר של מנגנון-הריגול הגרמני להשתלב בתוך
פעולותיהם ועמדותיהם של שליחי הסוכנות היהודית, מנגלי
המסד לעליה (הבלתי-לגיטלית). הם קנו ומכרו את הסכו-

חיים, אנשי שוק שחזרו ויטודות מופקפקים. על רבים ממחזינו ומרכזי מקלט אחרי שלנו אין פיקוח די יעיל. על כל הפכו למרכזים של שוק שחזר וזנות ואולי גם של ריגול והברחת נאצים מעבר לגבולות. מבלי להגיש לפי שעה הצעות מפורטות, הייתי רוצה להגיש את הצורך בארגון שרותי ידיעות כללי, כדי לחקור מי האנשים המסובבים את שליחנו. דבר זה היה מחזק בהרבה את עמדתנו הפוליטית, ומיעל את מאבקנו למען העליה.

אין צורך להוסיף שהנהל אינו אלא תמיצית של העובדות ושל הערכות, וכי אוכל להגיש פרטים מלאים יותר והסברות רק בע"פ.

גופות של יהודיות באמבטיה

ע"תה צצים מדי פעם בגרמניה ובמקומות אחרים נאצים, שנעלמו בדרך זו. אנונימי מהם שינו את שמותיהם. אחרים לא עשו זאת, אך התישבו באזורים אחרים.

רבים מהם השיגו את הכסף הדרוש להם מקרנות הפיצויים לנפגעי הנאצים של ממשלת גרמניה המערבית. ראוי לציון שרק מארק אחד מתוך כל שבעה מארקים של פיצויים, מגיע לכיס יהודי.

כך קרה שאלוף הס. קרומי יכול היה להתישב בעיר הקטנה קורבאן. בעטנה שגורש ממונותו בחבל הסודטים (בצ'כוסלובקיה), השיג פעמיים פיצויים בסך 6000 מארק. הוא נבחר אפילו כציר ב"התאחדות היהודית" של המפלגה הימנית, "ברית מגורשי המולדת ומשוללי-הזכויות".

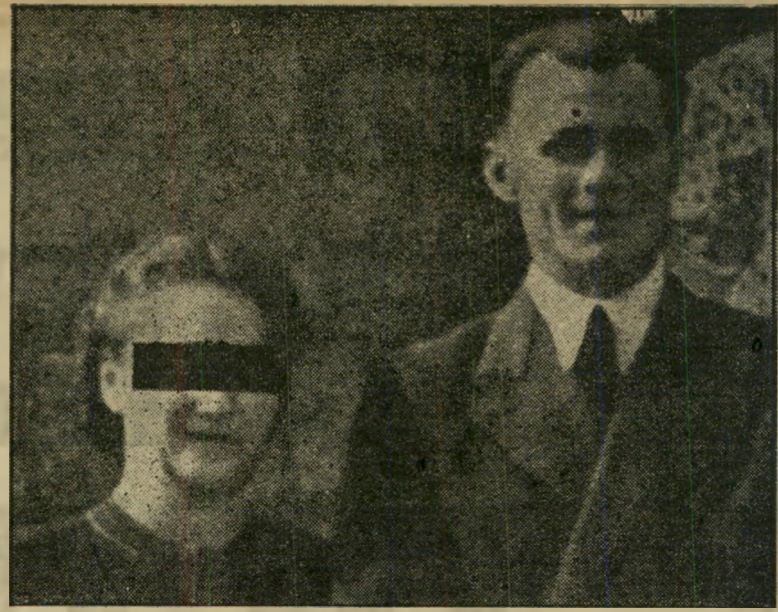
זהו אותו קרומי שעזר, כסגנו של אייכמן, לשלול את הזכויות ממאות אלפי יהודים הונגריים, לגרשם לאושוויץ ולהשמידם שם בתאי-הגזים. אותו קרומי שהיה בלודו, מנהל "מחלקת הגזירה" של הס.ס.

מחלקה זו, בעלת השם המצלצל כל כך, עסקה ביישוב מתישבים גרמנים חדשים במחוז לודו. במלים אחרות: היא פינתה להם מקום על-ידי הפקעת הבתים והמסגות של אזרחים ואיכרים פולנים, ומסרה אותם לידי בני הגזע העליון הגרמני. הפינתם הועלתה לקרנות-המשיכה ונשלחה לעזרת "דחייקה". היהודים הועברו למחנות-המחנה בלידיצה העניק אותו ציר דמוקראטי של מפלגת "מגורשי-המולדת ומשוללי-הזכויות" מה שנקרא אז "טיפול מיוחד" 88' ילדים צ'כים.

נאצים אחרים כמו קצין-הס.ס. האופט' שטרומבאן-פירר ד"ר הונשה, שגם הוא קנה לו שם כחבר הקומנדו של אייכמן, הפכו בינתיים עורכידין. ד"ר הונשה, המושא ב"משפט יחר עם קרומי, גר עתה ברקלינג האוון, והפך שותף במשרד של עורכידין בעיר סמוכה, ייתכן שעסק אף בענייני-פיצויים.

אולם בימים הנוראים של אביב 1944 נפוצו שמועות איומות ברחובות היהודיים במחוז ההונגארי טאטא-באנא. שם ביצע הד"ר הונשה את ריכוז היהודים בסטאוה, ואת גירושם למחנות-המחנה. שמועה אחת אמרה כי בכל בוקר מוציאים מתחנה-האמבטיה שלו גופתה של צעירה יהודיה.

קרומי ואשתו

תמונה זו של קרומי הופיעה בעתון גרמני, שהסתייר בפס שחזר את פני האשה. התמונה של רוצח-היהודים צולמה בעיריה גרמנית. העתון הגרמני הכתיר את המאמר עליו בכותרת "זאב בעור כבש".

הגרמנים נרגשים תחת הכותרת "משפט שאנו מחכים לו", מספר עתון גרמני על משפט קרומי. בניגוד להתרגשות כי ממשלת ישראל לא עשתה דבר לגיוס עדים. גרמנים. מסתבר מדברי יואל בראנד כי

צאות בידי אנשים בעלי השקפה ליברלית ומתקדמת. פקידים רבים, גם במוסדות הייצוריים, הם אנטי-נאצים. אולם בצד אלה יש גם נאצים-לשעבר רבים, שיש להם דרגה וזעמם. עמדתם של הנאצים לשעבר (שהם למעשה נאצים גם כיום) מתחזקת והולכת. הדבר נכון לגבי משרד-החוק, מוסדות המשפט במנגנון-השלטון הכללי, וגם המשק והתעשייה החופשית. אפילו בחוגי האינטליגנציה.

לפני כשנה פירסם עתון בגרמניה המזרחית רשימה של 44 שמות של שופטים ורובעים כלליים, המכהנים כיום בתפקידים בגרמניה המערבית, ושדרשו כוחות נגד אנטי-תקופת הנאצים פסקידין מוחת נגד אנטי-פאשיסטים. כן פירסם רשימה של 118 שופטים ותובעים כלליים נוספים, שהשתתפו בימי הנאצים במשפטים פוליטיים כאלה כי עורכידין, עורכי-שופטים ופקידים-משפט. כי תוצאה ממשפטים אלה הוצאו להורג 407 אנטי-נאצים.

רופא-ס.ס. לשעבר, אשר במשך שנים נאסר עליהם לעסוק במקצועם, מנהלים עתה שוב בתי-חולים. עסקנים נאציים בעלי מעמד עתון שוב מאלמים תפקידים חשובים במסחר ובתעשייה, מאת מנהלים בנקים.

מנט מדי יהודים נהרגו

שנן עוד סיבות. בגרמניה שורר אירצון כללי לעסוק במשפטים של פושעי-מלחמה. לא רק מצד הנאצים, אלא גם מצד היהודים. רק קומץ זעיר של שו-נאצי-נאצים מושבעים אינם מרפיים. אם כבר משפטים של פושעי-מלחמה, אז מר בית-הדפסה, או לא בגלל פשעים שבו-ציו נגד יהודים. גם לא בגלל פשעים נגד שבויי-מלחמה. אם כבר, אז בגלל פשעים שבו-ציו נגד גרמנים, נגד ארים. מנהל חק מעצר של מחנה-הריכוז בוכנוולד, מארשין וזמר, שנידון לא מכבר למאסר-עולם עם עבדות-פרך, הרג במלקות אכזריות לא רק יהודים, אלא גם "גרמנים". דעת-הקהל חק עוררה מפני שהעדים במשפט זה לא היו יהודים או זרים, אלא גרמנים, בני אותו מעמד כמו השופט, התובע הכללי והעיתונאים באולם.

רופא מחנה-הריכוז הנאצי, ד"ר איולה, ש' נמלט עתה לקאהיר, נידון כבר פעמיים ל' מוח על-ידי האמריקאים. איש לא התרגש בחל כה. שהרי האויבים הם שדונו אותו, חוק מזה, נגע המשפט הראשון ליהודים, והשני לשבויי-מלחמה. היה זה רק צורך שעונשו הומתק למאסר-עולם, ושוחזר אחרי שבט שנות מאסר. אחר כך קיבל את כל העזרה כדי לחזור שוב למקצוע הרפואה.

גרמנים באמצעות זריקות של אבינפאנאטריום, התרגשו הרוחות ודרשו את מאסרו מחדש. דוגמה אחרת היא זו של המורה הראשי, היועץ החינוכי ד"ר צינד. הוא הכריז בפומבי: "מנט מדי יהודים נהרגו בתאי-הגזים של אושוויץ. אני גאה על כך ששברתי במו ידי את המפרקת של כמה מאות יהודים במכות האת שלי".

למרות הכרזה פומבית זו ניתן לקצין-הס.ס. לשעבר להמשיך ולחנך שנה נוספת את תלמידיו בבית-הספר התיכון. רק כאשר התרגשה דעת-הקהל על מקרה זה, שינה את הכרזתו כך שלא שבר באיתו את המפרקת של היהודים, אלא של רוסים. אולם גם בפני בית-המשפט לא רצה לחזור בו מהכרזתו כי מעט מדי יהודים נהרגו בתאי-הגזים. לכן לא נידון בעתון רצח, אלא בעתון "ביוני זכרם של מתים", לשנתיים מאסר.

אבי היה רוצח נאצי

עובדה רצינית מאד, אשר אין מקדישים לה תשומת-לב בישראל, היא שהולך וגדל מספר הפרסומים האנטי-ישימים והנאצי-נאציים בגרמניה. אני עצמי קיבלתי מספר רב של כרוזים וחברות כאלה.

אחדים כותבים שוב על "זקני ציון". אלה אירגנו, כביכול, את מלחמת-העולם הראשונה והשנייה, רק כדי להמיט אסון על גרמניה. במלחמת-העולם האחרונה גרמו "זקני ציון" בעצמם לרצח כמה אלפי יהודים, כדי ליחס פשעים אלה לגרמנים ולמצוץ עתה את דמה של גרמניה על-ידי תביעות-פיצויים.

שום מוסד יהודי אינו עושה דבר נגד פרסומים אלה. אולם צעיר גרמני בן 20 כתב לי: "רק עתה הבנתי כי אבי היה רוצח נאצי. לצערי איני יכול לחקן זאת. אולם איני רוצה לעמוד מנגד כאשר העם הגרמני מורעל שוב על-ידי תעמולת-הסתה". הוא הגיש ביוזמתו לבית-המשפט המחוזי במינכן קובלנה פלילית נגד מו"ל אנטי-ישימי. איני יודע עדיין מה גורלה של קובלנה זו.

קפטנר נתן עדות

כאמור, הודעת הגירסולס פוסט על זיכוי של קרומי, בענין הפשעים שבוצעו בבודפשט, כוונת. המשפט נגדו ונגד חבריו נמשך. אשתי ואנכי, וכן כמה מידידי וזכרי, מסרגו עדויות בפני השופט החוקר בפראנקפורט. מסרתי גם את כל השמות שנחרתו בזכרוני, של אנשים שעמדו במגע אישי עם קרומי. בניגוד לכל הידיעות הסותרות, שלח גם הד"ר קסטנר הודעה חריפה נגד קרומי לבית המשפט הגרמני, ימים מעטים לפני שנרצח.

אנשים אחרים, שסבלו מידי קרומי והיוודעים על פשעיו, חייבים להתיצב כעדים. קשה מאד למסור עדות בתי-חוקף בפני בתי-המשפט המקומיים. מאחר שאין קיימים יחסים דיפלומטיים בישראל וגרמניה, אולם השופט החוקר אמר לי שיבוא ברגע לישראל כדי לשמוע עדויות. ידוע לי גם שהשלטונות הגרמניים ישלמו את הוצאות הדרך לפראנקפורט וחזרה, וכן את הוצאות שהלם שם, לעדים שיש להם מה לומר ושיקבלו הומנה. והי חובה לאומית.

העם

בדידות וזהירה

לקראת עונת התגים עולה במדינה מדי שנה קרנם של שני מוסדות: הדת והקיבוץ. הדת מעוררת בעונה זו זכרונות ילדות גם בלבם של כופרים רבים, הממהרים לרכוש מקום בבית-כנסת שלא ראו את תוכו מאז יום-הכיפור האחרון. ואילו הקיבוץ מושך בעונה זו המונים אחרים, הנזכרים לפתע שיש להם בנים, בני-דוד וידידים באחד המשקים, ומזדווגים לשמחה בהזדמנות זו בבית-הכפר.

בימים האחרונים של תשי"ח לא עלו רק שתי הקרנים — הן גם התגשוש ראש אל ראש. ההזדמנות: רצונו של הראשון-לציון יצחק רחמים נסים לבקר במשקי הקיבוץ המאוחד, וסירובם המוחלט של מנהיגי ה"קיבוץ להרשות ביקור זה.

יתכן כי מספר אוהדי-הקיבוץ גדול בארץ ממספר אוהדי-הדת. אולם הפעם התייצבה דעת-הקהל ברובה המכריע בצד הרב. ה"ראשון-לציון לא היה ראשון לחיבת-הקהל כאשר הטיל חרם על חלב הקיבוצים. כעונש על גידול החזירים, אך גם כופרים מוח' לטים מודים בזכותה של הדת להפיץ את תורתה בדרכי-שלום ולעשות נפשות ככל יכולתה.

קיבוץ לבדו ישכון. אולם סירובה של הנהגת הקיבוץ המאוחד לתת לכוהני-דת להיכנס לתחום משקיה — אפילו אם חבוי משק מסוים היו רוצים בכך — היה בעל משמעות גוספת. הוא היה ביטוי נוסף ל"שאיפה כמעט טוטאליטארית מצד מנהיגי ה"קיבוצים (שהם בעצמם יושבי-עיר ברוב ימות השבוע) לבודד את צאן-מרעיתם מכל השפעה זרה, על-ידי החרימת אישים זרים, עתונים זרים ועל-ידי אמצעי-בידוד אחרים. אין שאיפה מגוחכת יותר בשנת 1958 — כאשר בני המשקים המגויסים בהמוניהם לצה"ל ונפגשים בו עם בני כל הארץ, וכי אשר הרוחות החדשות חודרות גם לפניה הנדחית ביותר בקומונה הקיבוצית (ראה כתבה בעמודים 6-7). אולם שאיפה זו אינה רק חסרת-סיכויים. בהיותה מבוססת על תפיסה מסולפת, היא הרת סכנות לקיבוץ עצמו.

צבא

מסוק השבוע

מה תפקיד צבא-ההגנה לישראל? הכריז השבוע רבי-אלוף חיים לסקוב, ראש המטה הכללי: התפקיד אינו רק "כוננות ונכונות להילחם על ריבונות המדינה", אלא גם "כוננות ונכונות להגן על המשטר בו אנו חיים ובו בחרנו ברצון חופשי — כנגד כל ניסיון לפגוע בו מבית ומחוץ." היתה זאת הפעם הראשונה שאיש-בטחון ישראלי הכריז שיש לצה"ל גם תפקיד כל-פינים, שאיננו מגויס רק נגד אויבי ה"מדינה מבחוץ, אלא גם נגד אויבי "המשטר מבפנים". מאחר שהרמטכ"ל לא פרש מה זה "המש-

טר", ומאחר שכמה וכמה מפלגות חוקיות, וגורמים פוליטיים אחרים, הודיעו במפורש על רצונם "לשנות את המשטר" ואפילו "לחסל את המשטר", היתה זאת הצהרה המעוררת למחשבה.

רעות

מאחורי המחרשה

"כל פעם שיהושע מנוח יוצא מאחורי מחרשתו, עשה אונן כאפרכסתו" כתב פעם ברל כצנלסון, במאמר שהיה מוקדש לפול' מוס עם מנוח. כי יהושע מנוח הקרה, איש העליה השנייה, חבר דגניה א' הנמנה עם צדיקי מפא"י ששררו מימי קדם, ממעט מאד בכתיבה. אולם כאשר הוא נוטל את העט לידי, הוא שוחה כמעט תמיד נגד הזרם. השבוע יצא מנוח שוב מאחורי מחרשתו, כתב מכתב למערכת דבר. העילה: צו הגירוש של שריהפנים נגד גיוף חיים יר' אנוביצ'י, סוחר-הגרונטאות היהודי, אשר ממ' שלת צרפת דורשת את הסגרתו. צו זה נש' אר בחוקפו גם אחרי שיואנוביצ'י העשיר לא מצא שום ארץ שהיתה מוכנה לקלוטו. גירושו היה, למעשה, הסגרה — פעולה מדינית, שכל מטרתה היתה לפייס את ממ' שלת צרפת.

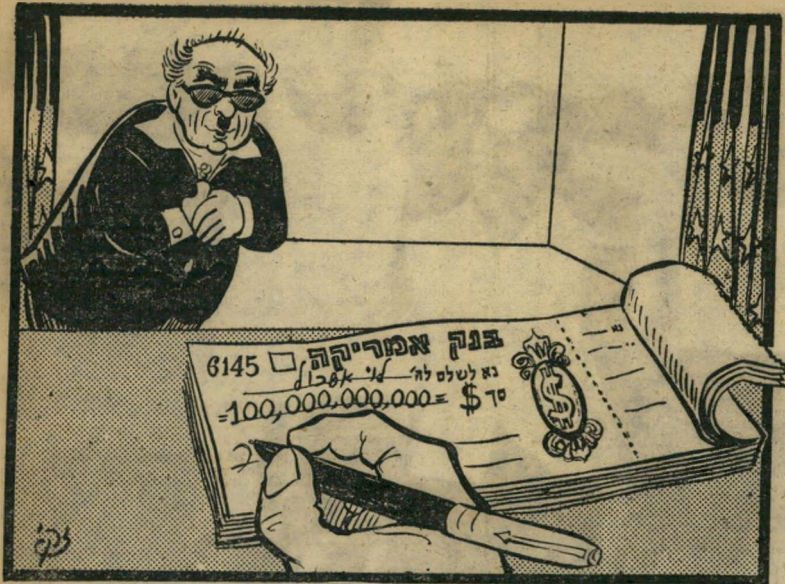
כל יהודי — כמעט. בפתיחת מכתבו ציטט מנוח את חוק השבות, האומר כי "כל יהודי רשאי לעלות", אך שהוסיף ש"ההסתייגות: פרט לפושע או לחולה במחלה המסכנת את בריאות הציבור. כתב מנוח: "בשעתי התקוממתי... נגד ההסתייגות, משום שהן עושות לאל את החוק עצמו. יהודי, אף אם חטא, יהודי הוא. אין פושע שאי-אפשר להביאו על עושו כאן בבית, ואין מחלה שאי-אפשר לבודדה ולהקהות את הסכנה שבה".

ולענין יואנוביצ'י: "לאן ילך אם שום ארץ אינה רוצה לקבלו? לים? כל הטרדיה היהודית, לאורך אלפי שנות גלותנו, ער מדת פה לנוכח זנינו בכל חריפותה. האין אנו רואים את המתדפקים הגולים בכל ה"דורות, כשהם עומדים לפני שערים סגור' רים? היכול משהו להסכים שהטרדיה הזאת תחזור לעינינו, בשל הסתייגות שרי' רותית העושה את החוק היהודי הנפלא "כל יהודי יכול לעלות" — לא?"

דרש מנוח: לעכב את צו הגירוש עד למושב הבא של הכנסת, ולהציע בה לבטל את ההסתייגות לחוק השבות.

היצאנית האמיתית. מנוח לא נש' אר בלי מענה. לא חלפו 24 שעות ובמדור המכתבים של דבר כבר הופיעה תשובה. מאחר שהזמן היה כה קצר, נראה שהתשובה באה מצד מקורבי המערכת.

אמר המכתב, בחתימת יצחק תרגי: "דבר זה עלול להתפרש כהזמנה ליהודים בכל מקום: פשעו ועברו על החוק — ישראל תשמש מקלט בטוח בשבילכם!" היתה זו יותר מוכיחה על גורלו של איש אחד. בהעמידו את האינטרס של המדינה מעל לעקרון חוק השבות, ביטא למעשה ה"מכתב השני דעה "כנענית" מובהקת, בעוד

גמר זזתימה טובה

לה ברסלע: היא יכולה לקבל חדר, אבל הוא עצמו לא יקיים שום קשר עמה. כדי ליצור תקדים, החל פונה במישרין לשר' בפועל, ביקש את הכרעתו בענינים שונים, כאילו לא שמע מעולם את השם אבן-טוב. אך למרות שהעביר את המכתבים דרך מז' כיר ביגיי השחרחר, יצחק נבון, קיבל את התשובה תמיד באמצעות חנה אבן-טוב.

השבוע היתה צריכה להתכנס המועצה הציבורית לעניני הסעד, ששר-הסעד הוא ה"ישראלי" שלה בתוקף תפקידו. כאשר הודיע ביגיי כי הגברת אבן-טוב תייצג אותו ותכהן כיושבת-ראש, הודיע ברסלע שלא ישתתף ולא ימסור דו"ת. התוצאה: המועצה התכנסה בהעדרה של הגברת אבן-טוב.

הסעד והאבן. יתכן כי ההתמודדות בין בן-הסעד לבין האבן-הטובה היתה נמשכת, עד שאחד מן השניים היה משתחק ומתפר' רר. אולם בינתיים באו לשני הצדדים מח' שבות שניות.

משרד ראש-הממשלה התייעץ עם נציבות המנגנון. הוברר לו שלפי התקשיר (תקנון השרות) פועל ברסלע בהתאם לחוק, ואי' אפשר לצמצם את סמכויותיו. הקשר בין מנהל כללי לשר שר' שלו הוא ישרי, ואין להפירו על-ידי הכנסת קומיסאר-ביניים.

אולם בינתיים נסתבר גם לברסלע כי שובו של שפירא לכהונתו אינו קרוב, וכי עליו להיות מוכן לכהונה ממושכת של ביגיי. הוא נזכר גם כמה שקרה למנהל קר' דם של המשרד, עסקן אגודת-ישראל יעקוב לנדאו, שנמנהגה לתפקידו בימי כהונת איציה' מאיר לוין. כאשר התפטר לוין ומסר את תפקידו לביגיי, סירב גם לנדאו לשתף פעו' לה עם אבן-טוב העקשנית. כעבור כמה שבו' עות נאלץ להתפטר.

לאור מחשבות שניות אלה, נפגשו ה"שבוע ברסלע ואבן-טוב, סיכמו ביניהם ש' ינסו לעבוד יחד במשך חודש ימים. רק אז יחליטו אם יש ביכולתם לדור בכפיפה אחת.

עתונות

פעולת תגמול

פניו של סגן המפקח הכללי אברהם (רמ"י) זלינגר היו אפופי חשיבות, כשקם להשיב במסיבת העתונאים שנערכה לפני שבועות אחדים בבית סוקולוב בתל-אביב, על השאלה: "האם למשטרה יש כיון כל' שהו בחקירת רצח הדקוראטור שיפטר, ב" רחוב פינסקר בתל-אביב?"

השאלה היתה במקומה: התשובה הפתיעה את כל הנוכחים: "אני מבקש שמה שאומר עכשיו, ישאר בסודיות מוחלטת", ביקש ראש אגף החקירות של המשטרה, "גילוי כלשהו עלול להזיק לחקירה".

העתונאים לא רצו להזיק לחקירה. הם הבטיחו לתשוק. זלינגר סיפר כי שיפטר נמצא ערום כביום היילודו, כשסימנים מ' סויימים בחדר בו נמצאה הגופה, ובחדר האמבטיה של הדיירה, מעידים כי יתכן שהנרצח היה מקיים יחסי מין עם גברים.

"יתכן מאד שזהו הרקע לרצח", אמר ה"מפקח הכללי בכבודו ובעצמו, שקם להוסיף על דברי סגנו, "אנו חוקרים בכיון זה ומקמים להגיע לתוצאות".

4 צעירים הודו. הישיבה נסתיימה.

(חמש עמוד 8)

שיהושע מנוח היה האיש היחיד בכל מדינת ישראל שהרים את קולו למען האידיאל ה"ציוני, אותו ביטא פעם זאב ז'בוטינסקי כ" שר קיחה ליום בו תהיה בארץ-ישראל יצ' אנית יהודיה אמיתית.

יחסים מרחביים

ישראלי בתערה

בדיוק שנה אחרי שחזר ארצה רפי (נ"ל סון) אילון, אחרי תקופת-עיוניים בכלא המצרי ונסיון של משפט לינץ' בעזה, הגי' עה ארצה ייעה, כי מלת ישראלי אחר העליה לעבור בשלום בתעלת-סואץ.

בעוד שנלסון הודר בפורט-טופיק מאוניה דנית, הפליג דניאל קורנפלד (23) תחת דגל הולנדי. בהגיעו לפתח תעלת-סואץ בדקו המצרים את רשימת הציחת, גילו שהמיכלית נושאת על סיפונה ימאי ישראלי. האיש נדרש להיכנס לתא, משמר של חיילים מצ' ריים הופקד עליו, אולם יחס החיילים היה אדיב מאד, והם שמחו להצטרף עמו. הנחט המצרי, בדרגת רבי-חובל, נכנס לתא, הת' רועע עמו, שוחח עמו על בעיות מדיניות. דעתו: מצריים רוצה בשלום עם ישראל, רק האימפריאליזם הבריטי מונע שלום זה.

היה זה אופייני כי רק עתון ישראלי אחד, למרחב, הביא ידיעה זו. שאר העתונים, המוצאים מקום לכל פעולה אנטי-ישראלית של רעים, לא מצאוה ראיה לדפוס.

מנגנון

הקומיסארית

משה שפירא התפטר. בתוקף החוק, עבר תפקידו אוטומטית לידי ראש-הממשלה, ש' הפך (בין השאר) שריהסעד-בפועל. לא חלף שבוע ועל שולחנו של המנהל הכללי של המשרד, משה ברסלע, צילצל הטלפון. ה' גברת חנה אבן-טוב ממשרד ראש-הממשלה הודיעה כי ראש-הממשלה הטיל עליה ל' דח לו על פעולות-המשרד. על כן ביקשה כי להבא, כל פעולה עקרונית של המשרד לא תבוצע מבלי להתייעץ עמה מראש ולקבל את הסכמתה.

ברסלע נמוך-הקומה, הדומה להפליא ל' פיאר מנדס-פראנס, הבין מיד במה דברים אמורים — שחנה אבן-טוב תהפוך למעשה לשר-הסעד בפועל. הוא אמר באדיבות ש' להרהר בדבר, מיהר להתייעץ עם שריהסעד היוצא, בן-מפלגתו משה שפירא, שמינה אר' תו לתפקידו.

עצתו של שפירא היתה קיצונית. המנהל הכללי של המשרד, הסביר לברסלע, מתמנה על-ידי השר באישור הממשלה כולה, ועל כן הוא אחראי יחיד במישרין הן בפני השר והן בפני הממשלה. אם השר אינו רר' חס לו אמון, עליו לפטר. אך אין הוא יכול למנות קומיסאר מעל מנהל.

האדם והנחש. ברסלע נהג לפי עצה זו, כעבור כמה ימים קיבל הודעה בכתב מאת שריהסעד-בפועל, בו נמסר לו בלשון שלא השתמעה לשתי פנים: "הטלתי על הגברת אבן-טוב לדח לו על עניני המשרד. אבקש להוסיט לה את כל העזרה המתאי' מה". ברסלע לא נבהל, השיב לביגיי במכ' תב שהגדיר את עמדתו. תמציתה: אין הנחש והאדם יכולים לדור בכפיפה אחת.

עברו יומיים מתוחים. לפתע הופיעה חנה אבן-טוב במשרד הסעד ברחוב יוליאן בירושלים, ביקשה שיקצו לה חדר. הודיע

מוקדם-לגירוש יואנוביצ'י
... פשעו ועברו על החוק

סוכה

נכית ונשירות גדולות מתוך גרעיני ההגשמה מה התנועות, הסדקים הגדולים במערכת השיתוף והשוויון, בעיות האשה בקיבוץ שהחמירו מאד, וסטייתו של הדור הצעיר שלבש לפתע דמות אחרת לגמרי מזו שציפו לה — כל אלה הכריחו את ההנהגה ואת חברי הקיבוצים גם יחד לתת את דעתם על הקיבוץ עצמו ובעיותיו, ולהניח לפי שעה הצידה את הנטייתו לתקון העולם כולו.

★ ★ ★ מי יחלק סוכריות?

הקיבוץ דומה לבת-מלך עדינה, שֶׁ עֲדָשִׁים פִּזְרוּ מִתַּחַת לְסִדְנִיהָ וְהַגִּירָמִים לֵה גִדְוִי־שִׁנָּה בְּלִי פִּוְסִיקִים. לְכָל קִיבּוּץ וְלְכָל חֵבֶר קִיבּוּץ מְצִיקִים בְּמִיּוּחַד הָעֲדָשִׁים הַפְּרִטִּים שֶׁלֹּא אֵין זֶה מוֹפְרוֹ לֹמֵר, שֶׁכָּל בַּעִיָּה אֲשֶׁר יַעֲקֹב חֹזֵן נֹגֵעַ בָּהּ בְּחֻבְרָתוֹ שֶׁ פּוֹרְסָמָה לִקְרָאת הַמוֹעֵצָה הָאֲרָצִית הַתְּשִׁיעִית שֶׁל הַקִּיבּוּץ הָאֲרָצִי הַשּׁוֹמֵר הַצֶּעִיר, שֶׁהִתְקַיְּמָה לְאַחֲרוֹנָה בְּעִין־הַשּׁוֹפֵט, כְּבָסִים לְדִירֵי נִים עַל „הַקִּיבּוּץ בְּמַחֲנֵן הַיָּמִים“, הִיא, לִי דְבָרִיו: „בַּעִיָּת יִסּוֹד הַמִּסְכָּנָה אֶת כָּל קִיּוּמוֹ שֶׁל הַקִּיבּוּץ.“

כָּל בַּעִיָּה אֲצֵל חֹזֵן הִיא בַּעִיָּה שֶׁ„אִתָּה אֲנוּ קָמִים וְנוֹפְלִים“, כָּל עֵינִן קָטָן הוּא עֵינִן שֶׁ „עֵצָם קִיּוּמָנו“, כִּי בְּקִיבּוּץ, כְּצוֹרֶת חַיִּים חֲלוּצִית שֶׁהַמְּשֻׁרָה הַיְחִידָה שֶׁלָּהּ הִיא הִרְכֵּז כִּילוֹת, הַבַּעִיָּת הֵן כֹּה סְבֻכּוֹת וְקִשּׁוּרוֹת זֶה בָּזֶה, שֶׁכָּל זְעוּעַ בְּנִקּוּדָה כְּלִשְׁהָ מִפְּרָא שִׁיחִי־הַמִּשְׁקָל הַכִּלְלִי וְגוֹרֵר אַחֲרָיו זְעוּעִים וּמְכַאֲבִים לְרֹב.

לְאַחֲרוֹנָה גְּבֹרֵה הַזְעוּעִים בְּמִידָה כּוֹה, שֶׁ אֵפִילוֹ אֲנָשִׁי הַהִנְהָגָה, שֶׁהֵיוּ עַד כֹּה סְרוּדִים בְּמִדְיֵנוֹת גְּבוּהָה וּבְכִינּוּסִים אֲרָצִיִּים וּבִינֵי לְאוֹמִיִּים, נִאֲלָצוּ לְהַפְנוֹת אֶת רֹאשָׁם אַחֲרֹנָה. כִּשְׁהִבְחִינוּ בִּסְכָנָה הַמִּתְקַרֶּכֶת בְּמַהֲרָתָהּ מִבֵּיתָהּ, הִסִּילוּ לְמִשְׁלַח מְנַהִיגֵי הַקִּיבּוּץ הָאֲרָצִי עַל אֶחָד מִשְׁנֵי רֹאשֵׁי הַקִּיבּוּץ לְחַזֵּר עַל עֲקִיבָה, וְלִהְתַּמְסֵר כּוֹלָו אֶךְ וְרַק לְבַעִיָּת הַקִּיבּוּץ. מִשִּׁמָּה זֶה הוֹטְלָה עַל חֵבֶר מִשְׁמֵר הָעֵמֶק יַעֲקֹב חֹזֵן.

הַסִּפּוּר עַל „הַחֵשֶׁק סִלִּיק“ מְפֹרָס מֵאֵד.

וּשֶׁגַּם, הַפֶּךְ הַקִּיבּוּץ מֵעֵין גִּיחִית, אִם תַּעֲרֹכֶת שֶׁל מִינּוֹר וּמַחֲנֵי־כִפִּיָּה, מַחֲלֶקֶת הַתְּיִירוֹת גּוֹרֶרֶת לְשֵׁם אֶת הַתְּיִירִים, כְּדִי לִי־חֻזֶּה בְּאִסְרָאֵל אֲקוּטִית מִיּוֹחַד בְּמִידָה הַשּׁוֹכֵנָה לְחֻף הַיָּם הַתִּיכוֹן.

כָּל זֶה קָרָה תוֹךְ עֶשֶׂר שָׁנִים. עַד כֹּה הוֹפִיעַ הַקִּיבּוּץ בְּצִיבּוֹר כְּאוֹתוֹ נִבֵּא וְאִישֵׁרוֹחַ קָאִי, שֶׁלְמִדּוֹת כָּל מְכַאֲבֵיו וְחֻלּוֹ, כָּאִבִּי הַטֶּנֶן וְדִלְקַת הָעֵינַיִם, הִיָּה מְסוּר כְּלִכּוֹל לְהִיָּקֵן הָעוֹלָם. חֵבֶר הַקִּיבּוּץ עֲסָקוֹ בְּהַסְדֵּרֵי הַשְׁלֹם בְּקוֹרִיָּאָה, בְּחוֹפֶשׁ הַכּוֹשִׁים בְּדִרוֹם אֲרָצוֹת־הַבְּרִית, בִּזְכוֹת הַהַגְרָה הָעֲצִמִית שֶׁל

עֶשֶׂר, וְהַשֶּׁבִּי. עוֹד לֹא הִיָּה נוֹשֵׂא לְקִרְיָק טוֹרוֹת בַּעֲתוֹנִים, כִּשְׁכַּחְבוּ עוֹד „אִי“ אִם „פִּלְשְׁתִּינָה“ וְכִשְׁוִיטְמָן הִיָּה הַקֶּפֶה הַמְּפֹרָס בִּיּוֹתֵר בְּאֶרֶץ וְרוֹמָא עוֹד לֹא הִיָּה אִפִּילוֹ קוֹנְדִּיטוֹרִיָּה קִטְנָה וְסוּלִיִּית בְּרַחֲבֵי דִיזְנוֹגֵף הַגִּידָה — הִיָּה מְכַנְסֵי הַתְּאֵקִי רִי חוֹלָצַת הַתְּכֵלֶת לְבוֹשׁ לְאוֹמִי כְּמַעַס, וְכּוֹבֵעַ הַטְּמָבֶל שֶׁהַיּוֹם אֲפֶשֶׁר לְרֹאדוֹתוֹ רַק בְּקִרְיָק טוֹרוֹת שֶׁל דוֹשׁ, הִיָּה מְעוֹרֵר יוֹתֵר כְּכּוֹד מֵאֲשֶׁר צִלְיִנְדֵּר בִּשְׁנַת 1958.

כֵּן מִסְפֶּרֶת הַהַגְדָּה הַיִּשְׂרָאֵלִית עַל „הַיָּמִים הַטּוֹבִים הָהֵם.“ וְהִיא מְמַשִּׁכָּה וְאֹמֶרֶת: „אֲנִי,

הַקִּיבּוּץ? יוֹדֵעַ הָאֲזֹרָה הַיִּשְׂרָאֵלִית הִי עוֹבְדִים קֶשֶׁה, לֹא מְקַבְּלִים כִּסֶּף, כָּל הַיָּלִי דִים בּוֹ מְשׁוּתָפִים פָּחוֹת אִם יוֹתֵר גְּרִיִּים בְּלִי הוֹרִים, וְחֵבֶרֵיו חַיִּים עַל חֶשְׁבוֹן הַמִּדְנָה וְהַסּוֹכְנוֹת — אִפִּילוֹ בְּרוֹסִיָּה זֶה אַחֲרֵת.“ תְּשׁוּבָה מֵעֵין זֶה, אֲשֶׁר הוֹשְׁמָעָה בְּאֹנִי חוֹקֵרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה מִפִּי מֵאוֹת אֲזֹרָחִים — עוֹלָם חֲדָשִׁים פָּחוֹת אִם יוֹתֵר, נִעְרִים יְלִידֵי הָאֶרֶץ, עֲקָרוֹת־בֵּית בִּישׁוּבִים חֲתוּתִיקִים — מְרִמּוֹת עַל תְּהִלָּתוֹ עֲמוֹק וּמִהֶפְכְּנִי אֲשֶׁר חָל בְּנוֹף הַחֲבֵרִית שֶׁל הָאֶרֶץ, בְּעֶשֶׂר הַשָּׁנִים הִי אַחֲרוֹנוֹת: הַתְּרַחֲקוֹת שֶׁל הָעִיר מִהַקִּיבּוּץ.

הַתְּרַחֲקוֹת זֶה אֵינָה מִתְבַּטֶּאֶת דְּחָקָא בְּהִבֵּי דְלִי רִמְת־מַחֲתָה. סְמָמִיָּה הֵם הַנּוֹרוֹת הַרוֹחַ גִּית, הַבּוֹרוֹת וְחֹסֶר־הָעֵינִן שֶׁמְגַלָּה הָאֲזֹרָה הָעִירוֹנִי הַמְּמוֹצֵעַ לְגִבִּי כָּל מֶה שְׂנוּעַ לִי אֹפִי, לְחֻזֵּן וּלְמַכְלּוֹל הַבַּעִיָּת וְהַמְעַשִּׂים שֶׁל אוֹתָהּ יִצִּירָה מוֹפְלָאָה, מוֹזָרָה וְעַם זֹאת מְמַשִּׂת — הָאוֹטוֹפִיָּה שֶׁהִפְכָּה מְצִיאוֹת, הִי נִקְרָאת קִיבּוּץ.

הַתְּהִלָּה הַתְּרַחֲקוֹת שֶׁל הָעִיר מִן הַקִּיבּוּץ הִיָּה, לְמִרְבִּית הַתְּמַהוֹן, מִלְחָה בְּתִהִלָּה הִיָּה: הַתְּקִיבּוֹת הַקִּיבּוּץ לְעִיר. גַּם תְּהִלָּה זֶה אֵינָה מִתְבַּטֶּאֶת דְּחָקָא בְּאֻמְת־הַמִּידָה שֶׁל רִמְת־הַחַיִּים. בְּשָׁנִים הָאֲחֵרִינוֹת עֲלָתָהּ רִמְת־הַחַיִּים בְּקִיבּוּץ בְּמִידָה רַבָּה: מֵאֲכִלֵי הַקִּישׁוּאִים הִיָּה מְמוֹלָאִים וּמְכַנְסֵי הַתְּאֵקִי עִם הַשְׁלָאִים הִיָּה צְבָעוֹנִיִּים, הַשְּׂרָפָהִים וְהַשְּׁלֹחֲנוֹת מֵאֲרָגִי תְּנוּבָה פִּינּוֹ אֶת מְקוֹמָם לְרִיהוּט מוֹדֵרְנִי, לְבוֹשׁ נָאִה וְאוֹכֵל מְגֻזָּן, מוֹיָן וְטַעֲמִים.

כִּיחֹן הַתְּתַקְרָבוֹת שֶׁל הַקִּיבּוּץ לְעִיר מִתִּי בָטָא הַיּוֹם בְּשִׁטְתִּים אַחֲרִים לְגַמְרִי: חֵבֶרֵי הַקִּיבּוּץ, וְבַעֲיָקֵר הַצֶּעִירִים שֶׁבָּהֶם, אֵינָם רִי־אִים אֶת הָעִיר כְּחִיתִית חַיִּים מְנוּגָדִת, זֹרֶה וְאִפִּילוֹ עוֹיֵנָה לְקִיבּוּץ. שׁוֹב אֵין הֵם רִי־אִים בְּסִמְמָנֵי הַחַיִּים שֶׁל הָעִיר — הַרִיקוֹד הַסְּאֻלוֹנִי, הַשְּׁלָאֵר הַמוֹשֵׁר, הַמוֹצֵרִים הַקּוֹס־מִטִּים, מַצַּחַת הָאֹפֶנָה הָאֲחֵרִינוֹת בְּחֻקֶּה מוֹקְצָה מַחֲמֵת מִיָּאֹס, כְּפִי שֶׁהֵיוּ רֹאִים אִם־תֵּם לְפָנֵי פָחוֹת מְעַשֵּׂר שָׁנִים. לְהִיָּקֵן, בְּאֶלֶף וְאַחַת דְּרָכִים, גְּלוּיּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, אִם מִתוֹךְ גִּאֻחַה צִינִית מִתְגַּרֶּה אִם מִתוֹךְ בִּישְׁנוֹת, הוֹלְכִים „סְמָמִים“ אֵלָה וְקוֹגִים לָהֶם חוֹקֶה גַּם בְּתוֹךְ הַקִּיבּוּץ. הַנְּהִיָּה אַחֲרֵיהֶם, בְּחֻגֵי צֶעִירִים כְּבַחֲנוּגֵי חֲתוּתִיקִים, גִּאֻחַה וְהוֹלָכָה.

★ ★ ★ הַיָּגִיד הַמְּקַצֵּי בְּמִצְרָאִיקָה

בְּעֶר הַרְחֹק — לְפָנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים בְּעֶר, וְאוֹלִי עוֹד פָּחוֹת מִזֶּה — כִּשִׁי אִישׁ בְּמִדְנָה לֹא חֶשֶׁב עֲדִינִן עַל חֲגִיגוֹת הִי

וּלְבִטָּיָה אֵין נְצִיגָה מְרִבִּים דְּבַר מַחֲוֶץ לְבִיתָם, פֶּרֶט לְדִינֵי־תְּקִיבּוֹרִיָּאוֹת עֲזֹרָה אַחֲרוֹנוֹת. בְּפָנִים, בְּבֵית, נִאֲמֶרֶת הָאֲמֵת כּוֹלָה: הַתְּנוּעָה הַקִּיבּוּצִית הַגֵּיָּה אֶל סֶף מִשְׁבֵּר — הַחֲמוֹר בִּיּוֹתֵר, הַקֶּשֶׁה בִּיּוֹתֵר, הַמֵּאִיִּים בִּיּוֹתֵר, בְּכָל קוֹרֻזִיתָהּ. מִשְׁבֵּר זֶה, עַל מַכְלּוֹל בַּעִיּוֹתֵיו — הַשִּׁי־תוֹף וְהַשּׁוּוִיוִן, הָאִשָּׁה בְּקִיבּוּץ, שְׁלִיחֵי הַקִּיבּוּץ בְּמַפְלָגָה וּבְמוֹסְדוֹת וּבַעִיּוֹת הַדּוֹר הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁק — שִׁימֵשׁ נוֹשֵׂא לְמַחְקֵר מְעַמִּיק וּמְמוֹשֵׁךְ, אֲשֶׁר עוֹרֵךְ צוּת מִיּוֹחַד שֶׁל „הָעוֹלָם הַזֶּה“. הַחֵל מִהַשְׁבּוֹעַ יִגִּישׁ „הָעוֹלָם הַזֶּה“ אֶת תּוֹצְאוֹת מַחְקָרוֹ עַל נוֹשֵׂא זֶה, אֲשֶׁר הוּא הַנּוֹכֵר וְהַמְבוּקֵר פָּחוֹת מִכָּל נוֹשֵׂא אַחֵר בִּישְׂרָאֵל.

שְׁבַעִים וְשָׁנִים אֵלֶף חֵבֶרֵי הַתְּנוּעָה הַקִּיבּוּצִית חוֹגְגִים בִּיָּמִים אֵלָה אֶת חֶג פֶּסְטִיבֵל הַקִּיבּוּצִים. לְרֹאשׁוֹנָה מֵאֵד הַקֶּמֶתָה, חוֹגֶגֶת הַתְּנוּעָה הַקִּיבּוּצִית כּוֹלָה, עַל כָּל זִרְמָהּ וּפְלָגָהּ, בְּמִשְׁוֹתָהּ. וְהִיא עוֹשֶׂה זֹאת דּוּקָא בְּחִיפָה, בְּעִיבּוֹרוֹ שֶׁל יֵשׁוּב עִירוֹנִי. פָּנִים רַבּוֹת לְתְנוּעָה הַקִּיבּוּצִית וּלְמִשְׁקָהּ, מִדּוֹן וְעַד אִילָת. אֶת פָּנֵיהָ הַשְּׂמֻחּוֹת הִיא מְצִיגָה עֲתָה לְרֹאדוֹה בְּכִשְׁרוֹן בְּתַעֲרוּכָה וּבְהוֹפְעוֹת הַפֶּסְטִיבָאֵל. אֶת פָּנֵיהָ הָעֲצוּבוֹת, הִיא מְשִׁאִירָה בְּבִיתָהּ. כִּי נוֹהֵג מְקוֹדֶשׁ הוּא, שֶׁאֵת פָּנֵיהָ הָעֲצוּבוֹת אֵין הַתְּנוּעָה הַקִּיבּוּצִית צִיָּת מִרְאָה לְזֹרִים. עַל הַדִּיּוֹנִים הַפְּנִימִיִּים הַמִּתְקִיָּיִמִים בָּהּ עֲתָה לְעִיָּתִים תְּכּוּפוֹת, הִיא שׁוֹמֶרֶת בְּסוּדִי־סוּדוֹת. עַל בַּעִיּוֹתֶיהָ

כִּשְׁפָּעִים יֵשְׁבוּ שְׁלוֹשָׁה — גֶּרְמָנִי, אֲמֵרִיקָאִי וְיִהוּדִי — לְכַתּוֹב סֵפֶר עַל בַּעִיָּת „הַחֵשֶׁק סִלִּיק“, כְּתָב הַגֶּרְמָנִי סְפָרִיכִים בִּן 5000 עִי מוֹד, עַל „כִּיצַד לְצוֹד אֶת הַחֵשֶׁק־סִלִּיק“. הִיָּה אֲמֵרִיקָאִי פִּירְסֵם חוֹבֶרֶת מְצוּלְמַת עַל „סִי־פּוֹל פִּסִּיכֹר־אֲנָלִיטִי בְּחֵשֶׁק־סִלִּיקִים בְּעֵלִי סִי־טִיטִי מִיָּנוֹת“. הַיִּהוּדִי כָּתָב עַל „הַחֵשֶׁק־סִלִּיק וְהַבַּעִיָּה הַיִּהוּדִית“.

אֵילוֹ הֵיוּ מְסִילִים עַל יַעֲקֹב חֹזֵן וְעַל מַחֲלֶקֶת הַהִסְכָּרָה שֶׁל הַקִּיבּוּץ הָאֲרָצִי לְעִסְקֵי בְּבַעִיּוֹת הַקִּיבּוּץ לְפָנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, הֵיוּ כּוֹתְבִים רֹאשֵׁי פְּרָקִים בִּי 200 עוֹמוֹד, בְּתוֹסֶפֶת בִּיבִלְיוֹגְרַפִּיָּה „עַל הַחֵשֶׁק־סִלִּיק וְהַסִּינְתִּיזָה בֵּין הַצִּיּוֹנוֹת הַחֲלוּצִית וְהַסּוּצִיָּאִלִּיִּים הַמְּהִפִּי־כִינִי“, אֵלָם הַפָּעַם, בְּדִיּוֹנִים לְקִרָאת הַמוֹעֵץ צֶה הָאֲחֵרֹנָה שֶׁל הַקִּיבּוּץ הָאֲרָצִי, שְׁנַעֲרָכוּ

הָאִינְדִּיאָנִים וּבְבַעִיּוֹת הָאִיגוֹד הַמְּקַצֵּעִי בִי־מַקְצִיקָה אִם מוֹמֻמְבִּיק. לְעִיָּתִים נְעִצָּרָה קֶצֶת הַנְּשִׁימָה, וְהַדּוּפֶק לֹא פִעַל כְּהֻלָּה. אִם הֵיוּ נוֹתֵנִים לְקִיבּוּצָאִים גְּלוּלַת מֶרֶץ שֶׁל קֶצֶת צִיּוֹנוֹת מְעוֹרֶכֶת בְּמַקְצֵץ סוּצִיָּאִלִּיִּים וְאַחֲחֵת־עֵמִים, וְהַכָּל הַמִּשְׁכִּיכֵי לְהַסְתַּעַד קִדְמָה.

הַהִנָּחָה הִיתָה: „הַקִּיבּוּץ הוּא אֲמַצְעִי בִי־מֵאֲבָק לְהַגְשָׁמָה צִיּוֹנוֹת וְהַסּוּצִיָּאִלִּיִּים, אִךְ גַּם תְּכִלִּית וְצוֹרֶת חַיִּים לְעַצְמוֹ“. אִם הוֹשֵׁם הַדָּגֵשׁ עַל הַחֶלֶק הָרֹאשׁוֹן. כִּיּוֹם מְרִגִּישִׁים הַכָּל — וּבְרֹאשׁ וּרֹאשׁוֹנָה אֲנָשִׁי הַשּׁוֹרָה — כִּי „הָעֵסֶק אֵינוֹ דוּפֶק“. אַחֲרֵי עֶשֶׂר שָׁנִים הִבִּינוּ כִּי שׁוֹם מֵאֵלֶת מֶרֶץ לֹא תוֹעִיל. „דְּרוֹשׁ אוּבְרָהֲאוֹל רְצִינִי“, הַחֵלּוֹ לְחוֹשִׁים בְּחֻדְרֵי חֲדָרִים. רִיבּוֹי הָעוֹיְבוֹת, הַצִּטְמָקוֹת הַתְּנוּעָה הַחֲדָרִית

בִּיָּמִים הַטּוֹבִים הָהֵם, לְהִיָּת קִיבּוּצָנִיק זֶה הִיָּה מְעוֹרֵר יוֹתֵר כְּכּוֹד וְהַעֲרָצָה מֵאֲשֶׁר לִי־הִיָּת הַיּוֹם נִסְפָּה עֲתוּנוֹת בְּשִׁגְרִירוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצִרְפָּתָהּ. לֹא הִיתָה תְּעוּדַת־זִהוּת טוֹבָה מִזֶּה. תְּעוּדַת־יִשׁוּר מוֹשְׁלֶמֶת מִזֶּה. מִי שֶׁלֹּא הִיָּה קִיבּוּצָנִיק הֵיוּ מְבִיטִים עָלָיו כְּאִילוֹ הִיָּה חֲזִיר. מִי שְׁעוֹב קִיבּוּץ, נִחְשָׁב לְחֻזִּיר מִתִּי.

הַיּוֹם נִחְשָׁב הַקִּיבּוּצָנִיק לְחֻזִּיר, וּמִי־שֶׁ עוֹזֵב קִיבּוּץ הֵינוּ כְּמִשְׁחָה הָרוּכֵב עָלָיו.

בִּיָּמִים הָהֵם, עִם כָּל הַזִּהוּת וְהַשּׁוּנִי שְׂבִין קִיבּוּץ לְעִיר, יָדַע כְּמַעַס כָּל יְהוּדֵי יוֹשֵׁבֶת בְּפִלְשְׁתִּינָה־אִי. „מִמָּה מִרְיָח“ הַקִּיבּוּץ. כָּל אַחֵר הִיָּה מִתְגַּאֵה בְּסִיפּוּרֵיוֹ כִּי הוּא, אִם אֲשֶׁתוֹ אִם בְּנוֹ, הֵיוּ פֶּעַם חֵבֶרֵי קִיבּוּץ. הַיּוֹם, בְּכָלִיל תְּצוּגוֹת־אֹפֶנָה וְהַבִּיתָנִים בִּירִידִים בֵּין־לְאוֹמִיִּים, הַמְעִילוֹת וְהַשְּׁחִיתוֹת, הַשֶּׁאֵל, שֶׁב.

על הקומונה?

אוכל או במקלחת המשותפת. הרחיקים והרחוקות שהתאחדו למשפחות, הילדים שנוודו, גדלו והתבגרו, החלו ליצור מצב חדש לגמרי בחברה השיתופית.

בד בבד עם השינויים החברתיים בקיבוץ ובארץ כולה החל להופיע הגורם המרעיון והמפריע כל כך בחיי הקיבוץ: הטעם האישי והיחס האינטימי והבלעדי לחפצים מסוימים. חבר זה או אחר החל להתעניין בצורת הנעל, בצבע הבגד או באיכותו של הרחיק הניצב בחדרו. החברות שמו לב ירדו לגיזרת השמלה, או לתספורת של הישכנה.

הקיבוץ לא נולד בעיר, אך לכל אחד ואחד מחברי הקיבוץ היו קרובים בעיר הגדולה והרחוקה. העלויות הרבות לארץ הגירה היוו את השפץ במצרך זה. הקרובים והידידים לא הסתירו מעולם את אהדתם ודאגתם לחברים וקרובים המסכן, שבהם בדרך החיים הקשה והלך לגור בקיבוץ הרחוק. את אהדתם זו הם מימשו תמיד בציורה אחת: מתנות.

★ ★ ★

חולצה שחורה או אדומה

המתנות, הן שקובעות את רמת החיים בקיבוץ. אמר חבר קיבוץ חיפה, תיק, באחת משיחות הקיבוץ שהתקיימו בו. משקו. עד כמה שזה נראה מוזר, הוא צדק. רק אחרי שכמה חברים בקיבוץ מקבלים

הצעיר, כמו בקיבוץ הזרמים האחרים, עם שינוי המציאות. התנועה הקיבוצית החלה את חייה עם מטען עשיר ובלתי מוגבל של חלומות, אך עם מטען דל מאד של אמצעים חומריים. הכל בארץ היה זול כי שנות העשרים, ואפשר היה להשיג כל דבר בפרוטות. אבל למי היו הפרוטות לקניית אוכל, נעל או בגד, או לצייד דירה בריהוט מתאים? ולמי היו נחוצים כל אלה? התיאוריה של "בלויים אנו, קרועים אנו", של "היו נעלים, בלי סוליות נעלים" שלטה אז בחדרי האוכל של הקיבוצים, כי שם ששלטה באצטבוב הריקות של הקומור. נה. לא היה זמן לעסוק בקטנות. "אם שח" יון, או שחיון עד הסוף" אמר אז אחד ממנהיגי הקיבוץ, "את מעמד הפועלים יבנה רק הפרולטריון בעצמו. ואם פרולטריון, אז

ליה ומעלותיה של קומונה אלף, עליה השלום והברכה. הם יעשו זאת בחיך שובב או במנוח ראש מתגעגע, אך איש מהם לא יעלה בדעתו לחזור ולהחיותה, כשם שאיש מחברי הקיבוץ לא יעלה היום בדעתו ל"חזור ולחרוש בסוס או לקצור בחרמש, לפרק את המקלחת הפרטית ולחזור אל המקלחת הקיבוצית המשותפת המהוללת, המשמשת היום רק את חניכי עליית הנוער או חיילי הנח"ל החוגגים בקיבוץ.

★ ★ ★

מצרך ושמו קרובים

ככל שנה מקבלת חברת הקיבוץ ה"א"רצי וג נעלים אחד, במחיר של 14 ל"י לכל היותר. אם היא לקחה בקומונה נעלי-חורף בשנה האחת, מקבלת היא וג

רוב עם ובמתח גבוה מאד בכל קיבוץ, הזהירו כל החברים מפני העיסוק בפוליטיקה גבוהה במקום לעסוק ב"חוקים-סליק" עצמו: בעיות השיתוף והשחיתוף, האשה בקיבוץ, ה"חינוך המשותף, הדור הצעיר, הפעילים והדמוקרטיה הפנימית, ההשכלה הגבוהה וההגיוע הזמן לדבר על תכלית!

עורא, אחד ממנהיגי המוסד החינוכי בקיבוץ שער העמקים כתב: "בדו"ח משיבת הדעת הפועל האחרונה שמעתי שחבר וחתיק בהנהגת תנועתנו הכריז: אין לשחרר את החברים, המועצה לא תחלק סוכריות.

יש בזה רעיון בריא, ללא-ספק. אולם אותי, בכל זאת מענינת השאלה: מי כן יחלק סוכריות? יכול אני להבין ששאלה זו אינה מענינת את כולם. יש כאלה אשר אינם יכולים לתאר לעצמם, שחברים רבים ברחבי הקיבוץ הארצי אינם יודעים כיס איך להשיג סוכריות לילה, קמצוץ קפה ל- כיבוד או כרטיס לתיאטרון, מבלי לחטוא לעקרונות. יוגד ברורות: אם מ"מ"ני המועצה מתכננים לכך, שהיא תעסק רק ב"בעיות חובקות עולם, מבלי לפתור את ה"בעיות המעשיות של שיתוף ושחיתוף, המעסיקות את כל חבר קיבוץ, הרי מוטב ש"היא לא תתכנס בכלל."

קטע זה מבטא נאמנה את דעת רוב החברים בקיבוץ הארצי. פוליטיקה גבוהה? כן, בהחלט, אך במידה. העיקר הוא: "הס"חיקסליק" עצמו. איך הוא חי? איך הוא אוכל? ואיך אוכלים אותו?

★ ★ ★

לחרוש בסוס, לקצור בחרמש

מוזיאון העתיקות של התנועה, בין שאר המוצגים מן "הימים ההם", ה"עטופים הילה של הגדה וספורי נפלאות, נמצאת במדור השיתוף והשחיתוף" ה"קומונה אלף על כל אביריה.

ילדי השומר הצעיר, המתחנכים כבר מ"כיתה ה" של בית-הספר העממי לקראת חיי שחיתוף ושיתוף בקיבוץ, אינם פוסקים מל"חזור ולעסוק בבעיה זו. כבר מן המחנה הארצי הראשון לוקח מהם המדריך ה"צעיר עם מכנסי השיבר והחולצה בחוף, את האוכל שאמא ארזה בחדרה לילדה, אוסף אותו לערימה, מתחיל לחלק אותו מחדש בין כל ילדי הקבוצה, למען השיתוף וה"שחיתוף. דרך כל תקופת חינוכם בתנועה ה"חינוכית ובשחיתוף אינסוף בעלות אופי חב"רתי חצי-פילוסופי במחנות, טיולים וסימנר"יונים, ממשיכים חניכי התנועה לעכל בעיה זו.

כל קיבוץ צעיר העולה על הקרקע במקום התישבותו, ושחבריו מוידים באוצר בל"תימובגל של התלהבות חלוצית ראשונה, מייסד מיד לעצמו את הקומונה אלף. קר מונה זו היא המשך ישיר לקומונת המון של התנועה החינוכית. שמעוניה — ניתוק האדם בקיבוץ מכל יחס למוצרי הצריכה האישיים שלו: כל מה שבקיבוץ שייך לקיבוץ ולקיבוץ בלבד. הריהוט אחיד וצמוד לאהל או לצריה, כאשר מעתיק אחי חתב רים את מקום מגוריו, נשארים רהיטי חדרו במקום ומשמשים את הדייר החדש. על ה"בגדים אין כל סימון והם מתחלקים בהתאם לצרכיו של החבר או החברה. מה שלבש אתמול ינקל או חצקל, ילבש למחרת ארטק ומחרתים מאיר. השמלה שלבשה נוגקה מ"רתת כעבור שבוע באיתה מידת הצלחה את חתה, שרה או לאה, אם רק שות מ"דויתיהן של חברות הקיבוץ הללו זו לזו. אפילו ש"עונים או עטים נובעים, אינם שייכים לאיש, אלא משמשים את מי שהיה נזקק להם באותו זמן — המזכיר, הגנבר או איש וועדת התרבות. מקלטי הרדיו ה"ראשונים שהגיעו לקיבוץ לא ניתנו לשום שימוש פרטי. הם הוצבו במקומות ציבוריים בלבד, בחדר האוכל או בחדר התרבות. חברי קיבוץ חתקים יכולים עוד היום לספר בעת רצון את כל עלילותיה, תעלול

• בבטאון הקיבוץ הארצי, השבוע בקיבוץ.

הקומונה הישנה שאנד עליה הכלח — האידיאל היפה שנגז

בסוף כל שבוע היה מידות גופם של החברה. הקומונה הנוכחית היא "קומונת הנורמות": כל חבר מקבל מכסה מוקצבת של חולצות, מכנסים וחלקי לבוש אחרים, מסמן אותם במספרו האישי, משתמש בהם לצרכיו בלבד. כיום, קמו עוררים גם על שיטת-שיתוף זו, ו"קומונת התקציב האישי" ניצבת כבר על סף ביתה של התנועה הקיבוצית.

בראשית היתה ה"קומונה א"י", כפי שהיא נראית בצילומים אלה מקיבוץ להב. לכל חבר היה תא משלו במחסן הבגדים הכללי של הקיבוץ ובו היה מוצא, מדי יום ששי, שתי מערכות בגדים: "שבת" ו"חולצה שהיה לובש בשבוע אחד. חבר פלוני, היה לובש בשבוע שאחריו חבר אלמוני. הנתון היחיד שהיה בידי מרבית הקומונה לחלוקת הבגדים לחברים

כל אחד, בזה אחרי זה, מצרך כלשהו מ"מתנה קולה-לחם חשמלי או מאחר, מת"עורת וועדת החברים מחוסר-כלביריה, ל"ספק את אותו מצרך גם לחברים שלא קב"לוהו עד כה כמתנה.

המתנות זרמו לקיבוץ בזרם אדיר. ה"צרה היתה רק שזרם זה לא פנה באופן שווה לכל חבר וחבר בקיבוץ. מערכות כלי קפה, קומקומים חשמליים ובגדים, מקלטי רדיו וזוגות אופנים הגיעו כשהם מלאים במכתבי ברכה. לקיבוץ ולמוסדותיו לא יכ"לה להיות שום שליטה על נותני המתנות. אמנם שליטה מוגבלת, יש גם לקיבוץ על חבריו: ועדות החברים פנו איפוא אל מצ"פוננו של החבר. חבר הקיבוץ נתבע לרוב לקבל את המתנות הנשלחות אליו מן ה"עיר, או לפחות להעביר אותן לרשות הקיבוץ.

אך אדם הוא רק אדם, ולעיתים עוד פ"חות מזה. גם חבר הקיבוץ אוהב מתנה שימושית, טובה וקרובה ללב. המתנות ה"הוחזרו, כמוצא אחרון הוחלט במסודות ה"קיבוץ הארצי, למשל, שכל מתנה תורד מ"המשך (בעמוד 14)

פרולטריון עד הסוף. כך נוצרה אותה אופ"נה ישראלית של לבוש מרושל ומכנסים דהויים, ארגוני תנובה כריהוט ואהל פתוח במקום דירת מגורים, ששלטה בקיבוץ כשם ששלטה בערים ובמושבות היהודיות. לאט אבל בבטחון יצא הקיבוץ מאותו מצב בריא ואידיאליסטי והחל להתבגר. ה"עניות חסרת-הכל פינתה את מקומה אמנם לא לשפע שאין לו גבול ושוב, לפי ה"תיאוריה המרכסיסטית היתה בעית השחיתוף נפתרת ממילא, אלא לאותו מצב שבו יש כבר מה לחלק. אפשר כבר לתת נעל או בגד יותר טובים ודירה יותר נאה, או אפי"לו איזה קומקום חשמלי או רדיו, לכל חדר. אולם, במצב החדש שנוצר, אי-אפשר היה עדיין לחלק את זה לכולם בעת ובע"נה אחת. ואי-אפשר היה לעשות זאת לפי טעמו ורצונו של כל חבר בקיבוץ.

גם המכנה החברתי האחד של הקיבוץ נשתנה. הקיבוץ חדל להיות מורכב מקב"חציגל אחת, הפך בהדרגה לפרדאציה של קבוצות-גיל שונות. השלמות, חברות הנוער והגרעונים התנועעיים גיחו במשך השנים את הנוף החברתי, שהיה נשקף בחדר ה"קומונה אלף התפוררה בקיבוץ השומר

במדניה

(המשך מעמוד 5)

הכתבים לא פירסמו אפילו מלה אחת, קיימו את הבטחתם במילואה על מנת לאפשר לחוקרי המשטרה להמשיך בעבודתם החשודה, ללא פרסום מפורע.

מי שהפר את ההסכם הגיטלמני, אחרי שלושה שבועות של חקירה חסרת-תוצאות, היו קציני המשטרה בעצמם. נאמנים לשיטתם להעדיף את עתוני הערב על כל שאר העיתונים, מטעמים בלתי ברורים די צרכם, מסרו קציני תל-אביב לכתב מעריב את הידיעה הבאה: ארבעה צעירים בעלי נטיות הומוסקסואליות נעצרו, בקשר עם חקירת רצח שיפטר המנות. הם הודו, תוך כדי חקירה, בשוד מורה, שנועד אתם לפגישה על רקע מיני.

הידיעה פורסמה במעריב. הרמו היה ברור למדי. עתון הערב הנפוץ ביותר במדינה זכה שוב בסקופ עתונאי, שהיה ידוע לכל עתון נאי תל-אביב, הפר יחד עם המשטרה את ההבטחה שלא לפרסם דבר על הרקע המשווה ער של רצח הקוראטור מרחוב פינסקה.

הרוצח קורא עתון. במערכות העתון גים היומיים נעצו כתבי המשטרה עיניים וזעזעו בגליון מעריב. הכעס המוצדק על קצינים, שהפכו לאחרונה לכתבים מוכחים וגלויים של שני עתוני הערב ובעיקר של מעריב, הגיע לשיאו. הכתבים פנו לעורכי כיהם, תבעו לפעול מיד נגד הקצינים המעורבים בפרשה.

רק במערכת הארץ החליטו ראשי המערכת להשיב בפעולת-תגמול מיידית: במקום בולט, בעמוד חדשות הפנים, פרסמו כתב-בי העתון את הידיעה "הדקוראטור שיפטר נרצח, כנראה, על-ידי הומוסקסואליסט...". השבוע נמשכה עדיין החקירה ללא תוצאות. חוקרי המשטרה המשיכו לחקור בארץ תו כיתון, הפעם בגלוי ותוך פרסום עתון נאי נרחב. הרוצחים עדיין לא הסגירו את עצמם למשטרה. קציני מחוז תל-אביב המשיכו לשרת את מעריב באמונה.

היחיד שנפגע היה הציבור: הסיכויים לגלות ולמצוא את רוצחיו של שיפטר, מבלי לגלות לרוצח ולעוזריו כי הדרך אליהם גלויה ואינה נסתרת, התמעטו מאד. גם רוצחים קוראים עתונים.

חינוך

ליטל-דוק ברחובות

אנשים שרצו לפגוש את ראש עיריית רחובות בחדרו, בבנין העירייה, לא מצאו אותו שם ביום הראשון לפני שבוע. במקום זה היה חדרו של ראש העיר מלא נשים וילדים. על כסא ראש העיר ישבה אסתר קרית, אשה בריאת גוף, וסרגה במרץ. הילדים בכו, הנשים צעקו, וראש העיר עצמו העביר את משרדו לחדר אחר. רק בשעות הערב באו שוטרים, גירשו את הנשים.

שבוע הנשים שתפסו את מקומו של ראש עיריית רחובות היו תושבות שכונת משכנות, של הפועל המזרחי. כולן היו אמ-הות לילדים, שהיו צריכים השנה להתחיל את לימודיהם בבית-הספר היסודי. אך לא יוסי צפת בן השש, לא רבקה וינקלר בת אותו הגיל ולא חמשת חבריהם בשכונת משכנות החלו השנה בלימודים. לכאורה היתה הסיבה לכך קשורה בכמה החלטות פורמליות של עיריית רחובות: למעשה דיחף מעל הפרשה הצל המפחיד של שונאה בין-עדתית, שאיש לא רצה לדבר עליה בגלוי.

בעזרת זיופים. כאשר הוחלט על חוק חינוך חובה, לפני שש שנים, חילקו פרנסים העיר רחובות את העיר לאזורים. לכל אזור נקבע בית-הספר שלו. או נקבע גם כי ילדי משכנות הרוצים ללכת לבית-ספר דתי ילמדו בבית-הספר מוריה, בו לומדים ילדי השכונת התימנית שעריים הדתיים. אר-לם ההורים של ילדי משכנות לא השלימו עם גזירה זו. עד אז נהגו לשלוח את ילדיהם לבית-הספר הדתי תחכמוני, בו רוב התלמידים הם אשכנזים.

הפרשה היתה חוזרת ומסעירה את רחובות כמעט מדי שנה לימודים חדשה, ותמיד יצאו תושבי משכנות מנצחים. בעזרת זיופי רישום ובעזרתו של מנהל בית-הספר תחכמוני העמידו את העירייה בפני עובדה מוגמרת: ילדיהם היו לומדים בבית-ספר תחכמוני. הפרשה הגיעה עד לשאלתה בכנסת, איימה לפני כארבע שנים להצית מהומות ברחובות.

השנה החליטה מועצת העיר רחובות להקפיד על ביצוע חוק חלוקת האזורים. הסיבה לכך היתה רגישותם המפורזת של ארבעת נציגי שעריים במועצה, ששענו כאילו אי ביצוע החוק מהווה הכרה בזכותם של הורים אשכנזים לא לשלוח ילדיהם לבית-

Lipstick
Helene Curtis

• מכיל חומר הפלא LANIT
• ב-30 גוונים מודרניים -
רפילים בכל הגדלים
• השפתון היחיד המתאים
לכל עונות השנה
ובמיוחד לאקלים ארצנו

• גווי הלכה של "הלן קרטיס" מבטיחים
התאמה של צבע צפרניך לשפתותיך.

כל עם
יכתב
טוב יותר
עם סילוי
"רולקס"

סילוי
"רולקס"
סחאים
לכל עם
אחר

רולקס

**המנושר
העברי**

סקר/ות
הפעולה השמית

מיטב האיחולים לשנה החדשה
מאחל
אוש'נסקי
רחוב הרצל 56

מיטב הריהוט המודרני - ספות-פינה בקיום ובדים
חדשים ביותר - חדרי סלון - חדרי שינה ואוכל
תנאים נוחים ושרות אדיב.

שנה טובה לכל הלקוחות מאחלת
חנות הרהיטים המובחרת
א. זוזובסקי
רחוב הרצל 39

מערכות הריהוט החדשות ביותר - חדרי שינה נוחים
ואינטימיים - קומפלט חדר אוכל מרהיבי-עין -
דוגמאות מקוריות

בית החרושת לרהיטים ב. ג. את א. לוינשטיין
מאחל שנה טובה לכל לקוחותיו
דוגמאות חדשות ביותר בבית-המסחר
לרהיטים
לוינשטיין

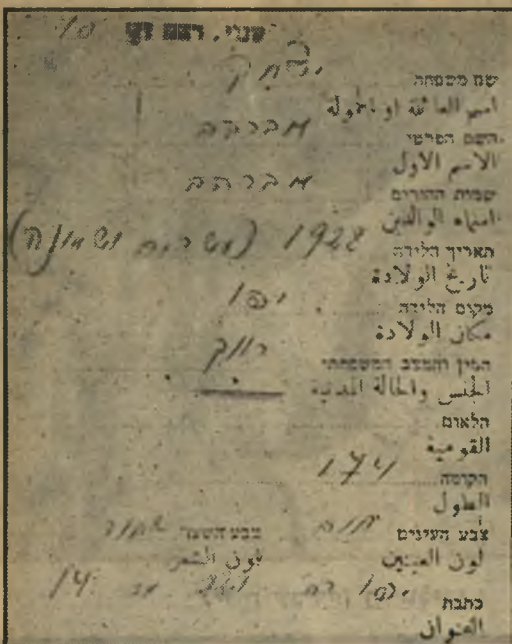
ביהח"ר ביהמ"ס
מרכז וולובלסקי - ת"א רחוב הרצל 43 - ת"א
רחוב 2 טל. 82525 טלפון 83575
חדרי אוכל - רהיטי משרד -
ספריות - מוכנים ולפי הזמנה

מיטב האיחולים לשנה החדשה

רהיטים
במחיר בית חרושת
אצל
"הרהיט"
ת"א, רח' בנייהודה 78
טלפון 28918

הקלות בתשלומים

חדרי-שינה
ארונות
ספות
כורסאות וכו'

מתגיר אברהם יצחק ותעודת הזהות בלי ציון הלאום
ערבי יהודי או בן בלי עס

והמפה איננה. התעלומה היתה רבה. הסיפורים היו דומים אחד לשני. המפות של שולחנות המרפסת נעלמו בזו אחר זו כמו בעזרת מטה קסמים, בשעה שהצנצנות והעציצים שעל השולחנות נשארו עקרת'הבית ברכה ויסקינו לא רצתה ל' השלים עם תעלומת המפות. אחרי שמפה אחת מאוצר מפותיה הנאות נעלמה כלא היתה, החליטה ברכה לשים מארב לגנב האלמוני. היא הניחה את הטובה שבמפרי חיה, העיפה מדי פעם מבטים חטופים לעבר המרפסת. לפתע, אחרי כמה שעות מארב, נדהמה הבלשית החובבת: ישיש כפוף ניגש למרפסת, שלח את ידו לעבר השולחן, תפש את המפה, ובתנועה זריזה הסירה בשעה שהצנצנות נשארו על השולחן החשוף. במשטרה לא רצו השוטרים להאמין למש' מע אוזניהם. רק אחרי שברכה ויסקינו מס' רה להם את כתובתו המזויקת של הזקן, הסכימו לגשת לביתו. לעיני השוטרים נת' גלה בביתו של יעקוב גורביץ' מחבוא עצום של מפות שולחן. "הבאתי אותם משאנחאי" טען הקשיש בן ה־70 שעלה מסיני. בבית'משפט השלום בתל'אביב, אליו הו' עבר השבוע תיקו של גורביץ' לביור מש' פטי, יתבקש אולי הזקן עושה הלהטים להדגים גם לעיני השופט את זריזות ידיו. בינתים יכלו השבוע עקרת'הבית של יד' המעציר לגשום לרחות: מפות שולחן שלהן ישראו מעתה שלימות, מתחת לצנ' צנות הפרחים.

תזכיר

השר והמושל

שר הפנים ישראל ברי'הודה נחל כש' לון חרוץ, קרוב הקצר והפומבי שניהל נגד הממשל הצבאי ונציגו באזור התיכון, סגן'אלוף זלמן מרס. אחרי שבר'הודה התלונן בפני ביג' והממשלה כולה (העולם הזה 1091) על התערבותו של מרס בפרשת בחירת יושב'ראש המועצה המקומית ב' הזה (1091) על התערבותו של מרס בפרשת כפר קרע, סבר השר כי בואת סיכל את פעולותיו של המושל הצבאי וסלל את ה' דרך לבחירת מועמדו אחד עבדאללה, ל' כהונה הרמה. מרס חשב אחרת, הפתיע את ברי'הודה, שהיה נוכח בישיבת הפתיחה של המועצה, בהחלטת'פתע ברוב קולות, לפיה נבחר מועמד המושל צבאי חסן עטמנה לתפקיד החשוב. . . . על פרישתו של שגריר ישראל בארצות'הברית וראש משלחת ישראל באו'ם אבא אבן, ניבא מדור תצפית (העולם הזה 1088) ומסר על התוכנית ל' העמדתו של אבן באחד המקומות הראשו' נים ברשימת מא'י לכנסת הבאה. השבוע מסר גם היומון האמריקאי רב התפוצה ניו'יורק היראלד טריביון ידיעה זו בעמוד הראשון, בהוסיפו כי מועמדים אחרים חד' שים ברשימת המפלגה השלטת יהיו בודאי שמעון פרס ומשה דיין. . . . פרסן ה' מלחמה ישיעיהו קולר, שאת פרשת גיוסו ושהוריו גילה העולם הזה (1093) העיד השבוע בפני קצין חוקר, שמונה מטעם ה' מטכ'ל ומשרד הבטחון, לחקור את האשמו' תיו של קולר על היחס הרע וההתעללויות כלפיו בבית'הסוהר הצבאי, בו נחבש. קולר האשים את קציני בית'הסוהר וחיליו בהתע' ללות מכונת, בהכאות, במאסר'יחיד ובי' שורה ארוכה של מעשים בלתי'אנושיים.

של הרב טולידאנו, הסמכות הדתית המח' וזית העליונה המוסמכת לקבוע מי הוא יה' די ומי איננו כזה, "למה לא יכתבו שאני יהודי?"

דרכי'חיים

גי' פוחדת יאסי

באחת מכנסיות יפו, מאחורי חומה גבו' ה' וצלבים מודקרים, מצאה לה בחורה נוצריה מקום מקלט. גי' ברש מבלה שם את הימים האחרונים לשהותה בישראל. מ' פחד בעלה, יוסף ("יאסי") ברש וחבריו, השתדלה שלא לצאת את שטח הכנסייה. גי' ברש הגיעה לישראל לפני כעשר שנים. נשואה בנישואין אורחים לבעלה היהודי, נכנסה גי' למעגל הסגור של העולם התחתון החיפאי, מיד עם הגיעה. יוסף היה מבלה את רוב שעות היום בחברה מפוק' פקת, התפרסם כפושע מסוכן בכל סביבתו. במשך השנים התעבה תיקו של יוסף ברש בארכיון הענף הפלילי החיפאי. יחד עם אחיו, מתי ברש, הואשם יאסי פעמים אחדות בתקיפה ובגרימת נזק, כמעט בכל מקום ששני האחים באו אליו.

לקראת פשע נוסף. גי' הוכנסה ל' חיי העולם התחתון כמעט בעל כורחה. ב' אוול הכסף בבית ברש, היה יאסי מכריח את אשתו לצאת לרחוב, להזמין גברים זרים לביתו. לשלשל את הפיון לכיסו, כדי שיר' כל לצאת ולהשתולל יחד עם אחיו במז' עדונים ובבארים. גי' היתה נכלאת לעיתים תכופות במשטרה, מושפלת ומבוזה. באחד הימים קצה גי' בחייה הגוראים הקשרים שרכשה בקרב העולם התחתון, בעבודתה כזונה, הספיקו לה כדי למצוא ידידים ואנשי'חסות חדשים בתל'אביב. כש' חיפש אותה יאסי ברש, אחרי שנעלמה ל' משך זמן רב, מצא אותה באחד מבתי ה' זונות של תל'אביב. הוא תקף אותה באחת הפגישות ליד קיוסק יפואי, (העולם הזה 1088). איים לרצות אותה, נכלא בעתון מע' שיו לשלושה חודשי מאסר.

בשבועות הקרובים עומד יאסי ברש ל' עזוב את בית'הסוהר. גי' המתחבאת ב' כנסיה היפואית חוששת מיום זה. היא מקהה לעזוב את הארץ עוד לפני יום שח' רורו של בעלה. אך בעולם התחתון התל' אביבי, בין רועי הזונות יוצאי רומניה, הת' לחשו ש'היה שמח: רועי'הזונות החיפאים יבואו בודאי לעזרתו של יאסי, יצאו ל' קום את נקמתו. אם לא תספיק גי' לעזוב את הארץ ואם לא תפעל המשטרה בעוד מועד, יופתע בודאי הציבור במעשה פשע מחריד נוסף, שיבוצע במקום או במאות.

פשעים

זפת הקסמים

לבעלות הבית של שיכוני יד המעביר, במזרח תל'אביב, היו החודשים האחרונים חודשים של בהלה רבתי. אחת אחרי השניה ספרו אשה לרעותה, בחנות המכולת, באי' ליו ובצרכניה, על הניסים והנפלאות המת' רחשים על מרפסת הבתים. "הנחתי מפה חדשה על השולחן במרפסת", ספרה אחת, "ועליה צנצנת פרחים. אני חוזרת הביתה ומה אני רואה: הצנצנת מונחת על השולחן

ספר תימני. החלטת העירייה אמרה: אלה שלמדו עד כה בתחכמוני ימשיכו ללמוד שם, אלה מילדי משכנות שנרשמו השנה, ילמדו בבית'הספר הדתי מוריה. מאחר ש' השנה התמנה מנהל חדש לבית'הספר תח' כמוני, שסרב להפר את הוראות העירייה ומחלקת החינוך, לא הצליחו הוריהם של שבעה מילדי משכנות להגניב את ילדיהם. הנימוקים שהשמיעו ההורים לא היו עדי' תיים כלל. אמרה אמה של רבקה וינקלר: "בני הגדול הולך לבתה ו' בתחכמוני, מדוע צריכה בתי ללכת לבית'ספר מוריה? כדי ללכת לתוריה הילדה צריכה לעבור בבש ראשי ופרס, ואני לא אתן לה ללכת שם לבד!"

כשנמוקיהם לא הועילו, ניסו ההורים ל' שלוח ילדיהם בכוח לתחכמוני, גרמו לה' שבתת הלימודים שם במשך יומיים. ביום השלישי, אחרי השביתה במשרד ראש ה' עיר, נכנעו ההורים. הם לא שלחו את יל' דייהם ללמוד כלל.

העירייה תיכנע. היה ברור כי טענות ההורים, שהיו זדוקות בחלקן, באו רק ל' חפות על הלך'רוח שהתגלה לפני ארבע שנים בכל כיעורו. הסבירה הגברת וינקלר: "אני לא שולחת את בתי למוריה לא מפני שלומדים שם תימנים. התימנים גם כן יהו' דים כמו אנחנו. גם פה גרים תימנים. זה לא בגלל זה."

אולם שלא כמו בליסל'רוק, לא נדרשו צנחנים ברחובות כדי להשליט את חוק ה' חינוך. כמו בשנים הקודמות נראה כי גם הפעם תהיה זו העירייה שתיכנע לחץ ההורים. כל אחד מהם יצטרך להגיש בק' שה אישית, עם נימוקים מדוע בנו חייב ל' ללמוד בתחכמוני ולא במוריה. מאחר ולכו' לם יש אחים גדולים הלומדים בתחכמוני, כמעט ברור שהם יתקבלו לשם.

הסערה העדתית ברחובות תשכך — עד שנת הלימודים הבאה.

דת

אחמד הוא יהודי?

מכל הנימוקים שהושמעו בעת המשבר הממשלתי סביב השאלה "מי הוא יהודי?" בצבץ ועלה הנימוק האמיתי לעקשנותו הרבה של ביג', בדבר ציון הדת בתעודת'הזהות. "איך נוכל להבחין בין ערבים ליהודים?" שאלו עושי'דברו של ביג' בחיכוחים פני' מיים ובתדריכים לתועמלנים, "מטעמי בטי' חון אנו חייבים לציין בכל תעודת'זהות אם נושאה הוא ערבי או יהודי."

אחמד מוחמד פארג' נקלע לחיכוח, שגרם בסופו של דבר למשבר הממשלתי, מבלי שיהיה לו ענין כלשהו בשאלה מי הוא יהודי די ומי היא הסמכות הקובעת עובדה זו. פארג' (30) אהב את מרגלית חלבי, עולה חדשה מעיראק ושכנתו לרובע המגורים ב' יפו, חי אתה שנים אחדות ללא נישואין. כאשר עמד להופיע בנם לאחר העולם הלך אחמד לרבנות, ביקש להתגיר. "אמי היתה יהודיה", סיפר לרבנים, "שמה היה רחל כהן ושם אבי היה מוחמד פארג'." הרבנים לא האמינו לאחמד. אך הוריו לא היו עוד בחיים, הם נהרגו בעת כיבוש יפו.

אם ותלמידה וינקלר

תימני אשכנזי או בת בלי בית'ספר

מאזני צדק (ארצות הברית)

לילות קביריה (איטליה)

הטוב תשי"ח * הסרט הטוב

אחד המוצרים הגורשים ביותר בקולנוע הישראלי, מבלי להתחשב בטיבם. סרטים אירופאיים — מברזיל, מברית המועצות ומספר — החלו לדחוק את מקומם של סרטי מעצמות הקולנוע, צרפת ואיטליה, מרשימת הסרטים הטובים. הסרט האמריקאי חוזר וכבש את מקום הבכורה שלו, לא רק ברשימת הכמות, אלא בפעם הראשונה מזה זמן רב גם ברשימת האיכות.

★ ★ חרי תשע שנים בהן לא היה איש אף מעז להעלות על דעתו כי סרטים דוברי גרמנית, בהשתתפות שחקנים גרמנים, יועלו על מסכי הארץ, כבש הסרט הדובר גרמנית את ישראל בסערה. למעשה לא העז אף לא מפיץ סרטים אחד לייבא סרטים אלה קודם לכן, רק מתוך ההנחה הטבעית שסרטים אלה "לא ירוצו" בישראל. הפרצה הראשונה נוצרה עוד בתשי"ז, כשברשיון מיוחד הוצג הסרט האוסטרי דוניה, כיבוא של רכוש עולה. דוניה נחל הצלחה לא רק משום שדיברו בו גרמנית, אלא משום שהיה בו משחק קולנועי מצוי. הצלחת הסרט עוררה את קנאת המפיצים. הם מצאו שטח חדש לרוחחים: סרטים גרמניים ואוסטריים וזלים יותר מסרטי מעצמות

שחנקית השנה
בטסי בלייר

שחקן השנה
צירלס לווהטון

מקפחים אותנו! עושקים אותנו! מבסימן ועקה גדולה זו של בעלי בתי הקולנוע, שלא היססו מלסגור בעקבותיה את אולמותיהם כדי להכריח את הממשלה להפיץ את המסים הנגבים ממחירי כרטיסי הקולנוע, עמדה שנת תשי"ח הקולנועית. היא עמדה בסימן של משבר. מתחילתה חששו אנשי המקצוע בענף הקולנוע כי המשבר יתחולל השנה.

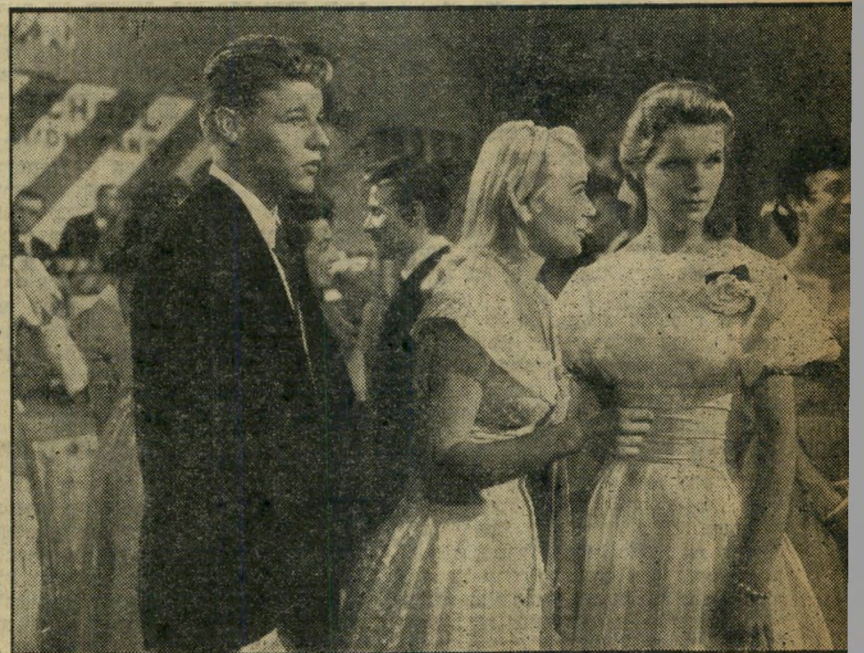
לקהל אין כסף, המיסים הכבדים אינם מאפשרים את קיום הקולנוע כבידור להמונים, פתיחת עשרות בתי קולנוע חדשים תחסל את הענף, סענו המומחים. תשי"ח חלפה והמשבר הגדול לא בא. מחירי הכרטיסים עלו, המיסים לא ירדו, השירותים ברוב בתי הקולנוע לא השתפרו, והקהל הוציא את מיטב כספו והמשיך ללכת באותו מספר פעמים ממוצע שהלך לקולנוע בשנים קודמות.

אולם אם בקופת הקולנוע הישראלי לא חל שינוי, חל שינוי ניכר על הבד. הסרטים שראה הצופה הישראלי בתשי"ח היו שונים במהותם ובהרכבם מאלה של השנים הקודמות. ההבדלים הניכרים ביותר היו: סרטים דוברי גרמנית, גרועים בחלקם, תפסו את מקומם של הסרטים ההוליים בודיים כמספקי מטעני חלומות ורודים, הפכו

הרע תשי"ח * הסרט הרע

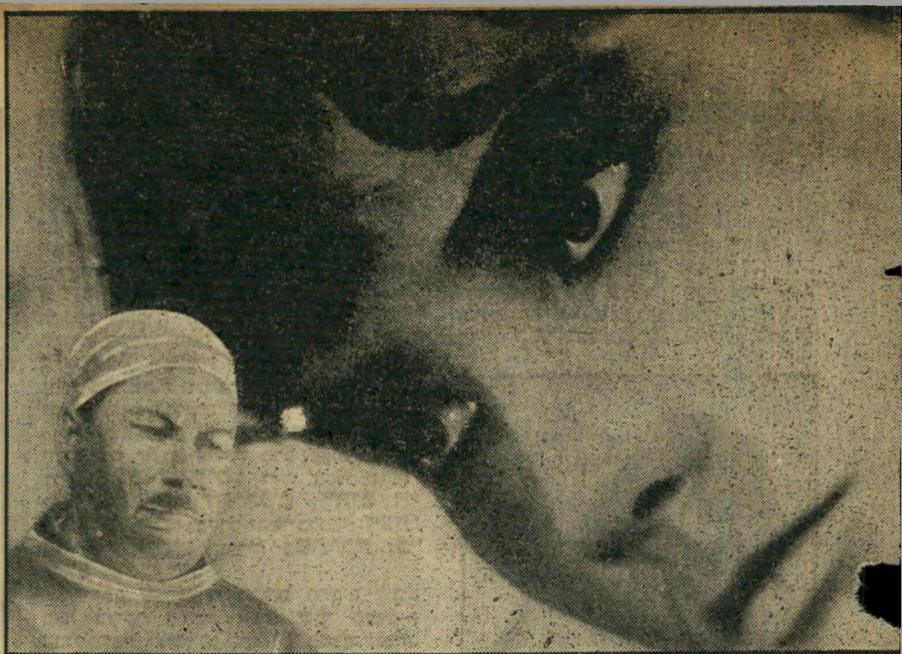
טיל אולנשפיגל (צרפת)

פייטון פלייס (ארצות הברית)

מסיבת הרווקים (ארצות הברית)

מבשרי הגורל (ברית המועצות)

תשי"ח * הסרט הטוב תש

הטוב של הצופה הישראלי. היתה זו הסכנה שבמקום להביא להצגת סרטים אמנותיים, סרטים המציגים בעיות והמנסים לפתור בעיות, או סרטי בידור משובחים, תגרום הנהירה לסרט הגרמני להצפת הארץ בסרטי חלומות מתקתקים, שעיקר האידיאלים שלהם הם נימוסי חברה בסגנון פרנץ יוזף, או רומנים בנוסח האופרסות ההונגריות הישנות.

★ ★ ★
חידוש נוסף על מסכי הארץ היו סרטים אירופאים מסוג שלא נראה בי ארץ בשנים האחרונות. הסרט הסובייטי, ש' בגלל היחסים הרעים בין ישראל לברית המועצות, חששו המפצים ובעלי בתיה קולנוע להפיצו, חזר בשתי יצירות קולנועיות טובות שהיו שונות מהמוצר הטיפוסי של הקולנוע הסובייטי בעבר. **הארכים ואחד**, סרט פיוטי אודות אהבתה של חיילת בצבא האדום בתקופת המהפכה ל' קצין רוסי לבן **ומבשרי הגורל**, סרט אנושי נפלא אודות המלחמה ומאורעותיה בנוסח גשר ווטרגו, לא היו עוד סרטי תע' מולה נדושים ומשעממים, אלא יצירות אמ' נות. מבשרי הגורל נכלל גם בין ארבעת הסרטים הטובים של השנה בשל כנותו, ביומו, צילומיו הנפלאים ומשחקו המקסים של סטיגובה סמולוביח.

שחקנית-משנה השנה
מיליין דמונג'ו

שחקן-משנה השנה
סידני פואטייה

בד אחרות. מצד שני אפשר היה ליבא סר' טים מתוך מלאי שהצטבר במשך תשע שנות האיסור. סרטים שיצאו מן המחזור בארצות אחרות, הם ממילא זולים יותר. כך הורחבה הפירצה. תחילה היו אלה רק סרטים מתוצרת אוסטרית. אחר כך באו סרטים שנוצרו בשיתוף פעולה גרמני-צרפתי, גרמני-איטלקי, או גרמני-בריטי. תחילת שנת תשי"ט עמדה כבר בסימן של הצגת סרטים גרמנים טהורים.

הסרטים דוברי הגרמנית היו תמימים מאוד. ברובם סיפרו על תקופה שחלפה לבלי שוב, נסכו בלב עולי אירופה געגועים לאירופה שלפני מלחמת העולם השנייה. אלה היו סרטים כמו **סימי, נעוריה של מלכה**, **שערוריה בגמנסיה**, או **אשתיו ואני**. רומי שניידר, שרוב צופי הקולנוע בישראל לא שמעו שמעך לפני שנה, הפכה אחת הכוכבות הפופולריות ביותר בארץ.

יתכן שלא היה רע בעצם העלאת הסרטים דוברי הגרמנית. אלא שלא היתה שום הצ' דקה למבול של סרטים מסוג זה, לא מבחינה אמנותית ואפילו לא מבחינה קופתית. שום סרט לא משך קהל רק מפני שדיברו בו גרמנית.

הסכנה העקרית בסרט הגרמני לא היתה דווקא סכנה לרגש הלאומי, אלא לטעם

דע תשי"ח * הסרט הרע

אי בשמש (ארצות הברית)

יליד הארץ (ארצות הברית)

לת השנה, היתה סרט-דאטה קר; **טיל או' לנשפיגל**, סרטו העצמאי של ג'רארד פיליפ; אודות הגיבור הפלאמי האגדה, הפך מיקי מאז מצולם. **אשמת גברים** האיסלקי, שתואר כיצירה נאוריאליסטית חדשה, לא היה אלא קישט ממדרגה ראשונה. הוליווד נכשלה בעיקר בשטח אחד — בי שטח שניסה להתמודד עם בעיית ההפליה ה' גזעית. **דבר של ערך**, שרצה לספר על

אוררי הפכורן
כשרון, בלי ססט

רומי שניידר
הכל, בלי מזל

מאבק המאורמא בקניה, הית דבר חסר ערך; **אי בשמש**, עם הרי בלפונטה, על יחסי שחורים ולבנים באחד האיים הקאריביים, היה כשלון גורא. כשלון גדול עוד יור תר ומפתיע היה כשלון סרטו של ריצ'ארד רייט **יליד הארץ**, בהשתתפות מחבר. הספר עליו בוסס הסרט הצליח בהוקעת ההפליה הגזעית; הסרט נכשל לא רק בי הוקעה, אלא גם בעצם הוכחות להקרא סרט. סרטים רעים אחרים היו גם הם פרי המ' צאה חדשה של הוליווד. היו אלה סרטים שניסו כביכול לתאר ולבקר את דרך-החיים האמריקאית, ריכוזו לתוכם כמויות עצומות של שחיתות, יצרים מסולפים, אסונות מזע' זעים, עטפו אותם ברומנים מתקתקים. התור צאה — סרטינופת שמשכו בעיקר את קהל הטיפשעשרה. המוצר האפייני ביותר לסרטים מסוג זה היה **פייטון פריים**.

★ ★ ★

הסרטים הטובים של תשי"ח הגיעו למעמדם לרוב בשל עבודת הבמאי, בשל הבעיה שניצבה בהם, או כתוצאה מעבודת צוות כללית. מעטים היו הסרטים שהתבלטו בעיקר בזכות משחקם של גיבוריהם. בין הגברים נשאר במצעו של השחקן האנגלי הזקן צירלס לזהטון, בעד התביעה, ללא מתחרה. בין הנשים בלט גיליטה מסינה בליזות קביריה, ג'ון דהרד בשלוש פנים לחוה, אנה מניאני בהרוזן היא פראית. עלתה על כולן השחקנית האמריקאית בסטי (מארטי) בלייר, בסרט הספרדי איזבלה, בו גילמה דמות בלתינשכחת של בתולה זקנה, שהביאה לה את תואר שחקנית השנה. בין שחקני-המשנה היה רק אנתוני פרג' צייוזה (האיש המודר, בסחור השטוקות, הרוח היא פראית) מתחרו של הכושי סיני פואטייה (גם הוא בענקים, דבר של ערך, חבורת מלאכים), שהוכיח יכולת משחק גפי' לאה, הבטיח להפוך תוך זמן קצר לכוכב. ואילו בין שחקניות-המשנה בלטה מיליון דימוניצי בציד המכשפות יותר מאשר קורי לין ג'ונס, האגוסטנציאליסטית ממסיבת ה' רווקים ומאשר פרנקה מרצ'י, היצאנית גרד' לת הגוף, חברתה של היצאנית הקטנה, בי לילות קביריה.

(המשך מעמוד 11)
ספרד, מעצמת קולנוע בלתי-מוכרת ל' צופה הישראלי, כבשה לת השנה מקום של כבוד על בני הארץ. ארבעת הסרטים ה' ספרדיים שהוקרנו השנה — **איזבלה**, ה' הסרגיה של בתולה זקנה בעירה ספרדית; **מותו של רוכב אופניים**, סרט ביקור' תי על החברה הספרדית הגבוהה (שניהם יצירות הבמאי חואן אנטוניו בארדס); **דרי רי ואני**, ופדרה — היו יצירות אמ' גות מענינות. שלושת הראשונים נכללים גם ברשימת הסרטים הטובים של השנה. פה ושם נראו גם מוצרי מדינות אחרות. יוגוסלביה יוצגה עלידי סרט פציפיסטי מ' ציון, **עמק השלום**; יאפן בסרטים טר' בים כמו **שער הגיהנום** ו**רוחב ה' חרפה**; הולנד בסרט הפרובלמטי **רצח' תי את אמי**; שוודיה במוניקה ובי' שרבי שר קיי.

חזירתם של יצרני סרטים חדשים לשוק באה בעיקר מסיבה אחת: שתי מעצמות הבד, צרפת ואיטליה, התודללו כמעט לגמרי. צרפת סיפקה השנה רק שלושה סרטים בעלי רמה: **ציד המכשפות**, מחאת מזע' זעת נגד אי-הסובלנות; **פורט דה ליל**, יצירה אמנותית של רנה קלייר; ו**לעולם לא מאחר מדי**, סרט שבתל-אביב יור תוך ימים מספר מבלי שירגישו בו. איטליה, אשר סרטיה הנאוריאליסטיים גדי חקו עלידי מלודרמות סינמסקופיות סוח' טות-דמעות, הציעה גם היא לצופה בישראל מבחר דל מדי של סרטים טובים. היו אלה: **לילות לבנים**, סרטו של לוציאנו ויס' קונטי, לפי ספור של דוסטויבסקי; **איש המפילה** של פטרו גרמי, שהיה כשלון מבחינת הקופה; ואת **לילות קביריה** של פדריקו פליני, אשר כמו לה סטודה בשנה שחלפה תפס מקום בראש הסרטים הטובים של השנה.

★ ★ ★

רשמת היחידים שלא חלו בו שינויים קיצוניים בישראל, היה שטח הסרטים הבריטיים. הבריטים תפסו שוב מקום רא' שון בשטח הקומדיה, עם קומדיות מצוינות כמו **אישיותו של מזר**, **שלושה בסירה אחת**; עם הסאטירה המצוינת לפי ספרו של גורגי אורחל **חזות ה' חיות**; וכשהם זוקפים לזכותם גם את יצירתו החדשה של צ'ארלי צ'אפלין **מלך בניו-יורק**, סאטירה על דרך-החיים האמ' ריקאית. גם בשטח סרטי-המתח נטלו הברי' טים את הבכורה, סיפקו את שני סרטי-המתח של השנה: **עד התביעה** ו**מרוץ נגד הזמן**.

המהפכה הגדולה של השנה חלה בסרט ההוליוודי. אחר שנים של משברים, פחדים מפני משברים, התלבטויות וחפוש דרך, חזר הסרט ההוליוודי וקנה לו מחדש את הקהל שנשטט ממנו. הוליווד לא היתה רק הספק הכמותי הגדול ביותר, אלא גם הספק האיכותי הטוב ביותר. בצד זרם סרטינופת שהלך ופחת, ידעה הוליווד ליצור סרטים שעוררו בעיות והתמודדו עמהן. אפייני ל' סוג סרטים אלה היה **מסיבת הרווקים** של אלברט מאן, לפי תסריט של פדי (מאר' טי) שייבסקי.

הוא היה סמל לאסכולה חדשה, אסכולה אוניברסלית לה השתייכו גם בארדס הספרדי ופליני האיטלקי, שניסתה להציג את ריקנות חיי האדם הקטן בעולם המודרני, את לבטיו ואת המניעים למעשיו המזוהים. זאת היתה אסכולה, שיחד עם הצגת הבעיות ניסתה גם להראות את הדרך לשלחה ולשלימות הנפ' שית. סרטים אמריקאים אחרים במתכונת זו, שהוקרנו השנה: **לא פשוט להתחתן**, על בעיות החתונה; **בסחור התשוקות**, על בעיות הסמים המשכרים; גם הוא **בענקים והרוח היא פראית**. גם בשטחים אחרים לא קפאה הוליווד על שמריה, הוכיחה שגם במתכונות הישנות אפשר לייצר סרטים טובים. היו אלה מערי' כונים מצוינים כמו **הדרקרב הגורלי**, **מושחת עדייןנפש**; סרטי מלחמה וה' סובב אותה כמו **ארם בקרב**, **האויב במצולות** ו**כפירי אריות**, הסרט ה' קופתי של השנה, אחרי שעורר את סערות הרוחות הגדולה ביותר שהקים סרט בארץ. הסרט הטוב ביותר של השנה היה סרט צנוע, שהמצלמות שהסריטוהו לא יצאו מ' תחום ארבעה קירות של חדר אחד. היה זה **מאזני צדק**, סרטימתח שתיאר בצורה הנללה ביותר את לבטיהם של 12 אנשים נרגזים, היושבים כשופטים מושבעים לחרון גורלו של נער הנאשם ברצח אביו.

★ ★ ★

תשי"ח לא הוקרנו על הבד הישראלי רק הצלחות. לא חסרו גם האכזבות וה' כשלונות הגדולים. הגירסה הצרפתית החדשה של **הגריבן מנוטרדאם**, שרוצגה בתח'י

המזנון העברי

עקרונות

הפעולה השמית

אומה חדשה * השתרשות במרחב * החטיבה האפראסית * משטר דימוקראטי חילוני * ריניטאנט תרבותי * זיסול הכלכלה הטפילית * הפעולה השמית

המחיר 500 פרומה - להשיג בכל הקיוסקים

טופז
תכשיטים

ת"א, רח' דיזנגוף 120

מאחל ללקוחותיו
שנת אושר ועושר

החנויות המובחרות בתל-אביב

- החנות **בראון את בילר** מרחוב נחלת-בנימין 43, שולחת את ברכותיה לשנה החדשה לכל לקוחותיה. בחנות **בראון את בילר** מבחר עשיר ורבי-גחני של בדים מעולים ביותר מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ. ביקור בחנות בשנה החדשה משתלם ביותר.
- מיטב האיחולים לשנה החדשה מאחלת החנות האלגנטית ו**יקסור** מרחוב בן-יהודה 6 (ליד מוגרבי) ומזמינה את לקוחותיה לבקר בחנות. בה ימצאו מבחר עשיר של הלבשה לגברים לשנה החדשה: חולצות ספורט ואלגנטיות, מכנסי דקרן וקמגרן, עניבות וגרביים. דוגמאות יפות, איטלקיות, אורגינליות, של אפודות ומכנסיים לגברות. דברי קיץ בהודמנות.
- ברכות חמות ולבביות לשנה החדשה שולח **מנחם** מרחוב הרצל 82, המומחה למגיני רוח ולמשבים. כל בעלי הקטנועים, הספה ולמברסת, יוכלו מעתה להצטייד במגן הרוח הטוב ביותר ובמשבים ישר מן היצרן.
- את המתנה הניאותה ביותר לשנה החדשה תמצאו אצל **סמדר** מרחוב פרישמן 77, מול ככר מסריק, המציעה עדיים ותכשיטים ההולמים את לבושר במבחר עשיר ורבי-גחני. מיטב התמרוקים אפשר למצוא אצל **סמדר** המאחלת לכל לקוחותיה את מיטב האיחולים לשנה החדשה.
- הסלון לנעליים **עדין**, מרחוב אלנבי 92, שולח לכל לקוחותיו את מיטב האיחולים לשנה החדשה, ומזמין אותם לבקר בסלון, בו ימצאו את הדוגמות החדשות ביותר של נעלי תשי"ט. אצל **עדין**: שרות נאה ומחירים נוחים.

חלום

ב שבועות הקרובים יערך בצרפת טקס נישואים צנוע. מנגן גיטרה צעיר בשם סאשה דיסטל ישא לו אשה. באופן יחסי, אנשים רבים אינם מכירים עדיין את שמו של סאשה דיסטל. אולם אין כמעט ספק: תוך זמן קצר יהיה מוכר מאד, הגבר שימש נואש לקנאתם של חלק ניכר מגברי העולם. כי סאשה דיסטל ישא לו לאשה צרפתייה קטנה בת 23, ששמה הוא בריגיט בארדו. אותה אין צורך להציג בפני הקהל.

לפני שש שנים היתה ילדה בת 17. היא שיחקה אז את תפקידה הראשון בסרט. לפני שלוש שנים עוד ידעו בקושי את שמה צופי הקולנוע הצרפתיים. לפני שנתיים אמרו צופי הקולנוע ברחבי העולם: "מי זאת הילדה החצופה והמפתה?" לפני שנה סיפרו אודותיה בדיחות מפלפלות בהוליווד, צחקו קצת על חשבונה, אבל לא כרצינות. סוף-סוף מי מכובדי הוליווד הרציניים יתיחס בריצינות לאיזו נערה המופיעה בסרטים צרפתיים.

היום בריגיט בארדו הינה מושג אוניברסלי, חלום בן-קנה מידה בינלאומי. שמה בלבד מבטיח לסרט הצלחה בקופה. בארצות-הברית חוללה תוך מספר חודשים, מאז הוצגו שם ראשוני סרטיה ומאז הגיעה לשם בעצמה, סערה רבתה. היא קצרה זרי הערצה שאפילו מרלין מונרו, כימים הטובים לפני שהכירה את ארתור מילר, לא היתה מולזת בהם. בכל מקום, מיאמי ועד גרמניה, כשרוצים לציין כוכב חדש, יפהפיה חדשה, עושים זאת כך: "בריגיט בארדו היפהפיה, או בריגיט בארדו המהוללול".

★ ★ ★

כ יצר הגיעה בתו של תעשיין גויים נוזליים צרפתי לדרגת המלכה הבתרימוכתרת של המין הנשי; לדרגה בה מסוגל סרט שלה, לא משוכח ביותר, כמו מי ברא את האשה, למשוך קהל במשך 50 שבועות רצופים בניירורוק?

קשה ליחס עובדה זו לכשרונות המשחק המיוחדים שלה. ב.ב. היא שחקנית נחמדה, היודעת להבין מה שאומרים לה הבמאים, והמשחקת בעליצות טבעית רבה. אולם עדיין יש לה מה ללמוד מאנה מניאני, למשל.

יהיו אולי אנשים שירצו ליחס זאת לצורתה החיצונית המיוחדת, למבטה החצוף, לשפתיה הבולטות והרוטטות, לתסרוקתה הפרועה שצבעיה משתנים בהתאם לצרכי הדיסטל בן היא עובדת, בגופה שהוא שלב-ביניים בין נערה לגוף של אשה. אחרים ייחסו ללא פיקפוק את הצלחתה לתאווה-ההפשטה שגילו יצרני סרטיה, שהציגו את גופה, מכוסה דרים, מבצבץ מכעד לבדים, או כשהבדים מבצבצים דרכו. המיניות שבה, יאמרו אחרים, היא הכובשת. אין ספק שבכל טענה יש משהו. אולם נערות ממינה של בריגיט בארדו היו ועוד תהיינה. היו נערות כמוה, ש' התפשטו כמותה לפני חמישים או עשר שנים, ומעט מאד אנשים שמו לב אליהן. אפילו לקולנוע לא נתנו להן להגיע. הסיבה העיקרית להצלחתה המסחררת של הבארדו, אצל קהל צופי הקולנוע, אינה נעוצה בה אלא בו, בקהל הצופים עצמו.

הכוכב הקולנועי היה מאז ומעולם בעיני הצופה כח המשיכה העיקרי של סרט. היה זה משום שהוא היה המגשר בין הצופה לבין הסיפור, שהוגש לו עלידי הדיסטל. משום כך הפך הכוכב הקולנועי לעיתים קרוב יותר לצופה מאשר המציאות, נוצר ביניהם איזה קשר אינטימי מי שאת מהותו ידע רק הצופה עצמו. מיהו, ודאי אדם חשוב, הגדיר זאת פעם במשפט: "הצופה הוא שותפו של הכוכב שהוא מעריך". ואדם נזהר מאוד בכל מה שנוגע לבחירת שותפים.

★ ★ ★

כ רזה, וההיסטוריה כבר קבעה זאת בערך, שלא ה' כוכב בוחר את הקהל שלו אלא הקהל את כוכבו. אפשר להתחיל ולנתח את קשר הגומלין מתקופת מרי פיקפורד, טדה ברה, וגרטה גרבו. אולם יהיה זה ניתוח

בריגיט בארדו עולמי

מפיק אחד ואמר: "הופ, תפסנו אותך, את תהיי כוכב קולנוע". והיא היתה.

היו צריכות לחלוף שנתיים עד שואדים ראה מה ש' ראו אחרים, והחליט להראות לאחרים מה שהוא ראה. בריגיט התפרסמה בזכות סרטים בהם הופיעה בעירום מוחלט, ערום למחצה ולרביעי. היא גם התבגרה במשך השנים, התמלאה בכמה מקומות ולמדה את כל הטריקים הגורמים לה להיראות בעיני הצופה איך שהוא רוצה.

מה שקרה אחרי כן דומה לסיכום של אחד ממשלי קרילוב. ואדים הסתחרר, בריגיט הפכה כוכבת. ואדים חשב שהוא עשה אותה. הוא יצר את הסרט אלזה ברא את האשה, וכליבו חשב שהוא ולא האלוהים עשה אותה. נתן לה להופיע עירומה במיטה עם אחד ז'אן לואי טריניטאן, וזה מצא חן בעיניה.

אחרי הסרט נתנה גט לואדים, נשארה עם טריניטאן בי מיטה. אבל גם שלב זה לא נמשך זמן רב. מכיון ש' טריניטאן עשה מעשים של גבר, חשבו גם שלטונות ה' צבא שהוא גבר, הם גייסו אותו לצבא, שלחו אותו לגרמניה, וזה היה קצת רחוק בשביל שיקות מעופפות.

בריגיט נעשתה יותר מפורסמת, כסף לא העריכה. ל' פתע הרגישה את עצמה בודדה מאוד. בסנט טרופז, כפר הריגים הקטן של הריביירה הצרפתית שהפך משכנה של כל הסנובה התרבותית הצעירה של צרפת, מצאה לה פורקן בחברת צעירים מטורפת למדי. שם הכירה אותו, את סאשה דיסטל, המנגן על גיטרה.

אודרי הפבורן חסרת מזל. היא היתה מצליחה בתור כוכב. היה לה כל מה שדרוש לצופה של ה' דור: גיורה דקה, עיני איילה מבהילות, הליכות פרחות וות ואצילות גם יחד, כשרון וקצת קסם אישי. אולם היא היתה עצובה לפעמים ורצינית, וגם חסרת סקס. וזאת לא סלחו לה. לרומי שניידר כבר היה יותר מזל. היא אף פעם לא היתה עצובה ולא רצינית, ותמיד השתדלה לעשות לצופה טוב בלב. הוא היה מוכן לצאת עמה ל' טייל בשדרה, אך לא להכנס למיטה. בריגיט בארדו ענתה על כל המשאלות.

חבל היה אולי לקלקל את החלום העולמי, אך לבסוף זה ישתלם. אולי, כשתיכנס בריגיט בארדו לחופה בעידן שבועות מספר, ייזיז ריית פחות.

בעלמא, משום שהצופה של היום אינו זוכר אותן. אבל כולם זוכרים את אותן דינאמורות משונות, בע' לות חזות משתפכים שהיו מרתיעים אדם מלעמוד ב' טוח של מטר, ואחוריים מובלטים עוד יותר; אותן ה' כוכבות שזה לא מכבר חלפו מעולם הבד ועוד אפשר למצוא שרידים מהן זעיר פה וזעיר שם, במידה שהצליחו להקטין את טוח חזותיהן ולהגדיל את טוח כשרונותיהן.

אלה היו אחת ממאורעותיה מחויבי המציאות של תקופת המלחמה. הטבע כבר קבע זאת מקודם. בתקופת מלחמה, ערב המלחמה וקצת אחרי המלחמה, קיים בלב הגזע האנושי אינסטינקט המזהיר אותו מפני השמד. יצר זה, קבע המדע העממי, דוחף אותו לפעילות מינית מוגברת. עובדה היא שבעת מלחמה מתערער המוסר, והגבר רים הצעירים הנשארים בבית מולידים יותר ילדים, וה' חיללים אוהבים או דוחק את הנשים בריאות-הגוף והחושניות, וצופי הקולנוע את הכוכבות המגלמות את המין, אין מה לעשות נגד זה. זהו אחד החסרונות של המלחמה.

בריגיט בארדו היא תוצר מובהק של הצופה המודרני, של האיש הקטן שאינו רוצה לחשוב, מפני שלפני יומיים חשב כבר כשהגיע חשבון מס ההכנסה; שאינו רוצה להיות עצוב, מפני שהוא כבר מספיק עצוב; שאינו רוצה לראות נשים זוהרות ומיניות וטפשות, מפני שכאלה יש לו כבר בבית. הוא האיש הקטן, רוצה בשותף ממזרי במק' צת, שתמיד — אפילו כשהוא עצוב ובוכה, נהנים להסתכל בו; ביצור היודע שהמיטה אינה רק מקום שינה או הרבעה, אלא מעין מגרש שעשועים קטן. זאת נותנת לו בריגיט בארדו. כי הצופה של היום אינו יודע בעצם מה הוא רוצה, וזהו בדיוק בריגיט בארדו.

★ ★ ★

כ ל צופה בקולנוע חולם על בריגיט בארדו, אך ספק גדול הוא אם היה מוכן לחיות איתה. בתור נואש של חלום היא אידיאלית, אבל במציאות יש דברים יותר טובים ויפים מאידי' אלים. הראשון שהגיע למסקנה זו היה צעיר צרפתי בשם רוג'ר ואדים שנשא אותה בגיל 16. המלכן החזיק מעמד ארבע שנים. אומרים ש' בכל זאת היה כדאי, מפני שעכשיו הוא כבר במאי סרטים ולא עוזר במאי. הוא כל כך סבל, שאפילו לא שם לב לכך שאשתו יכולה להיראות די טוב על מסך הקולנוע. אלא שהפעם, כש' רופה אחריו להציק לו גם בעבודה, ראה אותה

סופה של הקומונה

(המשך מעמוד 7)

בעיות השחיון והשיתוף: "מכל אחד לפי יכולתו, לכל אחד לפי צרכיו" — בהתאם ליכולת הקיבוץ.

עכשיו, אחרי שנים לא רבות של ימי קיומה המאושרים, טוענים הליצנים שבמתגן גדיה: "הכלל בקומונת הנורמות הוא: מכל אחד לפי יכולתו ולכל אחד לפי צרכיו".

תיו"ן שוב טוענים המתנגדים: "קיים תור ושיטה בקומונת הנורמות, אך כמו בכל תור זוכים בעלי המרפקים. מספיק שיהיו מועטים כאלה, כדי שהתור לא יהיה תור וכדי שהעומדים בו יתמלאו תרעומת ורוגז וכדי שישארו כמה אחרונים שלא יספיקו לעלות על האוטובוס".

בכל קיבוץ קיימים כמה בעלי מרפקים, המטילים את מוראם או השפעתם על מרכז קומונה, האחראי לסגוריה או מרכז חזרת החברים. הם זוכים לקבל מצרכים שאינם מגיעים להם לפי מקומם בתור, או לפי זכויותיהם בכרטיסית הנורמות. כל זאת, מבלי לגעת בפרשת המתנות. הורם המתגן בר שלהן, בד בבד עם העלאתה והעשרתה של רמת החיים בעיר, משבש את כל שיטת הנורמות ועושה אותה לצחוק מוחלט.

בעשר הליירות שקומונת הנורמות מקצינה, למשל, לחולצת החבר, יכול מי שזכאי לקבל אותה חולצה לבחור בין חולצה צהובה, ירוקה או שחורה. אולם הוא איננו יכול לחתור כליל על חולצה זו, או אפילו על חולצה שניה, ולהוסיף סכום זה לתקציב מעיל החורף שלו, על מנת לקנות מעיל מאריג משובח יותר או מגירה שהיא מוצאת חן בעיניו יותר מהמעיל שהוא מקבל בקומונה.

חבר הקיבוץ הקשור לקומונת הנורמות אינו יכול לרכוש לעצמו פריט שאינו נמצא ברשימת הפריטים של הקומונה. הוא אינו יכול גם להביא לחברתו נעלים בעצ' לות עקבים גבוהים כדי שתשתמש בהן בביקוריה בעיר, בעזרת ניצול תקציב הנע' לים הרגיל שלה, בתוספת ערכו של פריט אחר, עליו הוא מסכים לחתור בשנה זו, בסיכומו של דבר: שיטת הנורמות אינה מאפשרת לחבר הקיבוץ להשתמש באופן חופשי בתקציב ההנעלה או ההלבשה שלו, בהתאם לטעמו האישי ולצרכיו הפרטיים, מ' חוץ למסגרת הכלכלית והחברתית המוגדרת של המשק. מתנגדיה של קומונת הנורמות משתמשים בנימוק זה כאחד מנימוקיהם ה' חשובים ביותר לחיסול השיטה. כשהם מר' סיפים לו את טענת הבזבוז הסמוי שב' קומונה זו, בה לוקח החבר פריטים שהוא אינו זקוק להם כלל, ואת הטענה כי החבר כפוף עתה למרותם של בעלי התפקידים, מצב רוחם, טעמים ויכולתם של האחראי ל'.

כלל המצרכים שהחבר צריך לקבל אותם מן הקיבוץ. אם קיבל חבכ קיבוץ אלמוני חולצה במתנה מדודתו שבבנימינה, לא יק' בל אותה שוב ממחסן הבגדים שבמשק. אלא שרוב המתנות אינן מסוג המיזרזר ש' במחסני המשק. הדודות מעדיפות תמיד ל' שלוח מכשיר חשמלי מיוחד או צעצוע מובחר ויקר לילד, חליפה נאה לאשה או חולצת פאר לגבר, אותם אין הקומונארי' בקיבוץ זוכה לראות אפילו בחלומותיה ה' טובים ביותר.

האיסורים, ההחרמות והבקשות לא הועילו. כשהתנאים החיצוניים גברו על הקיבוץ מ' בחוק, הוא החל לשנות את ערכיו מבפנים. הקומונה אלף הושלכה לקרן' זחית וקומונת הנורמות עלתה לכס המלכה תחתיה. זוהי הקומונה בה זוכה חבר הקיבוץ לנורמות — זוג נעלים אחד בכל שנה, או למעיל חורף אחת לעשר שנים.

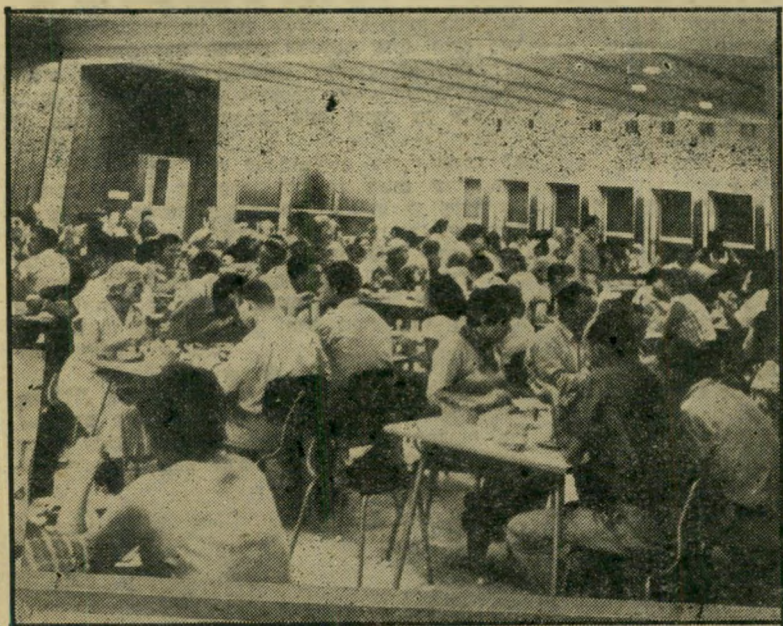
קומונת הנורמות קבעה כללים פשוטים: כל חבר, בהתאם לגילו, מינו ושנות החתק שצבר לזכותו בקיבוץ, מקבל את חלקי הלבוש שהוא זקוק להם, את מנעליו, את הריהוט לחדרו וחפצי' בית שונים ברוחני זמן קבועים מראש. אין זה משנה כלל אם חבר פלוני בילה כבר את נעליו, ביום בו הוא זכאי לזוג נעלים נוסף כעבור שנתיים מן היום בו קיבל את נעליו הקודמות. "אתה צריך או לא, זה לא חשוב", אומרת הקומונארי' לחבר הנכנס למחסן. לחבר נ' תנת או ברירה אחת: לחתור בכלל על ה' נעלים להן הוא זכאי, או לקבל אותן גם מבלי שיהיה לו צורך בהן לפי שעה. כך הם הדברים גם לגבי חולצה, מכנסים, שמי' לה או מטפחת ראש.

חפציו של החבר בקומונת הנורמות הם אישיים בהחלט. החולצה והחצאית אינן ער' ברות מחבר לחבר ומחברה לחברה. הם מסומנים בשמם או במספרם של חברי ה' קיבוץ, להם הן שייכות. את הרהיטים גורר אתו החבר מחדר לחדר, אם הוא עובר ל' שיכון משובח יותר. ויחד אתם עוברים ה' קומקום החשמלי, הראדיו והמאחר. שיטה חדשה זו נטתה גם להתחשב יותר בטעמו של כל חבר וחבר, אם, למשל, זכאי חבר הקיבוץ לחולצה בשחי של 10 לירות, יכול הוא, בגבולות תקציב זה, לבחור בין חולצה צה אדומה לחולצה כחולה, או בין חולצה משובצת עם כפתורים לחולצה שחורה ורקו' מה, רכוסה ברוכסנים.

★ ★ ★

מצב־רוח וכשרון

ה' מ' ב' קומונת הנורמות" היה אותו כלל שהדריך את הקיבוץ כולו ב'.

אכילה בצוותא. היעבור הבישול לחדרים?

חדר האוכל הוא מקום המפגש ההמוני של כל חברי הקיבוץ, שלוש וארבע פעמים לפחות ביום. הוא גם המוקד החברתי והמשקי של הקיבוץ, כיחידה חברתית. בחדר האוכל נערכות שיחות הקיבוץ, נפלות ההכרעות המשקיות הפשוטות והחשובות ביותר, מתלבנות דרכיה הרעיוניות והפוליטיות של התנועה הקיבוצית ומוכרעת השאלה אם "להקים או לא להקים את בית הילדים החדש לקבוצה א'". חדר האוכל אינו מלכד את החברים לאכילה בצוותא בלבד. בחדר האוכל מרגיש חבר הקיבוץ פעמים אחדות ביום את כוחו של הקיבוץ כולו: הקולקטיב היוצר, הפועל ביחד, במשותף, בכל שעה משעות פעולתה של המכונה השיתופית הגדולה, בה הוא חי.

בי"ם לנהגות גדול ומשוכלל, הוראה עיונית ומעשית. לכל סוגי כלי הרכב, ע"י מורים מוסמכים. קטנועים, אוטונועים, מכוניות, אוטובוסים. טלפון 61844

הכוכב אילן
ביס לנהגות

הטכניק • אופנוע • מכוניות • אוטובוס

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

הכוכב אילן
ביס לנהגות

הטכניק • אופנוע • מכוניות • אוטובוס

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

הכוכב אילן
ביס לנהגות

הטכניק • אופנוע • מכוניות • אוטובוס

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

הכוכב אילן
ביס לנהגות

הטכניק • אופנוע • מכוניות • אוטובוס

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

תל-אביב רח' השומר מס' 5
פנת רח' נחלת-בנימין 12

המינוי

קיבלת חשבון או תזכורת על תשלום דמי המינוי, נא העבר לנו את הסך הנקוב. עקב חזיקוש הגדול לעיתון לא נוכל לספק עיתונים למינויים שיפגרו בתשלומיהם.

ספול מיוחד להפסקת נשירת שערות ומניעת קרחות מאפשר: 1. הפסקה מוחלטת של הנשירה 2. הצמחת שער חדש

אחריות גמורה — במקרה של אי הצלחה, יוחזר הכסף

רובינסון קוטיקום
בהנהלת סר א. רובין. ביוקוסמטיקאי מדופלם
תל-אביב, רחוב פינסקר 2 - טל. 22128

שנה טובה
רדיו
שניידר
 מפעלי רדיו קליפר בע"מ

שנה טובה עם רהיטי
ARCO
 רהיטים לפי תרשימים אדריכליים ומודלים סטנדרטיים
רוזנברג אח איכלר
 תל-אביב, רחוב בריהודה 43, טלפון 22136

לכבוד
הנחלת ביהח"ר "קויק"
 א. נ.
 במקרה נגל בחלקי פרס הנאמנות שלכם מבלי שידעתי שהדבר קים. מגיע לי מכס באמת פרס הנאמנות. משום שאני משך כל השנים מש- תמשת בתוצרות שונות, אבל מיום שיצאה תוצרתכם לשוק הריני משתמשת בה בלבד ולא באחרת. כמו כן אני משמשת לכם בין כל ידידותי ומכרותי הרבות שופר תעמולה מרצון ובחנם.
 באם יש ברצונכם להשתמש במכתבי זה כפרסום לתוצרתכם, הריני נותנת לכם הרשאה זו בחפץ לב. אני מצהירה שנית שאני מוצאת, לאחר נסיון של שנים, שום תוצרת דומה בטיבה לתוצרת "קויק" הן בטיבה והן בתוצאותיה.
 בכבוד רב,
ורדה מכנס,
 רחוב רוטשירד 122,
 פתח-תקוה.

המנושר העברי
 עקלולות
 הבעולה השמית

לבפטיסטים בארץ
 הכינוס השנתי יתקיים בימי סוכות בכפר הבפטיסטים.
 נא להתקשר בכתב לשמי- רת מקום לפי הכתובת:
 פתח-תקוה, ת. ד. 177

חדר המשפחה — הכינה הפרטית

חדר המשפחה הוא מבצרו האישי של כל חבר קיבוץ נשוי. בחדרו יכול החבר לבטא את אישיותו שלו בחפציו האישיים, בסידור פני החדר, בקישומו ובפניו החברתיות שהוא מקיים עם חבריו הקרובים בקיבוץ. מחוץ לחדר, החבר הוא פרט — חוליה קטנה בשרשרת גדולה. בחדר, אחרי שעות העבודה הקשה, יכול החבר לעסוק בשלל מבלי שמישהו יתערב בעניניו הפרטיים ובמעשיו. אולם גם לחדר המשפחה מגיעה ידה של וועדת החברים בקיבוץ: הרשות המפקחת על השיתוף והשוויון. שני הצילומים בעמוד זה מופיעים בתערוכת הקיבוצים, בחיפה.

הקיבוץ הארצי בתל-עמל, שצירה עסקו ב רצינות גמורה בשאלה אם לאסור או לה תיר את הקומקום החשמלי בחדרים הפרטיים או לאו, ידע כי אותו חבר מרכזי צדק. כי המעבר מ"קומנות הנורמות" לקומנות של "התקציב האישי" הוא רב-משמעותי. הרי בה יותר מהחלטה פורמאלית של מועצה זו או אחרת — המציאות ותנאיה הם ש יכתיבו את ההחלטה על כך בכל קיבוץ וקיבוץ לחוד ויביאו בסופו של דבר גם להחלטה מרכזית אפילו במוסדות העליונים של התנועה הקיבוצית השמרנית ביותר: ה קיבוץ הארצי.

פחות שוויון, יצור מונבר

בתנועות הקיבוציות הגדולות ה אחרות. באיחוד הקיבוצים ובהקניון ה מאוחד חתרה שיטת "התקציב האישי" מ תחת ל"נורמות" במשך זמן ממושך והשת לטה על הגדולים שבמשקי תנועות אלה. שיטה זו חרגה באיחוד ובקיבוץ המאוחד גם מעבר לארבעת כתליו של מחסן ה בדים: בקיבוצים אחרים מקציב הקיבוץ גנת מזון לחדרי החברים בשעה שבקיבוץ נאות מרכזי שבצפון הארץ מקבל כל חבר ספל אספרסו אחד ליום ב"באר" הקיבוצי היחיד במינו בארץ.

את משקי האיחוד והקיבוץ המאוחד מא פיינת תכונה חשובה שאינה קיימת כמעט במחלקות לעניני חברה וחברים בקיבוץ ה ארצי: גמישות מקסימאלית. גמישות זו מר כתבת כמובן על-ידי המציאות. בשעה שמש קים שלמים נעוצים — אומרים ראשי תנר עות אלה — מוטב להקל על החבר בדורי שותיו האישיות, להוסיף ווג נעלים להחברה ויכורסה לחור, פחות "חיוגן משותף" ומס בח קטן ליד חדר המשפחה — ובלבד ש חדר זה על יושביו לא יעבור לעיר.

גמישות כזו אינה קיימת במשקי השומר הצעיר. בעוד שהיום אין מגרשים עוד חב רים המעשנים במשקים צעירים, שהחליטו ב שעתו לאסור על העישון מטעמים אידיאול לוגיים — מקפידים מוסדות התנועה על כל עבירה קלה כחמורה בתקנון החברתי של הקיבוץ ומעדיפים לעיתים לאבד כור חות משקים וחברתים מעולים ובלבד שלא לעבור על התקנון הכתוב המקודש.

התנאים והמציאות השתנו תכלית שינוי בעשר השנים הראשונות לקיומה של מדי נה ישראל: בעוד שבעת יסוד התנועה ה קיבוצית היו ה"שחיון והשיתוף" תנאי יסודי ליכולת המשקית של הקיבוץ — רואים ב היום ה"מישקיסטים" מכשלה וגורם עי קרי להתמוטטות יכולת זו. הם מעדיפים פחות שחיון, פחות שיתוף ובלבד שהיצור יהיה מוגבר יותר, יכסה בהכנסותיו המוג דלות את הדרישות האישיות הגוברות של חברי הקיבוץ. על הנחה זו, נטוש הקרב בין חברי הקיבוץ להתנגתם הרוחנית.

קומונה ולקניות בה, מגיפים מתנגדים אלה את נס המרד נגד קומנות הנורמות. כאלטר נטיבה מציעים חברים אלה את השיטה ה חדשה, המקובלת כבר עתה במשקי איחוד הקיבוצים: "התקציב האישי".

מועצת הקומקומים

ליצנים שבין חברי הקיבוצים קור אים לקומונה זו בשם "תקציב אשתי". יש להם סיבה טובה לכך: מרבית התק ציב האישי, המוקצב בקיבוצים בהם הונהגה שיטה זו, עוברת אוטומאטית לצרכיה של האשה במשפחה.

שיטת התקציב האישי מבוססת על כוח בחירתו האישי של כל חבר קיבוץ. כל הסכום המוקצב מדי שנה להנעלה, הלבשה, ריהוט וחפצי-ביית לכל שכבת חברים בקי בוץ, לפי גילה, וותקה ומשך הזמן שהיא נמצאת במשק, עומד לרשות המשפחה. ה חבר והחברה יכולים לעשות במסגרת סכום זה ככל העולה על רוחם. הם יכולים ל קנות תריסר חולצות ותריסר זוגות נעלים, ולחלל בכך את כל התקציב. הם גם יכולים, לעומת זאת, להסתפק בשנה מסוימת ב כורסה נוחה ובמעיל חורף משובת. הם אי גם יכולים להעביר תקציב זה לצרכים אחר רים: בלוי ממושך בעיר או נסיעה לחוץ לארץ, אולם במסגרת התפקיד לו נועד ה תקציב רשאים הם לעשות בו כרצונם.

מכל הבחינות עדיפה שיטה זו בעיני ה חבר הפשוט על כל השיטות הקדמויות, ו שהיו נהוגות בקומונה הקיבוצית. לא זו בלבד שאינה פוגעת אף לא באחד מעקרונות השחיון הקיבוצי הנהוגים היום, אלא שהיא עוד עוזרת גם להסדירים בצורה מתקבלת על הדעת, לנוחיותו של כל חבר. שיטה זו מתחשבת בטעמם של החבר והחברה ב קיבוץ, ומצמצמת כמעט לגמרי את תלותם בטעמם האישי, מצב-רוחם או כשרונם של בעלי התפקידים בשטח זה.

החייכות בין שתי השיטות, קומונת הנור מות וקומנות התקציב האישי, עמד השנה במרכז הדיונים במועצה התשיעית הכללית של הקיבוץ הארצי ובדיונים שקדמו לה. רק קיבוץ אחד, קיבוץ מרחביה, החליט לפני המועצה לתמוך בשיטת התקציב האישי. ב מועצה עצמה היה שלום לוריא. מורה מ מרחביה, ראש הדוברים בעד תקציב כזה, אולם למרות שצירים רבים הביעו את הד דהותם החלקית או המוחלטת עם חברי מר חביה, נדחתה ההצעה ברוב גדול, כשחברי מנהיגות הקיבוץ לוחמים בה בשחף-קצף. טען בשיתה פרטית אחד החברים המרכזיים של הקיבוץ: "חשבתי לדבר בעד התקציב האישי, אבל בשביל מה לעורר מהומות? בין כך וכן יונהג התקציב האישי בכל הקיבוצים, וחד כמה שנים".

מי שזוכר את "מועצת הקומקומים" של

חורים חנה ויעקב רכטר
אסור לצלם

דה אין ביכולתה להוכיח זאת או לשנות את תעודותיה. על כל פנים קטי אינה מתכוננת להופיע לחקירה בפני הרבנות, ואם תסרב הרבנות לתת לה את התעודה, קרוב לוודאי שהענין יובא לבית-המשפט.

★ ★ ★

בדיחה דיפלומטית

הרכילאית מירה אברך היפנתה בזמן האחרון את תשומת ליבה המיוחדת לעסקן צבורי נאה ואלמן. לאלה שתמהו מדוע מיר בה מירה להזכיר לאחרונה במדור הרכילות שלה את **אברהם שכטרמן**, ראש מינהל יפו, תובן עובדה זו לנוכח הידיעות ש'הווג מתכנן נישואים בקרוב. אם לא יהיו אלה נישואים בקנה מידה ממלכתי, הם יהיו לפחות בקנה מידה עירוני. אגב, כיאה לי ראש מינהל יפו, שכטרמן הוא בעל רגש לוקאל-פטריוטי מפותח: הווג מעדיף לסטיל ביפו מאשר בתל-אביב. . . נישואים של אישיות אחת, העשויים להתקיים בקרוב הם נישואין של החזן **יוסף קוסוביצקי**, לאלמנתו של מי שהיה אחד האישים המפורסמים במדינה. . . אחרי שבנו של ראש עיריית באר-שבע **דוד טוביהו** נשא לו אשה בטקס חגיגי שנערך בקיבוץ, קיבוץ גבים, שלח ראש העיר מכתב ברכה מיוחד למשק, לא שכן לצרף אליו 100 ל"י. לשם קנית מזכרת בשביל המטבח או חדר-האוכל. . . טקס ברית המילה של בנם הבכור של השחקנית **חנה מרון** ובעלה הארכי-טקס **יעקב רכטר**, למרות שנערך במעמד קהל מכובד ורב, נערך כמעט בסתר. הווג לא פירסם מודעה על המאורע בעתון, ובין עשרות המוזמנים לא היו כמעט עתונאים. הווג אפילו לא הזמין צלם לצלם את המאורע, וצלם העתונות היחיד שנוכח ב'מקום התבקש על-ידי האב המאושר בתקיפות לומר לא צלם שום צילום במאורע. . . **יעקב** ("גיוק") **אריקין** הפנטומימאי, שהתאכזב כשדא סאליבן לא לקח אותו עמו לארצות-הברית, הפליג בשבוע שעבר לצרפת. עדי ראייה למאורע מספרים, כי ברגע האחרון הופיעו בנמל כמה נערות ודרשו הסבר לצעד הנמהר. כל מה שגיוקי יכול היה לומר להן: "לא מבינים אותי כאן ב'אריקין'. . . לפירסום עולמי זכתה **יהודית מזרחי** שנבחרה לפני שלושה שבועות כמלכת המים של ישראל. העתון האמריקאי הנפוץ **ניו-יורק דיילי ניוס** פירסם את תמונתה של יהודית בלוחית סיפור אודותיה בעקבות פירסום זה החלה יהודית לקבל מכתבים מאורחים אמריקאים. המכתבים המגיעים אליה לפי הכתובת: יהודית מזרחי, מלכת המים של ישראל, ישראל, כללו עד כמה הצעות לסידור עבודה בארצות-הברית כדוגמית, והצעות הכרות מצעירים אמריקאים.

אנשים

עוגה ממשרתית

בעת ביקורו האחרון של היועץ המשפטי לממשלת ישראל **חיים כהן** בבנין האו"ם בניו-יורק, פגש מכרה ותיקה אותה לא ראת מזה זמן רב. היתה זו **מרי פרנסים האגן**, הנתינה האמריקאית אשר גדונה בישראל באשמת ריגול לטובת סוריה. חיים כהן, שהיה עצמו התובע במשפטה, נכנס בשיתה עם מרי, הזמין אותה שלוש פעמים לארוחות צהרים, כהן בילו השניים שעות ארוכות בשיתות ידידותיות. . . מ' או חזרה ממסעה האחרון לפאריס הספיקה שרת החוץ **גולדה מאיר** להוכיח, כי אם תועלת מדינית מרובה לא היתה בביקורה, הרי תועלת גסטרונומית היתה גם היתה. גולדה, המתמחה באפיית עוגות והגהגת אף בשיתות החשובות ביותר עם דיפלומטים ה' נערכות בביתה להגיש עוגות מעשה ידיה, ולשסע את השיחה באמצע בשאלה: "גו, איך העוגה?" הביאה עמה מתכונים מיוחדים מפאריס לעוגות וטורטים. . . בעת ששרת החוץ היתה בלונדון במסעה האחרון, אירגן עבורה שגריר ישראל **אליהו אילת** פגישה עם עתונאים. כמה דקות לפני שה' עתונאים הגיעו, כאשר גולדה נוכחה כבר באולם, היא ביקשה מפקיד השגרירות מס' לית. כשהכיוונו לה מטלית, החלה לנגב את האבק מהשולחן. . . סיפור אחר על גולדה מס' דה מספר על פגישתה, עם שובה ממסעה, עם קבוצת חברות מפא"י. גולדה באה ל' פגישה חבושה כובע מהודר, התנצלה בפני החברות: "הכובע הוא רק בגלל התפקיד — מה אפשר לעשות. הפרוטוקול מחייב. . . בהלחיתה של הגברת לאה גינגר, מי ש' היתה בעלת מזנון הכנסת והמזנון בבית ציוני אמריקה בתל-אביב, שנפטרה בשבוע שלפני ראש-השנה, נשא יושב-ראש הכנסת **יוסף שפרינצק** דברי אזכרה למנוחה. אמר שפרינצק, בין השאר: "היא היתה פאר הכנסת. מה שהברי הכנסת קילקלו ב' בריאותם באולם, תיקנה היא במזנון במאכליה המשובחים. . . אם כי לא היו לה ילדים, כל 120 חברי הכנסת היו ילדיה. . . האדם הגאה ביותר בישראל יכול היה להיות השבוע צבי שגב, עובד ועדת העשור שהתמנה כאיש הקשר בין הועדה לבין אלוף התנ"ך, איש השנה **עמוס חכם**. שגב ליחה את עמוס בימי שהותו בהבראה בקיבוץ ניר עציון. כתב עמוס חכם, במכתב לידיד: "לו בא כל ענין מבחן התנ"ך אך ורק כדי שאוכל להכיר אדם נפלא כמו שגב, די היה לי בכך". . . אחרי הבקורת הצבורית החריפה שהתעוררה על השופט העליון **שניאור זלמן חשין**, בקשר ל' דבריו בסיום היחידון התנייכי הבינלאומי, בהם הודיע כי הוא מכיר את עמוס מ' ילדותו, מצא השופט חשין לנכון להשיב על אלה ששאלו אותו: "איפה היית עד עכשיו? מדוע החשית כל העת?" הסביר ה' שופט במכתב למערכת דבר: "לא רק גאון ניותו לא היתה ידועה לי אלא עצם קיומו". חשין גילה כי עוד בשנת 1921 שכרו הורי עמוס חכם דירה אצל הוריו, ומאו לא שמע עליו דבר. לפי דבריו מסתבר כי עמוס חכם הוא כיום בן 37 ולא בן 30 או 34.

★ ★ ★

ביקורת אמנותית

לפני שבועות מספר הקדיש החשוב ש' בעתוני ארצות-הברית, הניו-יורק טיימס, כתבה מיוחדת לתקליטים עבריים. במאמר ארוך ומנומק, סקר מבקר העתון **רוברט שלטון** את התקליטים העבריים הנפוצים בארצות-הברית. בראש הרשימה צועד **תר**

המס
יר 3

המעשן
נקה

20 סיגריות

250

200
פרדטה

נגב

80 שנה

נסיון בכל
העולם בהוראת

- צרפתית
- אנגלית
- עברית, פורטוגזית
- גרמנית, רוסית
- ספרדית וכ'

לפנה"צ שעורים עם
3-5 סטודנטים בלבד

אחה"צ קבוצות מרוכזות
ועזרה לתלמידי ביה"ס.

ההרשמה החלה

בי"ס ברליץ

רח' נחלת בנימין 2
ת"א, טל. 62342.

צ'ל'נוע

סוכני שמש, גשם ושמשיות
מחירים נוחים

תל-אביב, רח' הרכבת 50
טל. 31909

פסוקי השבוע

- העתונאי **יוסף ("גני") וויניצקי**, על הודעת המשטרה כי חקירת רצח הקורטור יפטר נתקלת בקשיים רבים: "מה הפלא, אף כובע לא הורד, אף משקפיים לא נשברו, אף איש לא בא למשטרה למסור את כתובתו של הרוצח".
- **שגריר ארצות-הברית בישראל אדוארד לאוסון**: "דיפלומט הוא במקרה הטוב ביותר גיטלמן המשקל למען ארצו".
- **ח"כ צ"ב פריץ ברנשטיין**, בעת הויכוח בכנסת בשבוע שעבר, אחרי שדבריו שוסעו בקריאת-ביניים של הדר' בארד: "חבר הכנסת בארד, אל תעזור לי. חוץ מזה אני חצי חרש ואיני יכול לשמוע מה שאתה צועק".
- **ח"כ חירות יוסף שופמן**: "אנחנו רגילים במדינה זו שתמיד אומרים בכל ענין: סמוך עלי, סמוך עלי, הענין יסודר, והנה בענין כלא שטה מתברר שכל אחד אמר: אני סמכתי עליו".
- **ח"כ הפועל המזרחי מיכאל חזני**: "מפלגות השמאל מקיימות בממשלה את מאמר חז"ל: כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה. חוץ מצא".
- **אידו המלביזיה אד סאליבן**, במאמר שפירסם בעתון אמריקאי אחרי שובו מישראל: "בישראל אינה קיימת בעיה של נוצר עברין. החינוך ברוח התנ"ך הוא העוור למנוע קיומה של בעיה עולמית זו".

מכל אחד מביקוריו הקודמים במרחב, היצאה פקיד האוו"ם מספר 1, דאג האמר-שילד, להביא עמו בחורה לניו יורק דו"ח על הישג ממש כלשהו. הפעם לא עזרה לו אף או"מנותו הרבה. השבדי חזר ההערכה העצמית טובב מבירה מרחבית ליריבתה, כי שכל חיוביו אינם מחפים על העובדה שבכל מקום הושב, למעשה, ריקם.

התפקיד הראשון שהציב האמרשילד לעצמו, עת הגיע למרחב בשליחות האומות, היה: הבטחת פינוי מתוך הסכם של האמריקאים מלבנון והבריטים מירדן. שליטי שתי הארצות הביעו את הסכמתם העקרונית — בתנאי שמזכיר האוו"ם יוציא משליט רע"ם הבטחות ממשיות לבטחונם. האמרשילד טס לירדן גמאל בקהיר.

היחסים האישיים לא הועילו הפעם. עבד אל-נאצר, אשר לא הסתיר מימיו כי ענייני גינה הפנימיים של כל מדינות ערב הם גם ענייניו, הוא סרב להבטיח הבטחות. אדוניה חוסיין לא פתח מאשר מעבד אל-נאצר, סיבכו אף הם להתחייב לכל הרגעה.

"לך הביתה!" בירידי ריקות יצא ה"שליח לסיבוב שני בעמאן ובבירות. לא נבקש מהבריטים לצאת. היתה תשובת חור-סיין. להיפך: ממשלתו תבקש מהבריטים כי מפורש להישאר ולהבטיח את השלטון ה"האשמי". בבירות היתה קבלת-הפנים הרשית מית קרירה עוד יותר. ראש הממשלה סמי אל-צולח סירב תחילה לשוחח עם האמר-שילד על כל בעיית פינויים של הכוחות ה"אמריקאים". לבסוף, בנוכחותו של מתוך ארץ-ישראל ראלף באנץ, אשר הוזקק כי מיוחד לשם כך מניו יורק, נאותו אל-סולח וכמיל שמעון להודיע להאמרשילד, כי הפיר נוי האמריקאי הוא עניין שבין ממשלות בירות חושניגטון.

התמרמר אל-עמל, עתון הפלנגנה, הארגון הנוצרי הקיצוני, ביום בואו של שליח האוו"ם לבירות: "בעל-ביתו וידו של עבד אל-נאצר מוכן להפקיר את לבנון לתוקפנות רע"ם, כדי להוציא את הצבא האמריקאי המגן על עצמאותה". הכותרת הראשית קר-אה: "לך הביתה, מר האמרשילד!" למחרת הלך האמרשילד הביתה, להכין

בירלנטי
אין צורך לצלם

גירויים של קצין ירדני על הקשר בין עבד אל-איללה וישראל

האמיר בגד בפלסטיין

בג'פתלק. האמתלה הרשמית: הסכם שביתת-הנשק אוסר זאת במפורש.

● רצוי כי באותו זמן יארעו כמה התנגשויות בין יחידות ישראליות לבין כוחות ירדניים, על מנת שממשלת הירדן תוכל ל"הגיש תלונה רשמית, לאחיות עיני ההמונים. ברגע שהיה הצבא העיראקי מכותר, יידרש לסגת בלי תנאים.

★ ★ ★

האיגרת הישראלית לא הגיעה למלך עבדאללה, בארמון שונה. אותה אישיות ירדנית, אשר לידיה נמסרה האיגרת, מיהרה

דרישה זו הצטרף גם בית הנבחרים העיראקי. אך מפקד חיל המשלוח החדש הירדני, כי אינו מקבל פקודות אלא מיושר-העצר. אל-פאציצי נעלב והתפטר. במקומו מינה האמיר את ירדו הנאמן, נורי אל-סעיד. הפקודה לעזור למצרים לא ניתנה. באותה תקופה, קובע אל-תל, לא זו בלבד שעבד אל-איללה לא רצה לסכך את צבאו במיבצעים מלחמתיים אלא שהוא חיפש דרכים כיצד להוציאו כליל מן החזית. הוא מצא את ההזדמנות בעזרת דודו, עבדאללה. עבדאללה ניהל שיחות חשאיות עם ה-

א.יני כתב שורות אלה כדי להכות במת, כתב בתחילת החודש עבדאללה אל-תל, קצין הלגיון הערבי אשר ברח למצרים אחרי רצח המלך עבדאללה, "כי הכאת מת היא עוון. אולם את אשר אני כוונ, איני יכול להסתירו. וזוהי ההזדמנות הנאור תה לגלותו ברבים."

המת: אמיר עבד אל-איללה, יורש-העצר העיראקי אשר נרצח בשחר ה-14 ביולי, בפ"רין המהפכה העיראקית. מאמרו של אל-תל שפורסם באל-מוצאור זמן קצר לאחר המהפכה, אינו רק חושף עובדות בלתי-ידועות ממלחמת העצמאות. הוא עשוי, אולי, גם להסביר מדוע התייחסה ממשלת ישראל כפי שהתייחסה, להצעת שיתוף-הפעולה אשר הובאה אליה על-ידי ציון בן-אפרים, בשנ המחלת העיראקית (הנולד הזה 1088 ו הלאה). כי באותם הימים קיימה ממשלת ישראל מגע עם בית המלוכה ההאשמית, והאמינה שתוכל באמצעותו לכרות ברית עם העולם הערבי.

המאמר מתחיל בנימת התמרמרות, על כי הצבא העיראקי, אשר נכנס למשולש הערבי במאי 1948, לא פתח בשום התקפה על מדינת ישראל. "די היה לתותחני הכבדים לפתוח באש, מעמדותיהם מול נתניה ומדרום לחיפה, כדי לחנוק את המדינה באיבה". המערכה הרצינית היחידה, בה היה מעורב הצבא העיראקי, היתה המערכה על ג'נין. ביולי 1948 כבש צה"ל את העיר. כי מיקרה הגיעה באותו יום לגיונה זו חטיבה עיראקית חדשה. החטיבה פתחה בהתקפת נגד, הצליחה לכבוש את העיר בחזרה. "כי רגע זה בדיוק", כתב אל-תל, שהיה אז מפקד הלגיון בגיזרת ירושלים, "הגיעה פקודת מאת האמיר עבד אל-איללה, שלא לרדוף אחרי הכוחות היהודים הנסוגים. ללא פקודת זו לא אשפר היה לכבוש את עפולה, הרחוק קה מחיפה מספר מילין בלבד."

★ ★ ★

האמיר העיראקי, בדברי אל-תל, אהב להסתובב בקתים הראשונים של החזית, כדי להעמיד פני גיבור. באחד מביקוריו אלה, ב-28 ביולי 1948, הגיע לירושלים. הוא נתקב כניכור על-ידי האוכלוסיה, אשר "האמינה שהוא בא להצילה".

אל-תל הוביל את אורחו לסיר בעצמות הקדמיות, ולאחר שחזרו למפקדה הירדנית התיישבו השניים לשיחה קצרה. "מה אתה כל כך מודאג?" שאל האמיר.

"הכוחות שלרשותי אינם מספיקים לכיבוש העיר החדשה, שבה יושבים 100 אלף יהודים", השיב אל-תל. האמיר התרשם מן ה"קצין הערבי, הבטית להעמיד תחת פיקודו כוחות עיראקים אשר יספיקו לביצוע ה"משימה".

אלא שהאמיר עבד אל-איללה — ש"נשא את תואר המפקד העליון של הצבא העיראקי — לא עשה צעד כלשהו להגשת העזרה המובטחת לקצין הירדני הנסער.

★ ★ ★

ב-14 באוקטובר 1948, ממשיך ה"ירדני הגולה לספר, הורה ישראל את הסכם שביתת-הנשק ופתחה בהתקפה רבתי על הצבא המצרי. ממשלת עיראק, בראשות מוואחם אל-פאציצי, דרשה מן הצבא ה"עיראקי בארץ-ישראל לפתוח מיד בפעולה שתקל את הלחץ הישראלי על המצרים. ל-

עבד אל-איללה (שני מימין) בחזית ארץ-ישראל
מן הרגע הראשון רצה לסגת

לשגריר העיראקי בלונדון, אחיו של עבדאללה, האמיר זייד. השניים בכו מרוב בושה. למחרת יצא זייד במטוס מיוחד לבגדאד. שם סיפר לעבד אל-איללה את פרטי התוכנית הנרקמת מאחורי גבו. אך "לתדהמתו, ראה שהאמיר עבד אל-איללה אינו מתרגש או מתרגז. להיפך: הוא חייך חיוך רחב. ובמקום לעלות על המטוס הראשון ולצאת לדודו עבדאללה, הוא הודיע לזייד כי זוהי סיבה מצויינת להוציא את הצבא העיראקי מפלסטין מיד.

"וכך היתה. הצבא העיראקי נסוג מפלסטין, ועזב את בניה לרחמי היהודים ועבדאללה."

אל-תל יכול היה להמשיך ולספר על ה"שיחות החשאיות, אשר התנהלו לאחר מכן בין ממשלת ישראלית לבין המלך עבדאללה, בארמונו. כי באותן שיחות עמד אל-תל ל"צידו של המלך, אשר ראה בו כ"טיפוחים מוכשרים, אם כי מפורק במקצת. משיחות אלה לא יצא דבר, ולא יכול היה גם לצאת כל הישג מעשי. כי כבר אז לא היו המלכים שליטי שול של ההמון הערבי. ברגע שנראה כי עבדאללה עומד לחתום על הסכם — נרצח. סגן-אלוף עבדאללה אל-תל היה אחד ה"נאשמים העיקריים ברצח זה."

יהודים, באמצעות ירדו הטוב אליהו ששון. ביניהם החליטו שניים אלה כי הצבא היהודי יתקוף את הצבא העיראקי מן העורף, בעמק הירדן, ויחסום לו את דרך הנסיגה, במקרה ויסרבו כוחות אלה לסגת מפלסטין. סוד נורא זה נתגלה על-ידי אישיות ערבי בית ידועה, אשר היתה בשגרירות הירדנית בלונדון, ביום בו נמסרה שם איגרתו של ששון, על מנת שתישלח למלך עבדאללה. באיגרת, ממשיך אל-תל, היתה כלולה תוכנית מדוייקת למיבצע כיתור הצבא העיראקי, כצעד ראשון להכריחו לנסיגה כללית.

● הצבא הישראלי יפתח בפעולות-הסתה נגד הצבא העיראקי במשולש, ביום אשר יקבע על-ידי המלך עבדאללה.

● כוחות צה"ל העיקריים יתרכזו בעמק בית-שאן, משם יונקו בעורף הצבא העיראקי וישתלטו על ג'פתלק, מיבצר החולש על הצלבות הדרומיים ב"תשאן-נאבלוס-יריחו, אותו החזיק כוח עיראקי קטן. בקודה זו אפשר היה לנתק את הקשר בין הצבא ה"עיראקי במשולש, לבין עבר-הירדן ועיראק.

● ממשלת עבר-הירדן לא תרשה לצבא העיראקי להשתמש בכביש רמאללה-ירושלים-יריחו לפעולות-איגוף, בה יוכל לפתח ה"כפתיוג על הכוחות הישראליים המחזיקים

מאסלחה. היציג האיש את עצמו באנגלית. "ראיתי אותך משחקת. את נהדרת. את נפלאה. את בדיוק מה שאני מחפש. תני לי את כתובתך הפרטית, אני רוצה לשוחח אתך ביתר אריכות."

אך בירלנטי לא נולדה אתמול. בת ה"רובע העני סידה זיינב של קהיר, אשר אביה לא ידע קרוא וכתוב ואשר עלתה ב"סולם ההצלחה בכוחות עצמה, היתה כבר רגילה לתחבולות מסוג זה. "זכרונותי חלש מאד", השיבה לגבר הנלהב, "פנה בבקשה למשרד, הם יתנו לך את כתובתי". ובטרם יכול היה האיש להגיע למשרד, העבירה הכוכב הודעה שאין לתת את כתובתה ב"שום פנים ואופן."

דרכון מכובד. במשך ימים ארוכים השתמשה בירלנטי מפני הגבר הטורדני. הוא משתגע אחריך, אמרו לה מכריה, הוא מטריד כל אדם העלול לדעת מה כתו-

בתך הפרטית. בירלנטי לא התרגשה ביותר. לבסוף מצא האיש את הבית. הוא הגיע לשם בלחית שחקן מצרי ידוע, שנשבע ב"אוזני בירלנטי כי הוא אמנם מגלה כוכב בים אמיתי. "אני רוצה לצלמך", הודיע האיש. "בבקשה". השיבה החתיכה מספר 1 של מצרים. "אבל רק מפני שאתה אורחתי ו באת עם ידי. אינני מאמינה שיצא משהו מכל זה."

השבוע צללה העתונות המצרית, לנוכח מיברק שהגיע מרומא: בירלנטי מצאה חן בעיני מפקי הסרטים. "את יכולה לעמוד בשורה אחת עם גינה לולובריגיה וסופיה לורן", הודיעו לה, על סמך צילומי-המיבחן שבידיהם. "הקולנוע האירופי זקוק לפנים חדשות."

כתב אל-אכאב, שבועון הקולנוע המצרי: "בירלנטי נוסעת את עולם הקולנוע כשבידה דרכון מכובד מאד: גוף סוער וראש רוגע."

אכתדוקי פירותי

„אני נהנה לקרוא את מדורך,“ כותב ברצינות גוראת משה בן-חיים מחיפה, „ב- של ההערות והעיון של המכתבים, המלאים המור עוקצני קולע ומביע הרבה ברזו דק. עיבוד זה הפך את מדורך ליצירה עתונאית-אמנותית מיוחדת במינה. עם כל זאת אני מצפה ממך שתמצאי דרך למשוך למדורך יותר צעירים רציניים, במקום סטודנטים שאין להם זמן לחפש חתיכות לבילוי, צנחנים, טפשות-עשרה וכדומה. שמא תקדרי שי כמה שורות, דרך קבע, להסבר היתרון, הנה, התועלת והאפשרויות המיוחדות שבה כרות בכתב?“

★ ★ ★
מי ידך יום?

כמה ש(1094/1) דרמטית! וכמה שאני אדישה למלודרמה! שפטו בעצמכם: „למה את כה אכזרית? כן, יודעת אני שמלה זו הינה חריפה מאד, אולי אף אכזרית אני, אך זו אמת. כן, אני חוזרת ואומרת: הינך אכזרית ואף גרוע מכך. ואני שואלת: למה? האם הינך מטבעך כזו, או שאת מכריחה את עצמך להיות כזו?“

...למה זה לאחד הינך מראה פנים שוחות ולשני מקדירה פנייך? איך את יכולה לקבוע שהאחד מעניין והשני לא? ...למה את מתערת, מבקרת וגוזרת? כן, את דור מה לועדת הביקורת של הסרטים. לך יש סיבה אחת ויחידה לפירסום בקשה — היא צריכה להיות מפוצצת. האם זהו קנה המידה שלך, האם אדם שאינו מוכן להשתמש בפראזות ובסתם מלים — האם אדם כזה אינו מעניין?“

אני מקוה שהבנתם מכל זה שהיא סטודנטית באוניברסיטה. ההשמצה הטובה בירח שאפשר להשמיץ אותה, היא להמשיך לתת לה לדבר בשם עצמה: „אני הולכת לקראת חיים חדשים, אחריה חדשה, מקום חדש — ובכלל, הכל חדש. אני צועדת לראות הבלתי-מודע... מי יודע מה ילד יום. כן, אוהבת אני את הבלתי-גודע, את האלמוני-למחצה, ולכן לא פלא שרצוני הוא להכיר גם אנשים אלמוניים, שלאחר זמן מה יהפכו למוכרים.“

בבנין הארץ תנוחמו.

★ ★ ★
בכלל להיות אשה

אחרי 23 שנות חיים, והשכלה תיכונית, שלא לדבר על ספרות טובה, פילוסופיה, פסיכולוגיה ומוסיקה קלסית — הגיע (1094/2) למסקנה של הנערת אינן יודעות מה זה לאהוב גבר, להבין אותו — ובכלל להיות אשה. ראשון, אומר הוא, מלא שיגעון לבילויים, נוחיות וכל מה שאפשר לחקות מגזר הזהב של ארץ האפשרויות הבלתי-מובבלות.

אני לא רוצה לסכסך, אבל יש לי רושם שהוא רוצה בלהתחתן, כי אחת לא היה אומר: „אני רוצה להכיר... נערה שממשת נפשה היא בעל שתהיה חלק מחייו. אם שחית, מהשבוית, עבודתו וכולו יהיו חייה ועולמה... הגיל אינו חשוב...“

מה, אני שדכנית אני?

★ ★ ★
דווקא כן, דווקא

(1094/3) נמנית על אלה שהעולם הזה, יעני נופל במקרה לתוך ידיהם. היא דיפרדה בו והחליטה שרית דקא די מוצאת חן בעיניה, וכשהיא אומרת שהיא תלמידת תיכון רגילה, אפשר בהחלט להאמין לה. ריזה אחת בן 19—20, שיאהב, כמוה, לשגע מורים. קצת מבוגר בשביל שיאהב דברים כאלה, לא?

★ ★ ★
הנושא: ספרות

כלום אני אשמה ש(1094/4) היא בת 15 ושומעת כן ומעוניינת להתכתב עם בן, בגיל 17—18, על הנושא „ספרות“?

★ ★ ★
שתכתוב

הגיעה העת, סובר (1094/5) לרענן את ה- מדור במכתבו של אחד, שלמרות נאומו של משה דיין בתי ברל, אינו חושב שהחלו ציוד הכתיבה, ואם אינה אחת שמאמינה

בחלוציות בכל צורה שהיא — שתכתוב. נוסף על תכונה יקרת-מצאה זו, הרי הוא בן 19 וחצי, נמצא בנחל. אבל ישנו דבר אחד בו אין הוא חלוץ כלל: הוא מבקש תמונה.

★ ★ ★
השבוע ביליתי במקום בו רצפת הריקודים הייתה כה צפופה, שראיתי בחור רוקד לחייל-לחי עם הנערה שמאחוריו.

★ ★ ★
תקף עיני יצרו

אני שואלת אתכם, עד מתי? (1094/6): „באחד האמשים האחרונים, כש- הייתי יושב בכורסתי ומהרהר בדרכו של עולם, תקף עלי יצירי וישאל: האמנם טוב

הסיפוס שרי

ראובן ממו התל-אביבי השתגע לגמרי. תראו מה שהוא כותב: „גם אני באוהבים. דרך מקרה פגשתי בזו הנערה שתמונתה מצורפת, ותוך דקות ספורות על-ידי קסמה האישי. אני יכול לכתוב יותר ממלה אחת — אהבה, ואכן, בי נשבעתי בהן שלי שמ- עולם לא אהבתי כפי שאוהב אני עתה. מספר פרטים אודותיה: שמה — אביבה קנטרוביץ, או בלשון החברה אביבת קנ- טר, שכן כשמה היא — מקנטרת. נערה חביבה, אהודה, מושכת, מקסימה, אצילה, וגננת...“

שום דבר לא מחייב אותך להשיב לו, אביבה.

היות האדם לבדו? ויען — לאו! ואשב לשולחן אשר לי ואכתוב אליך מכתב זה... חפצתי בנערה אשר מכתבה ירגיני לבי ואשר רותה טובה עליה ועסקה בחינוך, או המתעדת לעסוק במקצוע זה. גילה לא יעלה על 20 אביבים, וכל השאר אשר לה — לה הוא ולא אהיה מקפיד על תוארה אלא הליכותיה. אני לכשעצמי מתעתד לעסוק בחינוך נוער טוטח.“

את רוצה לסתות אחו?

★ ★ ★
יש זה זנב-סוס

(1094/7) היא אמנם בת 15 וחצי, אך כל הסימנים מעידים שהיא לא תישאר הרבה זמן כזאת. היא תלמידת סמינר, מתכננת להיות מורה לפיסיקה ומתימטיקה בבית- ספר גבוה. ואולי אפשר להאמין לה כשהיא אומרת שהיא אוהבת מאד ללמוד. היא מ- בקשת להתכתב עם נער מעניין, כבן 18—16, תלמיד תיכון שיהיה (כנראה) שגם היא לא יכולה להימנע מכך. רציני, אך

עליו בשעת הצורך. שיהיה גבות ובעל עיניים כחולות. אל תספרו לאף אחד, אבל היא אומרת שאומרים עליה — אתם כבר יודעים מה. ויש לה גם זנב-סוס.

★ ★ ★
מה יש, אפור?

הוא ישראלי (1094/8) אבל יש לו שם נורא אנגלו-סאכסי והוא נמצא בלונדון והוא לומד שם והוא רוצה להישאר שם מספר שנים והוא רואה צורך לצמן שנוסף לדר- כון הישראלי הוא מחזיק גם בדרכון אנגלי („אסור?“) והוא רוצה להתכתב עם נערה חנינית בת 18—21. ואת?

★ ★ ★
כד מיני נושאים

לפניכם (1094/9), בת 17, ירושלמית (אתם שמים לב שאני לא אומרת כלום?), תלמידת שמינית. כמובן שכל זה מביא לידי כך שהיא מתעניינת בכל מיני נושאים. דבר אחד אפשר לומר עליה: היא טוענת שהיא רוצה אך ורק להתכתב, עם צעיר בן 17—23 הכותב מכתבים מעניינים.

★ ★ ★
אפשר להשתגע איך שאנשים לא יודעים לבטא שמות. כבר שמענתם בטח איך שמבטא אים ריטה היוורת כריטה העיוורת, יול ברי- נר כיואל ברנר. אבל עכשיו זה הגיע לשיא חדש: כאשר עבדה חתיכה ידועה מאד ב- כסית, הפטיר מישהו: „היא נורא מזכירה לי את פריג'יד בארדו.“

★ ★ ★
רוצה לראות שתעזי לכתוב

(1094/10) רוצה לראות שתעזי לכתוב אליו למרות הידיעה הברורה שהוא רק חייל ביחידה רגילה ואפורה, נערד הווהה של הרקע האדום. לא מעניין אותו צבע עיניים, ואם בנדיהים שלך בעל שני חלקים. „רא- שון לכל“, אומר הוא, „הלב. צריך שתבין בליבה ולא בשכלה. אין זה משנה היכן רכשה את ההבנה, בחיים או מן הספר. ה- תוצאה חשובה לי יותר. מספר כיתות בית- הספר שסיימה אינו מעניין אותי, מעניינת אותי יותר העובדה שהיא מתעניינת בספ- רות, באומנות, באדריכלות אם אפשר, או- הבת לטייל ברחבי הארץ, אוהבת שירה לאור מדורה, אוהבת להצטלם משום שאני אוהב לצלם. ויותר מכל — אוהבת את כל אשר יפה בחיים: נופים, אדם, חי וצומח, ואף את המזרז בחיים והלא-מובן בהם. אני עצמי שונא-בדידות מובהק, שונא את ההד שמשכיבים לי צמודי שלמה כאשר אני בוד מולם, שונא להנות מן החיים כאשר אין עם מי לחלק את החוויות, ושונא להשיב על שאלת-תימה: „עדיין אין לך חברה, למה אתה מחכה?“ ואיש אינו רוצה להבין שאני צעיר עדיין (בן 19 הנער).“

★ ★ ★
חברים שממציים את ידי

עכשיו שדידי מתכוון לנסוע לאפריקה, לא רוצים ידידיו להישאר חייבים לו. לכל אחד יש מלה ידידותית וחמה בשבילו, או עזר.

★ דרבי-אמוץ, למשל, נזכר בגעגו- עים בחקופה שדידי היה באמריקה. החברה רצו או לסדר אותו ולשלוח לו בקביעות את פראבדה וקול העם לניו-יורק. אבל בסו- פו של דבר החליטו שלא כדאי. האמריקאים היו עלולים עוד להחזירו לארץ.

★ יורם שטמור, אומר שברכות לא משפיעות בכלל על ידי. „בראש השנה איחלתי לו שנה כזאת, אבל זה בכלל לא עזר.“

★ נפש טובה שלחה לו כרך של גילוי אש, בו מקובצים יצירותיהם הספרות- תיות של חללי מלחמת העצמאות, בצירוף הפתקה: „יצירותיך חסרות בקובץ חשוב זה.“

★ אורי סלע החליט להקדיש לו חמ- שיר. זה מה שהצליח לחבר: מעשה בברוש ושמו ידי- שאמר לה למוזה, „הגיד:“

שקט. ועדיין וטוליד. פרס עשר לירות למי שישלים את החמ- שיר. לילי תשלם. היא רגילה לשלם.

★ אמנון אחי-נעמי, ששמו שדידי נוסע לשבטי הכושים באפריקה, התרעם: „דופקים את השחורים!“

★ שמואל שי, עורך במעלה: „גולדה לך בת? הרוג אותה! היא עלולה עוד להס- תובב עם ידי.“

★ אלמוני: „למה עזב את גבע? נמאס לו להיות אידיאליסט והחליט להיות דידיאליסט.“

הווי

הבשר החי

ב-תל-אביב, הודיעה הועדה לפיקוח על המהלים, כי כדי למנוע תקלות בברית- המילה היא מתכננת להגביר את הפיקוח על המהלים, וכי בקרוב תיערך בחינה ל-300 מוהלים.

★ ★ ★

אחרית הימים (הנוראים)

ב-ניו-יורק, הודיעה קהילת שערי תפי- לה, הקיימת משנת 1845 באחד הרר- בעים העשירים של העיר, כי בגלל השיפו- צים בבית-הכנסת של הקהילה, תקיימנה תפילות הימים הנוראים בכנסיה הנוצרית הסמוכה.

★ ★ ★

תוספת יוקר

ב-תל-אביב, מכרו רוכלים גליונות-בר- כה, כשאחרי המלים „שנה טובה“ מוד- בק פתק מוזהב ועליו המלה: „מאוד.“

★ ★ ★

תומך יתומים

ב-מגדל כרוב, הובאה טעיה אומד- מוסה בת ה-10 לתומת המשרה, כש- היא פצועה ממכות גרון שהגונות עליה בשנתה על-ידי אחיה הנכור, שהגדיר את מעשהו במשרה: „אנחנו יתומים, ואני אוראי עליה.“

★ ★ ★

הגורם השני

ב-ניו יורק, ארצות-הברית פירסם המו- של הוראה האוסרת על כל העתונים ב-מיתוג להרפס מודעות המבקשות „מוזי- רה בעלת השכלה ויפה“, מאחר ומודעות אלה משמשות לרוב אמצעי להפנות נערות תמימות לפח בלתי-מוטרי.

★ ★ ★

שעת הנעילה

ב-יפו, נתפס ילד בן 8, שגנב שלוש חבילות של כרטיס-ברכה לשנה החד- ושה, סיפר לחוקרי הגנפה הדרומית כי גנב את הגליות כדי למכור, ולקנות בכסף נעליים לשנה החדשה.

★ ★ ★

באש ובעיקר במים

ב-דרום-מזרח בריטניה, אחרי ש- סערה וסופת גשמים שיבשו את הדרי- כים, נאלץ פיליס נארבת בן ה-24 להגיע בשחיה לכנסיה, יחד עם שושבינה, כדי להופיע בזמן לחתונתו, הגיע לכנסיה בתח- תונים, פגש שם את כלתו שעברה גם היא את מי השטפון בבגדיה החתוניים, ושאה את שמלת הכלולות במוזדה מעל ראשה; השניים התגבשו, התלבשו, נישאו בפני ה- כומר המחזוי והמתינו יומיים בכנסיה, עד אשר נעלמו מי השטפון.

★ ★ ★

עלבון בוער

ב-ראשון-לציון, הרגיש חנן קרסל כי קיוסק המשקאות שלו, הסמוך לדירתו, עושה בלבבות, מיהר להזיק מכביאש ו- משטרה, שעצרה את יצחק לוי (46) שהודה בהצגת הקיוסק אחרי שבעלי דוש ממנו לשנים עבור כוס סודה שנשמטה מידיו ו- נשברה.

★ ★ ★

טעם זריח

ב-כפר פלמה, אחרי שעקרת-בית הגי- שיה לבקעה גנים ממזאיים לא לפי טע- מו, הטיח הבעל תפיליה דוקת על האשה, גרם להצתתה ולשריפת הצריף.

★ ★ ★

על חורו של פער

ב-קאסל, גרמניה, אחרי שהרץ הגרמני ארמין הארי שבר את שיא העולם ב- ריצת 100 מטר, גודע נשיא הארגון ה- גרמני לאתלטיקה קלה כי השיא לא יודח לארגון הבינלאומי, משום שבדיקת המסלול הוכיחה שהוא קצר ב-11 סנטימטר (הטעות המותרת — פלוס/מינוס 10 סנטימטר).

דיו.ב.ק.

תשבץ העולם הזה 1094

9	8	7		6	5	4		3		2	1
		14		13		12	11				10
	19		18	17		16			15		
		24		23	22				21	20	
	28		27			26			25		
		33		32		31	30				29
			38		37		36		35	34	
	43	42			41		40			39	
47			46			45		44			
				52	51		50		49	48	
		58		57		56	55		54		53
			60								59

מאוזן: 1. יי-
שוב בדרום; 4.
איש השנה; 10.
נוזל חיוני; 11.
בלבד; 13. ידיד;
14. הורגת סיס-
רא; 15. שמחה;
17. דרישת שלום;
19. סימן; 20.
מזכיר ההסתדרות;
22. ראש וראשון;
25. מאכל; 26.
על שפת הים;
27. בירה ישר-
אלית; 30. פרי;
32. מדגסקר, לי-
דוגמה; 33. אות
עברית; 34. כלי
בשח-מת; 36. טס;
37. מדבר; 39. בן
צרויה; 41. נס-

באולימפיאדה; 21. ענף; 23. נזכר
לעיל; 24. גו; 26. על שפת הים;
28. מערב; 29. נמל לבנוני; 31. שכי-
חה במכון ויצמן; 32. חומר ניקוי;
35. פקודה; 37. מופק מן הפיל; 38.
עושה-שמח יתר-על-המידה; 40. מלת
תנאי; 41. דורון; 43. יחידת חשמל;
45. פקיד נמוך; 46. המ"ם של סכ"ם;
47. בדיחה; 49. חיונית לעט הנובע;
52. פקודה ליורש; 54. אביון; 56. כל
מה שאומר בעל-הבית יש לעשות חוץ
מצו זה; 58. חצי קרקע.

תיימה זה עתה; 42. קרס; 44. עיטור;
46. אי באימפריה הבריטית; 48. סוד
שאין לו התחלה; 50. תן; 51. מתכת;
53. מלך שקספירי; 55. מוקיון; 57.
חברה שחיסלה עסקיה לאחרונה, ביש-
ראל; 58. סוף; 59. יו"ר; 60. נויפה.
מאוזן: 1. מתכת; 2. פולה לע-
מוס; 3. נהר מרחבי; 5. תואר פנייה;
6. מועצה; 7. ... וקיים!; 8. עתה;
9. סוג של דרמה; 12. צורה גיאור-
מטרית; 15. בעל תפקיד בצה"ל; 16.
עם רב; 18. מה שספורטאים משיגים

אמנות

תיאטרון

תנ"ך לילדים

דוד וגוליית (תיאטרון תילון) מוצגים ו-
מסופרים לילדים, בדרך הקלה והחינוכית
ביותר להבנתם, בתיאטרון הילדים המודרך
בידי הבמאי הצעיר והדינאמי מנחם גולן.
בשנה השנייה לקיומו המסחרי של התיא-
טרון, אחרי הצלחות מרובות בהצגות כמו
לאסי שובי הביתה ושמונה בעקבות אחד,
החליט מנחם גולן לחזור למקורות. חודש
ימים אחרי שצופיו הצעירים היו צמודים,
ממש כמו הוריהם, אל מקלט הראדיו ממנו
בקע קולו של עמוס חכם, הביא עתה
גולן את התנ"ך וסיפוריו אל התיאטרון.
דוד וגוליית של תילון הוא עיבודו הקל
והחביב של עודד אבישר, לסיפור המקראי

דמארי והילד השחקן שי קוקוי ב"דוד וגוליית"
במקום טרס אסור או ספר קלוקל

המפורסם. עם לחנים ומנגינות נעימות של
קונראד מן, ריקודים עליונים ומסונגנים, חס-
רי יומרות, "עממיות", של אברהם דוד, ו-
ביום טוב מאוד של גולן עצמו — הופכת
הצגת דוד וגוליית לחתייה של ממש לילדים
הממלאים את האולם, סוחפת לעיתים להתי-
ענינות בלתי-מעושה גם את ההורים.
בולט בדוד וגוליית השחקן סעדיה דמארי,
נושא כליו של שאול המלך ואיש הסוד ב-
ארמון המלוכה כולו. הופעתו התרבותית,
משחקו המצויין ועליונותו הטבעית של
דמארי, בין עשרות הילדים והילדות הממל-
אים את שאר התפקידים במחזה, משאירים
את רישומם לא רק על פניהם ובלבם
של הילדים שבאולם, אלא גם על אלה ה-
משחקים על הבימה.
במקום הצגה יומית בינונית או קלוקלת
בקולנוע, או אפילו במקום ספר בלתי חינו-
כי הנשאל בספרייה שאינה עומדת תחת פיר-
קוח, ייטיבו ההורים לעשות אם יקחו את יל-
דיהם שבגיל בית-הספר העממי, יבקרו יחד
אתם בהצגה כמו זו.

מאחורי הקלעים

תפקיד ראשי לאשת הבמאי

התנגדות חריפה מביעים מרבית שח-
קני הבימה לבחירתה של השחקנית שושנה
רביב לתפקיד הראשי במחזה ליוזיסטוסה
שיוצג בקרוב. שחקנים שאינם מראשי ה-
קולקטיב ואינם שותפים במערכת החשבו-
נות האישיים בספרייה למסירת התפקידים
הראשיים ובכיום הצגות התיאטרון, סבורים
כי התפקיד הראשי הקשה ניתן לשישונה
רביב, אשתו של הבמאי שרגא פרידמן,
כדי לפצות את בעלה על שפסחו עליו ב-
עונה הקודמת לכשהגיע תורו לביים מחזה,
בהתאם לזכויותיו כחבר הקולקטיב וצחת
במאי הקבועים. . . . תפאורת הענק
שהכין הצייר האמריקאי ג'ון מיליונר למחזה
מלא האבן בתיאטרון הקאמרי, תוחלף
בתפאורה קטנה יותר ומתאימה יותר לממדיו
התיאטרוני ואמצעיו הטכניים. לפי הרישומים
ששלח ג'ון מיליונר היה התיאטרון צריך
להתקין תאורה של 200 כלים, כמעט פי
שנים ממספר הכלים המצוי עתה בתאורת
התיאטרון, להתקין כמה מסתובבת לאחר
ולהחליב במידה ניכרת את שטח הבמה של
התיאטרון החדש ברחוב נחמני. את התפאור-
ה החדשה למחזה יכין הצייר ארנון אור,
שהביע את תמהונו — ככל ציירי התפאור-
רות המקומיים — מדוע לא הוזמן לעשות

תרריך

העולם הזה ממליץ על מאורעות הבידור
והאמנות, המוצגים השבוע ברחבי הארץ:
● **בגלל הגזרה** (התיאטרון הקאמרי) —
הצגה עליונה על גיבורי המיתולוגיה היו-
נית, ההופכים את סיפורי המיתולוגיה ל-
מיטהלוגיה בעזרתם של בן-לחם, המחזאי,
והבמאי גרשון פלוסקין. אורנה פורת, בתיה
לנצט, אברהם בן-יוסף ויוסף דין.
● **מרתה גראהם** בת 65, מדהימה
אפילו את חובבי האמנות המודרנית הטהור
רה ומעמידה את מעריציה במבוכה.
● **דבר אל הקיר** (תיאטרון סמבטיון) —
מדבר עתה אל קירות אולם מוגרבי
בתל-אביב ואל קירות אחרים בכל רחבי ה-
ארץ. חובבי הומור טוב, פזמונים טובים ו-
משחק טוב, לא יחמיצו תוכנית זו.

בי.ס. לכבידות
מרכז מורים
הס 12
טעם שטמות 358 לעצירים

ביתוח בקר
לכוגרי בתיספר יסודיים
ערכ
כיתות מיוחדות לכוגרי בתיספר תיכוניים
קורסים מזורזים למבוגרים

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 ל"י. הזוכה בפרס השבועי: שמואל קרפל, מערכת אבוכיב, צדיף 212, ת"א.

גלים קצרים על אחת מאגיות חיל הים, שאל פעם קצין הסיפון את הזקיק מה היה עושה, אילו היה אחד מאנשי הצוות נופל למים. "הייתי מיד משמיץ אוזקתו" השיב. הקצין התעניין לדעת מה היה הזקיק עושה, אילו נפל למים אחד מקציני האניה. הבחור נדם לרגע, ואחר-כך שאל: "איזה מהם, המפקד?"

ראש ממשלת לבנון, סמי אל-צולה, הודיע שהוא יעזוב את ארצו לצמיתות.

... זהו מחיר אי-הצלחתו.

★ ★ ★

הוצע לקיים את תערוכת הקיבוץ גם בחוץ-לארץ.

... תערוכת קיבוץ-גלויות.

★ ★ ★

מה היתה התראת מנהל הדואר לדוירים, לקראת ריבוי העבודה הצפויה לפני החגים?

... תחל שנה וברכותיה.

★ ★ ★

צ'ארלי צ'אפלין יצא במלחמה נגד המציגים, המקצינים את סרטיו.

... איומו: הוא יעשה מהם קציצה.

חמשיריים

זמר, נשים וגם יין

לב אנוש משמחים הם עדיין.

אך האיש מזדקן,

הבקבוק מתרוקן,

משניהם לא נותר אלא אין.

צעירה דשנה, שמה אמירה,

שום דיאטה אותה לא התמירה.

היא מצאה — הוי מזל —

עוד שלוש בנות-משקל

ויסדה להקה "עת נשירה".

מה חדש בנבחראל?

מחזה לא-דיאליסטי, בחצי מערכה

המקום: ארץ נידחת בשם נבחראל. הזמן: מתי שאתם רוצים. המסגרת: דראמה יוונית. המחבר: שמואל קר-פל, תל-אביב. על הבמה, מלבד השחקנים, יש גם מקהלה. המקהלה מורכבת מאורחים שאינם עוסקים בפוליטיקה. הם לבושים בבגדי מלאכים, מהם צומח לכל אחד זוג כנפיים לבנות. הם מרחפים באוויר, מנגנים על עוגבי פח, ושרים:

האזרחים (שרים):

כמה טוב להיות אדם בינוני,

כמה טוב לא לעסוק בפוליטיקה,

כמה טוב להיות הגון ומסומם

ולהיות בטוח שהכל בארצנו

הולך למישרין.

כמה טוב לא לחשוב

אלא רק ללכת למשרד, לאכול ולישון

כמו האדם הקדמון.

(הם ממשיכים להתעופף, מאושרים.

נכנס ב'נגאון' הבוס הגדול.)

ב'נגאון (שר): הוי, מה קשה, מה קשה.

במחתרת ישנם סוכנים — 90% לא

פחות, והשאר משוגעים. במפלגה קשה

יותר: 90% משוגעים ורק השאר הינם

סוכנים.

(נכנס ד"ר שונא)

ד"ר שונא: גועל נפש! קאניבלים

שכמותכם. מחת לצרות הברית! רק

ברית העצמאות תציל אותנו! (יוצא

בריצה)

ב'נגאון: הוא רוצה להשמיד אותי!

ה'ה'ה'ה'! אקים ארגון מחתרת בשמו.

(נכנס ירא שמיים)

ירא שמיים: אני ירא שמיים. אני

הולך לעיר הקודש ירושלים — יש

שם הפגנה. (יוצא בריצה)

ב'נגאון: ה'ה'ה'ה'! אכניס את בנו

לצבא.

(נכנס ד"ר שרץ)

ד"ר שרץ: תחי צרות הברית! (יוצא

בהליכה מתונה)

ב'נגאון: אעלה לו את הרבית!

(נכנסים נציגי מפלגות הפועלים

המתקדמים)

הנציגים (שרים שיר עממי, המרמז

על כיוונם הפוליטי): ימינה-ימינה, שמא-

להשמאל, לפנינו-אחורה. (יוצאים)

(נכנס בייגלה, לבוש כאינדיאני

ומחזיק גרזן קרב ביד.)

בייגלה (משמיץ את צעקת הקרב ה-

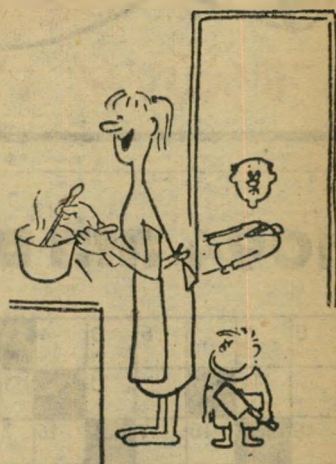
אינדיאנית): איאחווה, איאחווה. (יוצא

בריצה)

ב'נגאון: גם הוא רוצה להשמיד אותי.

המקהלה: לא-לא-לא. הוא רק אינו

יודע אינדיאנית. אינו מבין מה שאמר.

"אל תספר מעשיות!"

טעות לעולם צודקת

שידוכים: בעל מקצוע חופשי רוצה להכיר בחורה לשתוף פעולה תרבותי. (ידיעות אחרונות)

רות לבו, חיפה

ברית-ניסויים?

מפעל ההסברה שנערך בבריכת גי

גי ברמל-גן. (הבקר)

גדעון שפיגל, תל-אביב

טעות לעולם נופלת (למים).

300 מורים לטוגת הלימודים. (דבר)

גרשון רובינשטיין, צה"ל

חינוך שקול.

השידורים של "קוף ישראל". (חרות)

דניאלה שורץ, נתניה

עומדים על רמה בהמית.

חשיבותה של אמא

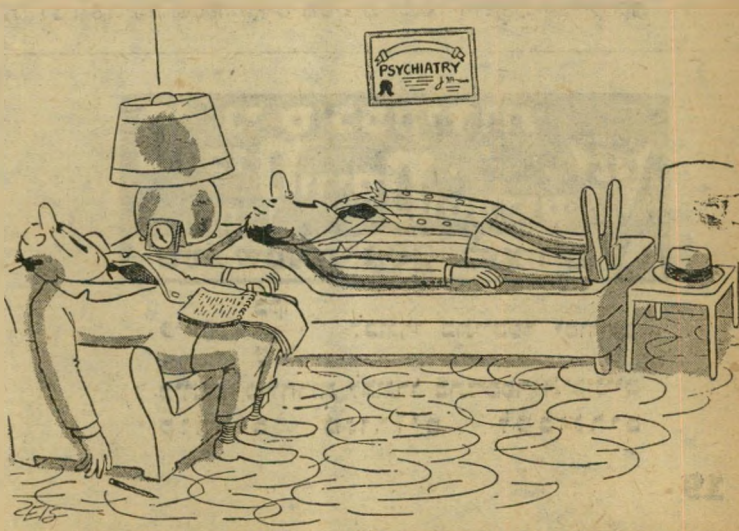
עם פתיחת שנת הלימודים החדשה, נתנה המורה לילדים לכתוב חיבור על הנרש: "אמא יש רק אחת".

כתב האחד: "כשחזרתי אתמול מבית-הספר התקופו אותי כמה ילדים רעים מהשכונה ורצו להרביץ לי. אז אמא צעקה עליהם נורא רעם ברחו. וכך ניצלת. אמא יש רק אחת!"

כתב השני: "פעם, אחרי ששיחקתי הרבה ברחוב, לא מצאתי את הדרך חזרה הביתה. היה מאוחר והושך וקר, והייתי נורא רעב והתחלתי לבכות. ואז באה האמא שלי שהלכה לחפש אותי והיא הביאה אותי הביתה, הלבישה אותי בגדים חמים ונתנה לי לאכול. אמא יש רק אחת!"

כתב השלישי: "פעם הייתי רעב ואמרתי לאמא שתתן לי לאכול. אז אמא אמרה לי שאני אגש למקור ויש שם שתי צנצנות לבניה, שאוכל אותן. אז פתחתי את המקור ואמרתי: אמא, יש רק אחת!"

דובי פישל, תל-אביב

"חברי אומרים שאני משעמם..."